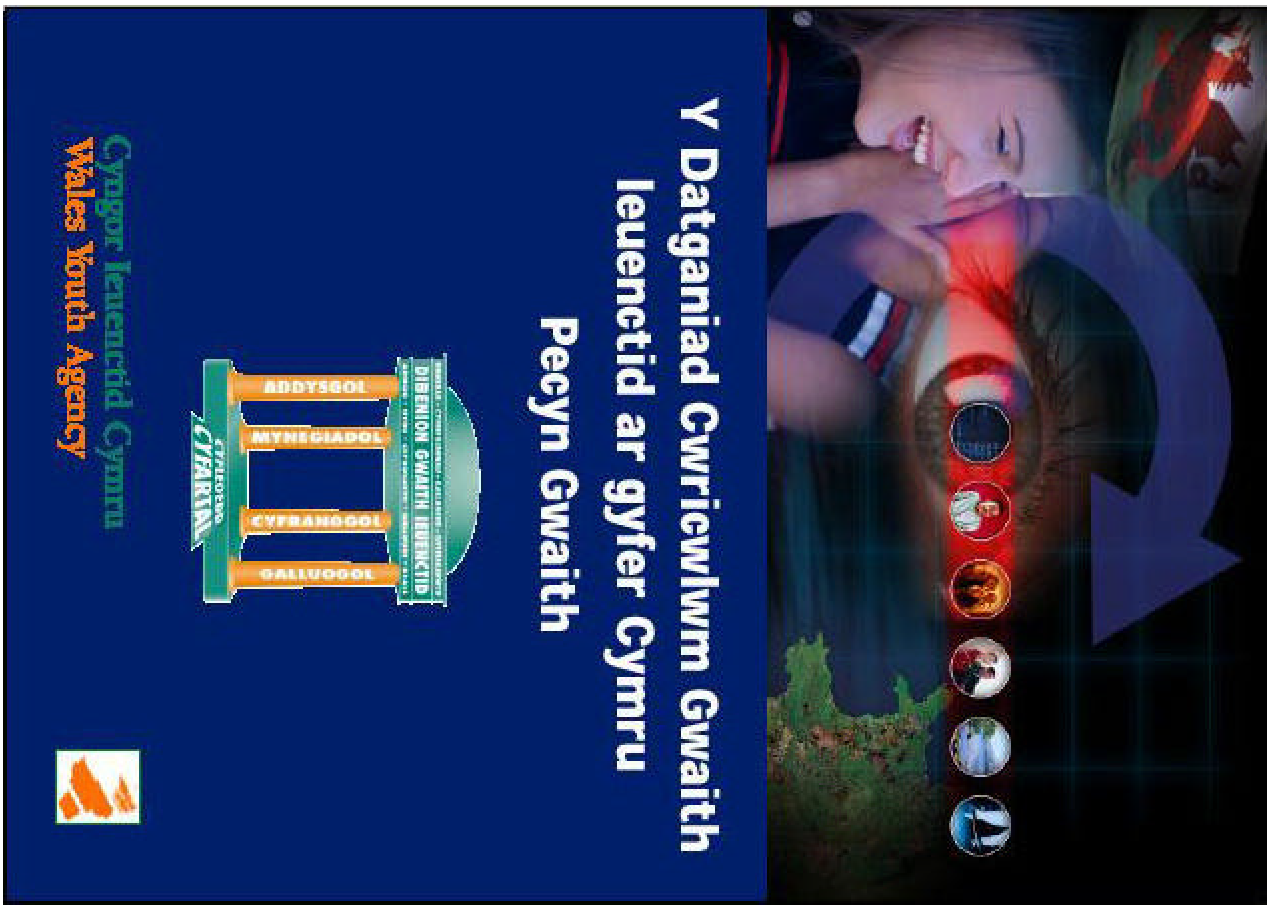
Y Datganiad Cwricwlwm Gwaith
Ieuenctid ar gyfer Cymru
Pecyn Gwaith
DIBENION GWAITH IEUENCTID
ADDYSGOL
MYNEGIADOL
CYFRANOGOL
GALLUOGOL
CYFLEOEDD CYFARTAL
Cyngor Ieuenctid Cymru
Wales Youth Agency

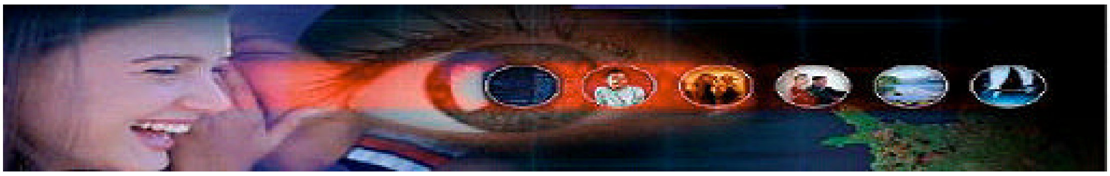

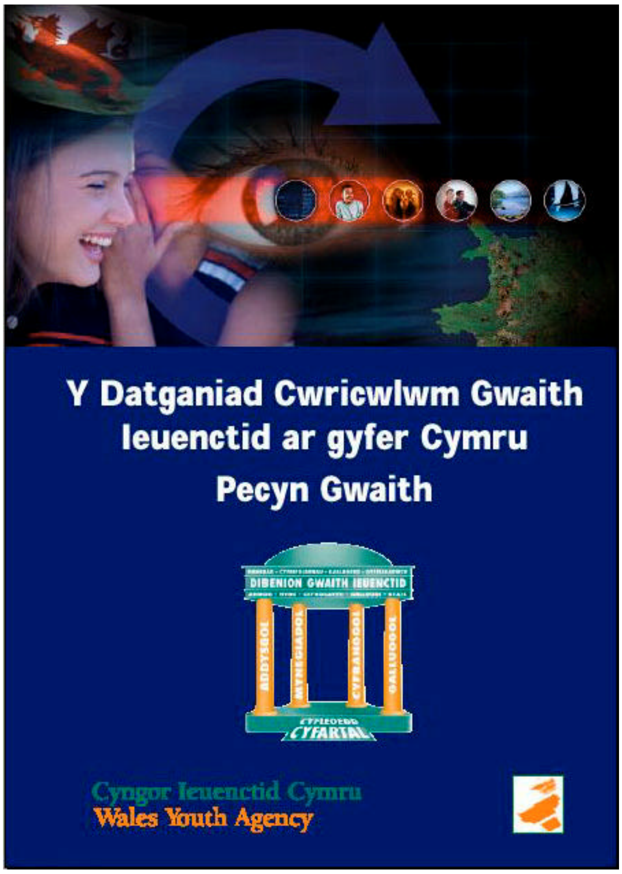

Mae Pecyn Gwaith y Datganiad Cwricwlwm Gwaith Ieuenctid ar gyfer Cymru yn adnodd i helpu gweithwyr ieuenctid i ehangu eu dulliau gweithio er mwyn ymateb i'r weledigaeth gyfredol o waith ieuenctid a chynllunio a chofnodi eu gwaith mewn ffordd fwy effeithiol.

❑ Pam mae angen y Pecyn Gwaith?

Mae gwaith ieuenctid yn newid. Ceir mwy o ddisgwyliadau o ran atebolrwydd a chydymffurfio â'r darlun ehangach o wasanaethau i bobl ifanc. Ceir symudiad tuag at wneud y gwaith yng Nghymru yn fwy proffesiynol ac mae pwyslais ar hyfforddiant i ategu arferion yn y gweithle.

Hefyd, mae angen deall rôl gwaith ieuenctid yng nghyd-destun arolygu gwasanaethau i bobl ifanc.

Mae'r dull newydd hwn yn gofyn bod gwaith ieuenctid yn mabwysiadu cyfeiriad trwy ddilyn canllawiau a gynhyrchwyd gan weithwyr ar gyfer gweithwyr gan greu dealltwriaeth ehangach o'r canlynol:

- Dulliau gweithredu'r weledigaeth gyfredol o waith ieuenctid
- Cynllunio a chofnodi eich gwaith

Datganiad y Cwricwlwm Gwaith Ieuenctid ar Gyfer Cymru

Beth yw pwrpas y Pecyn Gwaith?

Roedd y gweithgor am i'r Pecyn Gwaith ateb anghenion gweithwyr o bob math ar draws Cymru, ni waeth am nifer y sesiynau na hyd eu gwasanaeth. Mae’n bosibl bod rhai adrannau’n cynnwys deunydd a fydd yn hysbys iawn i weithwyr hyfforddedig a chymwys, ond gellir defnyddio’r wybodaeth i gyfeirio ati neu i ategu gwaith staff eraill y maent yn gyfrifol amdanynt. Mae nodau allweddol y pecyn yn cynnwys y canlynol:

- I'w ddefnyddio fel offeryn i ffocysu gwaith ar y Datganiad Cwricwlwm ar gyfer Cymru
- I alluogi gweithwyr i ategu darpariaeth yn uniongyrchol trwy gynllunio
- I ddarparu nifer o weithgareddau ymarferol parod
- I fod yn adnodd hwylus

Sut mae gwneud y Pecyn Gwaith yn fwy personol?

Mae’r Pecyn Gwaith ar ffurf plygell agored A4 felo y gellir diweddaru ac ychwanegu deunydd. Mae’n bwysig cynnwys deunydd ychwanegol i adlewyrchu'r awdurdod lleol neu’r rhanbarth lle mae’r gwaith yn digwydd. Gellir gwneud hyn trwy ddarparu gwybodaeth am y canlynol:

- Manylion am Bartneriaethau Pobl Ifanc gan gynnwys enw’r cydlynydd a’r cynllun gweithredu lleol
- Mudiadau ieuenctid a manylion cyswllt
- Cysylltiadau awdurdodau lleol

Cynnwys

1.0 Y Datganiad Cwricwlwm ar gyfer Cymru
A) Defnyddio'r Datganiad Cwricwlwm ar gyfer Cymru i Gynorthwyo'ch Gwaith
B) Datganiad Cwricwlwm ar gyfer Cymru - Crynodeb
2.0 Trefnu a Chynllunio Gweithgareddau
3.0 Dysgu Achrededig
4.0 Cronfa Gweithgareddau
5.0 Gweithgareddau Ymarferol
6.0 Adnoddau Defnyddiol
7.0 Geirfa Termau
8.0 Cyfeiriadau Cyswllt

Sut mae symud y Pecyn Gwaith ymlaen?

Ni ellir gwneud hyn ond trwy gynnwys pob gweithiwr a bydd strategaethau yn eu lle er mwyn sicrhau bod deunydd newydd yn cael ei ychwanegu at y pecyn a’i fod yn cael ei ddiweddaru’n gyson. Mae’r adran bwysig ar ‘Gweithgareddau Ymarferol’ yn gofyn cael cynifer o awgrymiadau â phosibl am ddarparu’r gwaith ac mae’n cynnig cyfle i rannu arfer da yng Nghymru. Darperir dalen lân i wneud hyn.

Ceir hefyd rai meysydd a chyfeiriadau newydd i'w hystyried, gan gynnwys:

- Gwaith ieuenctid cynhwysol a chyfle cyfartal
- Deunyddiau ac adnoddau a geir mewn mudiadau eraill yng Nghymru ond sydd ar gael i eraill

- Fformatau amgen i'w hystyried er mwyn sicrhau bod deunydd yn hygyrch i bawb
- Gwybodaeth gyffredinol am arianni ac enwau cyswllt perthnasol
- Prosiectau Cyfnewid Ieuenctid
- Asesu risg a chynnwys cynlluniau mewn gweithgareddau
- Mynediad i'r Pecyn Gwaith trwy'r wefan a CD ROM

Barn gweithwyr am y Pecyn Gwaith

Wrth i'r Pecyn Gwaith gael ei lansio dywedodd y gweithwyr:

- Bod y pecyn yn drawiadol ac yn cynnig deunydd o ansawdd uchel i weithwyr
- Bod y pecyn yn ddogfen ymarferol a dibynadwy sy'n edrych yn dda
- Bod y pecyn yn glir a dealladwy
- Y gellir defnyddio'r gweithgareddau mewn ystod o amgylcheddau gwaith ieuenctid
- Y dylai'r pecyn fod ar gael i'w ddefnyddio gan weithwyr gydag ychydig iawn o brofiad

Sut i geisio copi o'r Pecyn Gwaith

I archebu copi o'r Pecyn Gwaith bydd angen ichi lenwi ffurflen archebu. Bydd hyn yn rhoi hawl ichi dderbyn diweddariadau i ddeunyddiau a gyhoeddir yn ystod y tair blynedd nesaf.

Am ragor o fanylion cysylltwch â:
Cyngor Ieuenctid Cymru, Llys Leslie, Lôn y Llyn, Caerffili CF83 1BQ. Ffôn: 029 20 855700
Gwefan: www.wya.org.uk

Cynhyrchu'r Pecyn

Mae llawer o weithwyr ar draws Cymru wedi cymryd rhan gyda syniadau a chwestiynau wrth i'r pecyn hwn gael ei ddatblygu; rydym yn gwerthfawrogi eu cymorth. Cynhyrchwyd y pecyn ar ei ffurf bresennol gyda chymorth uniongyrchol y bobl a ganlyn a fu'n rhan o'r Gweithgor:

Chris Charlton
Cyngor Sir Penfro

Simone Davies
Gwasanaeth Ieuenctid Rhondda Cynon Taf

Anna Griffiths
Gwasanaeth Ieuenctid Abertawe

Mick Holt
Gwasanaeth Ieuenctid Sir y Fflint

Andrew Morris
Gwasanaeth Ieuenctid Cyngor Caerdydd

Liz Sharp
Cyngor Ieuenctid Cymru

Nadia Stanton
Gwasanaeth Ieuenctid Bro Morgannwg

Courtney Taylor
Cyngor Ieuenctid Cymru

Christine Watson
Discovery (Abertawe)

Emma Duffy
Gwasanaeth Ieuenctid Blaenau Gwent

Os na roddwyd cydnabyddiaeth briodol, ymddiheurwn. Wrth greu'r pecyn hwn roedd y gweithgor am sicrhau ei fod yn cynnig ffordd o gael manteision ymarferol trwy eich gwaith gyda phobl ifanc. Nid dyma'r unig ffordd, ond dylai gweithwyr allu defnyddio'r pecyn i adeiladu ar sail yr awgrymiadau neu hyd yn oed i ddatblygu eu syniadau eu hunain. Os oes awgrymiadau gennych i wella'r pecyn hwn, rhowch wybod.

Cyngor Ieuenctid Cymru
Llys Leslie, Lôn-y-Llyn
Caerffili CF83 1BQ

Ffôn: 029 20 855700
Ffacs: 029 20 855701
E bost: wya@wya.org.uk
www.wya.org.uk

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Gellir defnyddio'r pecyn hwn i gynorthwyo eich gwaith gyda phobl ifanc. Dylech ei ategu drwy dderbyn hyfforddiant. Wrth ei lunio roedd gan y gweithgor y nodau a ganlyn:

- Bod yn offeryn i helpu gweithwyr gyda'r Datganiad Cwricwlwm ar gyfer Cymru
- Egluro termau yn ymwneud â'r gwaith
- Helpu gweithwyr i gynorthwyo darpariaeth eu gwaith eu hunain
- Cynnig cronfa o syniadau defnyddiol
- Cynnig gweithgareddau ymarferol

Y bwriad yw parhau i ychwanegu at y pecyn hwn a'i ddiweddaru trwy ddarparu syniadau ymarferol ychwanegol wrth ichi wneud eich gwaith gyda phobl ifanc.

Cynnwys

1.0 Y Datganiad Cwricwlwm ar gyfer Cymru
A) Defnyddio'r Datganiad Cwricwlwm ar gyfer Cymru i Gynorthwyo'ch Gwaith
B) Datganiad Cwricwlwm ar gyfer Cymru - Crynodeb

2.0 Trefnu a Chynllunio Gweithgareddau

3.0 Dysgu Achredig

4.0 Cronfa Gweithgareddau

5.0 Gweithgareddau Ymarferol

6.0 Adnoddau Defnyddiol

7.0 Geirfa Termau

8.0 Cyfeiriadau Cyswllt

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Y Datganiad Cwricwlwm ar gyfer Cymru

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Defnyddio'r Datganiad Cwricwlwm ar gyfer Cymru i Gynorthwyo'ch Gwaith

Defnyddio'r Datganiad Cwricwlwm ar gyfer Cymru i Gynorthwyo'ch Gwaith

Ymgynefino â'r Datganiad;

Darllen y crynodeb a'r llyfryn

⇩

Adnabod y gwaith yr ydych yn ei wneud yn barod;

Defnyddio'r offeryn cynllunio a geir yn y Pecyn

⇩

Rhestru'r bylchau;

Pa agweddau sy'n cael eu hepgor neu sy'n wan

⇩

Chwilio am syniadau;

Edrych trwy'r gronfa o weithgareddau

⇩

Dewis gweithgaredd;

Defnyddio un o'r gweithgareddau parod i ateb eich anghenion neu lunio eich gweithgaredd eich hun

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Datganiad Cwricwlwm ar gyfer Cymru – Crynodeb

Rhagarweiniad

Mae gwaith ieuenctid yn cynnwys ystod eang o weithgareddau sy'n ymwneud ag addysg yn ei hystyr ehangaf. Mae gwaith ieuenctid yn ymwneud ag addysg a datblygiad, cymdeithasol a phersonol, pobl ifanc rhwng 11 a 25 oed, yn enwedig rhai 13 i 19 oed.

Un o egwyddorion sylfaenol y gwasanaeth ieuenctid yw ei fod yn seiliedig ar berthynas wirfoddol a ddewisir gan bobl ifanc am eu bod am wneud ac nid oherwydd y gyfraith na dim arall sy'n eu gorfodi i wneud. Mae'r berthynas hon rhwng pobl ifanc a gweithwyr ieuenctid yn wahanol i'r berthynas sydd gan rywun ifanc gydag athro neu athrawes, gweithiwr/wraig cymdeithasol neu riant, dyweder.

Y Datganiad Cwricwlwm yw peiriant y Gwasanaeth Ieuenctid yng Nghymru ac mae'n rhan annatod o arfer gwaith ieuenctid. Ei nod agored yw cynnig cyfleoedd i bobl ifanc sy'n:

- **Addysgol**
- **Cyfranogol**
- **Galluogol**
- **Mynegiadol**

Darperir y Cwricwlwm mewn ystod eang o amgylcheddau, gan ddefnyddio amrywiaeth o weithgareddau sy'n cynnwys pobl ifanc mewn:

- rhaglenni addysgol anffurfiol a strwythuredig a fydd yn gwella eu datblygiad personol
- lleoedd a pherthnasoedd lle y gallant eu mwynhau eu hunain, teimlo'n ddiogel, yn sicr ac yn werthfawr
- trafod materion yn ymwneud â iechyd, perthnasoedd, ymddygiad a chyfrifoldebau
- dod yn effro i'w hamgylchedd, eu treftadaeth a'u diwylliant cymunedol, lleol a byd-eang
- chwilio am heriadau, cydnabyddiaeth a chyflawniad trwy weithgareddau anturus
- derbyn gwybodaeth a chyngor trwy ddeunydd cyhoeddedig

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Cyhoeddwyd llyfryn y Datganiad Cwricwlwm ar gyfer Cymru yn 2002 ac mae'n esbonio pob agwedd ar waith yn fanwl. Gellir derbyn copïau trwy gysylltu â Chyngor Ieuenctid Cymru. I grynhoi, prif golofnau'r Datganiad yw:

Beth a allai ei olygu

Gall addysg ddigwydd mewn amryw o leoedd ac mewn amryw o ffyrdd gwahanol

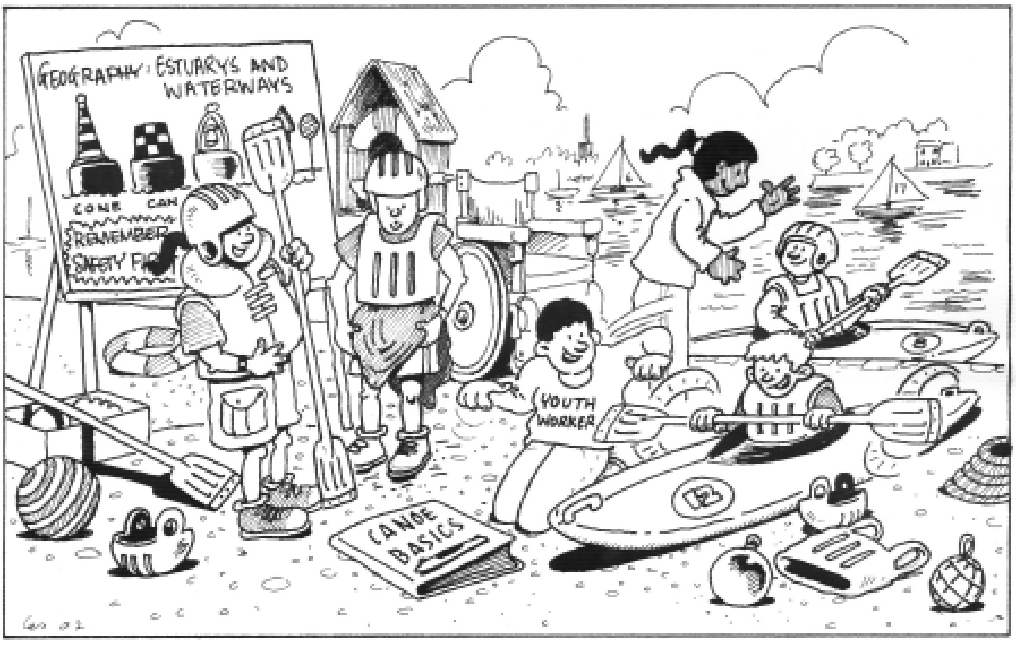

Y Datganiad

Galluogi pobl ifanc i ennill y sgiliau, gwybodaeth, dealltwriaeth, agweddau meddwl a gwerthoedd angenrheidiol i adnabod, eirioli a dilyn eu hawliau a'u cyfrifoldebau fel unigolion ac fel aelodau o grwpiau a chymunedau, yn lleol, yn genedlaethol, ac yn rhyngwladol.

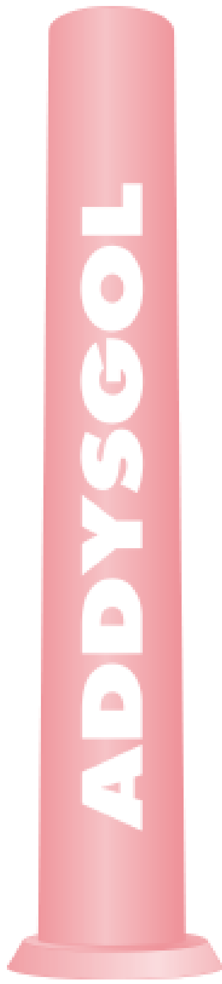

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Beth a allai ei olygu

Pobl ifanc yn mynegi eu syniadau mewn gwahanol ffyrdd

Y Datganiad

Annog a galluogi pobl ifanc i fynegi eu hemosiynau a'u dyheadau, trwy gyfleoedd creadigol, chwaraeon a heriadau sy'n codi ymwybyddiaeth o'r canlynol:

- hunaniaeth ddiwylliannol
- dwyieithrwydd a gwerth ieithoedd personol
- treftadaeth
- parchu amrywiaeth
- dinasyddiaeth a pharchu pobl eraill

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Ei ystyr

Cydweithio

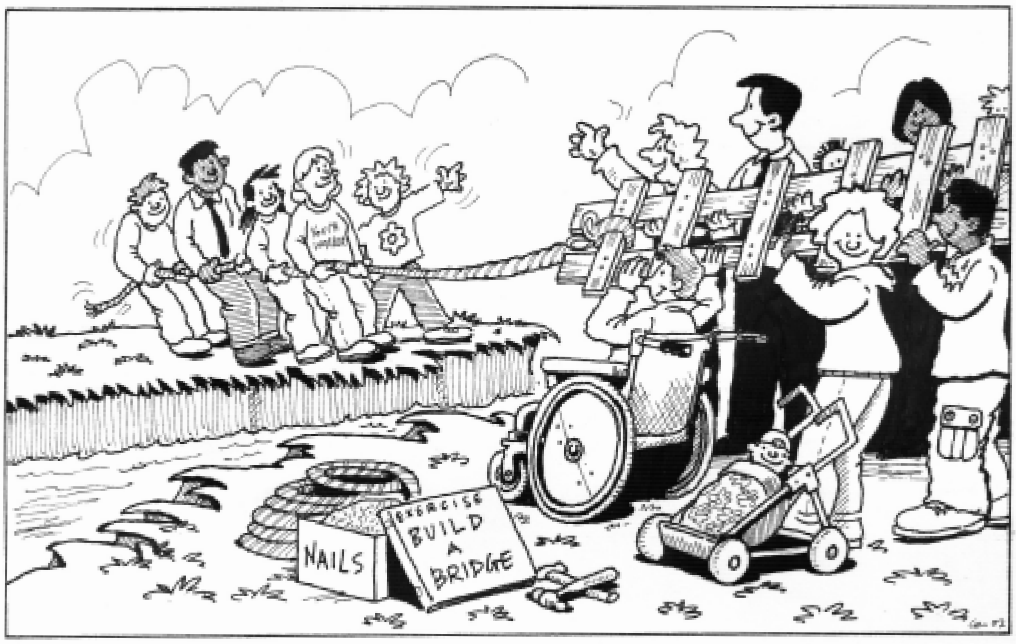

Y Datganiad

Lle mae pobl ifanc yn cael eu hannog i rannu cyfrifoldeb a dod yn bartneriaid cyfartal, sy'n rhan sylfaenol o'r prosesau dysgu a phenderfyniadau, sy'n effeithio ar eu bywydau a'u hamgylchedd eu hunain a phobl eraill.

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Ei ystyr

Meithrin hunan-barch

Y Datganiad

Annog a galluogi pobl ifanc i ddeall eu hawliau a'u cyfrifoldebau fel y gallant weithredu ar y materion personol sy'n effeithio ar eu bywydau eu hunain a bywydau pobl eraill ac fel dinasyddion atebol yn eu cymunedau.

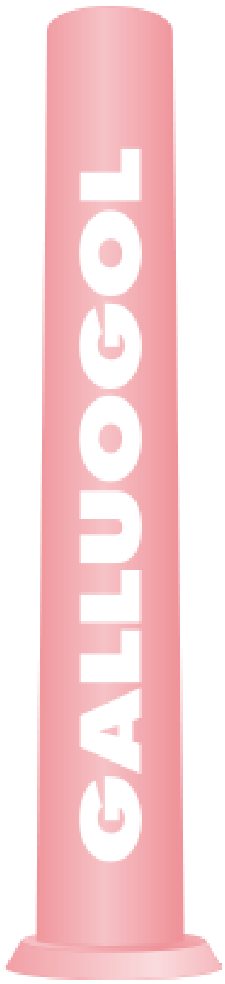

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Yn ogystal, dylai eich gwaith hybu cydraddoldeb i bobl ifanc

Dylai'r gwaith wneud y canlynol:

- herio gormes ac anghydraddoldeb
- hybu derbyn y gwahaniaethau sy'n codi oherwydd hil, hunaniaeth rywiol, rhyw, anabledd, oed, crefydd a dosbarth
- cydnabod pwysigrwydd yr iaith Gymraeg a'i threftadaeth, ieithoedd eraill a'r diwylliannau amrywiol yng Nghymru

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Trefnu a Chynllunio Gweithgareddau

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Mae'r Pecyn wedi defnyddio pedwar math o weithgareddau i gysylltu â chroesdoriad o'r cwricwlwm. Sef:

Dinasyddiaeth

Celfyddydau

Chwaraeon

Iechyd

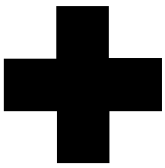

Trwy ddefnyddio'r defnyddiau sydd yn y pecyn hwn, gallwch wella eich arfer da mewn gwaith ieuenctid.

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Dwyn y gwaith ymlaen:

Gellir ymestyn y pedwar maes gwaith allweddol hyn i greu dulliau o helpu pobl ifanc gan ddefnyddio'r Datganiad Cwricwlwm ar gyfer Cymru.

Dinasyddiaeth:

Mae hwn yn golygu ymwneud pobl ifanc â bywyd a gweithgareddau eu prosiect, y gymuned leol a'u cysylltiad â chymdeithas yn ehangach. Dylai eu gwneud yn fwy hunanhyderus a'u helpu trwy ymwneud â'u cymuned. Dylai helpu pobl ifanc i ddod yn ddinasyddion gwybodus ac atebol sy'n ymwybodol o'u hawliau a'u cyfrifoldebau gan roi gwybodaeth sylfaenol iddynt am egwyddorion democratiaeth a sut y gallant fod yn effeithiol mewn bywyd cyhoeddus ar lefel leol, ranbarthol, genedlaethol a rhyngwladol.

Gall hyn ddigwydd yn yr amgylcheddau a ganlyn:

Yr hyn y gallech roi cynnig arno

>O FEWN Y PROSIECT

- Etholiadau Ffug
- Cylchoedd Trafod
- Dinasyddiaeth Fyd-eang
- Pwyllgorau Aelodau
- Fforymau/Grwpiau Dadlau
- Aelodau'n Rhedeg Gweithgareddau
- Blwch Awgrymiadau
- Wal Siarad

>YN Y GYMUNED

- Cyngor Ieuenctid
- Cynrychiolaeth ar y Cyngor Cymuned/Bro
- Gwaith rhwng Asiantaethau
  Gwaith Gwirfoddol
  Gwaith Elusennol
- Effaith ar y Gymuned
- Gwyliau a Thraddodiadau Lleol

>PYNCIAU LLOSG

- Pynciau Gwleidyddol
- Cyfraith/Cyfraith Ryngwladol
- Hawliau Dynol
- Masnach/Masnach Deg
- Yr Amgylchedd
- Rhyfel

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Celfyddydau

Mae'r Celfyddydau'n offeryn defnyddiol dros ben y gall pobl ifanc ei ddefnyddio er mwyn ymchwilio i'w creadigedd a mynegi eu syniadau eu hunain trwy amryw gyfryngau gwahanol. Gall fod yn gyfrwng i bobl ifanc ddefnyddio'u dychymyg i greu llawer o wahanol bethau. Gall wella eu cyfleoedd gwaith hefyd.

Yr hyn y gallech roi cynnig arno

>CELFYDDYDAU PERFFORMIO

- D J-io
- Gigio
- Dawns
- Cerdd
- Theatr

>CELFYDDYDAU GWELEDOL

- Murluniau
- Cynhyrchu Fideos
- Ffotograffiaeth
- Graffiti
- Posteri
- Peintio
- Dylunio Graffig
- Dylunio Gwefannau

>CREFFTAU

- Torri Lluniau
- Ysgythru
- Gweithgareddau Tymhorol
- Modelu
- Origami

>PYNCIAU LLOSG

- Celf Fodern
- Hawlfraint
- Celf Wleidyddol
- Arian a'r Celfyddydau
- Sensoriaeth

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Chwaraeon

Mae chwaraeon yn golygu mwy na hwyl a dianc rhag pwysau a diflastod bywyd beunyddiol. Mae'n cynnig cyfleoedd ar gyfer mynegiant corfforol ac emosiynol, ymdeimlad o berthyn, cyflawni ac ymwybyddiaeth i bobl ifanc. Gall chwaraeon wneud bywyd yn fwy o hwyl ac yn iachach i bawb, yn enwedig i bobl ifanc. Mae cymryd rhan yn y math iawn o gystadlu yn bwysig o safbwynt datblygiad a mwynhad yr unigolyn. Gall chwaraeon hamdden fod yr un mor gyffrous.

Gall chwaraeon fod ar sawl fformat. Yn eu plith

Yr hyn y gallech roi cynnig arno

>UNIGOLION/TIMAU

- Gemau Peli
- Gemau Racedi
- Chwaraeon dw^r
- Chwaraeon Eithafol
- Mabolgampau
- Pysgota

>GWEITHGAREDDAU HAMDDEN

- Gweithgareddau Awyr Agored
- Beicio
- Dartiau
- Chwarae Cardiau
- Gemau Cyfrifiadur
- Gemau Pen Bwrdd

>GWOBRAU

- Gwobrau Cyflawniad Ieuenctid
- Hyfforddi

>PYNCIAU LLOSG

- Chwaraeon Gwaed
- Arian a Chwaraeon
- Cyffuriau mewn Chwaraeon
- Anableddau

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Iechyd

Mae iechyd a lles pobl ifanc yn agwedd bwysig ar waith ieuenctid heddiw. Dylai gweithwyr ieuenctid sicrhau eu bod yn hybu iechyd meddwl a chorff pobl ifanc ac yn eu cadw'n ddiogel rhag niwed, perygl a chamdriniaeth. Mae iechyd a lles pobl ifanc yn rhan hanfodol bwysig o unrhyw brosiect ieuenctid. Ceir ystod eang o faterion mewn perthynas â iechyd pobl ifanc y gellir ymchwilio iddynt.

Meysydd i'w hystyried:

Yr hyn y gallech roi cynnig arno

>Y CORFF

- Iechyd Rhywiol
- Hylendid
- Camddefnyddio Sylweddau
- Iechyd Corfforol
- Iechyd Meddwl

>BWYD

- Bwyd Iach
- Coginio [Cogyddiaeth]
- Diet Arbennig

>CYFATHREBU

- Perthnasoedd
- Hunanddelwedd
- Barn pobl eraill amdanoch
- Eich barn am bobl eraill
- Perthnasoedd Rhywiol
- Teulu a Theuluoedd Estynedig
- Pendantrwydd

>PYNCIAU LLOSG

- Cynhyrchu Bwyd [Cnydau GM]
- Dulliau Ffermio
- Iechyd Byd-eang
- Camddefnyddio Sylweddau
- Tlodi
- Iechyd Meddwl

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Cynllunio

Wrth ichi gynllunio gweithgareddau rhaid ichi fod yn ymwybodol o'r hyn sydd ei angen a'r hyn a drefnwyd ar gyfer y gweithgaredd. Rhaid cynllunio pob gweithgaredd unigol er mwyn sicrhau bod pobl ifanc yn cael y gorau o'r gweithgaredd sy'n cael ei gynllunio.

Darparwyd y wybodaeth a ganlyn fel y gallwch lunio cwricwlwm cytbwys fel rhan o'ch gwaith ac adnabod cryfderau a gwendidau'r ddarpariaeth a gynigir gennych.

CANLLAWIAU AR GYFER CYNLLUNIO CWRICWLWM

- Gellir defnyddio'r dull hwn fel offeryn wrth gynllunio neu adolygu cwricwlwm gyda phobl ifanc a/neu weithwyr ieuenctid.

- Mae'r broses yn gysylltiedig â'r pedair colofn yn y Datganiad Cwricwlwm Gwaith Ieuenctid ar gyfer Cymru.

- Yr hyn sy'n ofynnol:

Pedair dalen wedi'u labelu gydag enwau'r pedair colofn

ADDYSGOL

MYNEGIADOL

CYFRANOGOL

GALLUOGOL

36 darn o gerdyn (dalennau A4 wedi'u torri'n bedair)

Llyfryn y Datganiad Cwricwlwm Gwaith Ieuenctid ar gyfer Cymru a thaflen gofnodi

- Rhowch y dalennau (Cyfranogol, Galluogol, Mynegiadol ac Addysgol) ar y llawr (ochr yn ochr mewn rhes) a rhoi naw cerdyn dan bob un ar ffurf diemwnt.

- Ystyried pa rannau o'ch rhaglen sy'n gysylltiedig â'r pedair colofn a llenwi cerdyn ar gyfer pob gweithgaredd neu ddigwyddiad a'i roi'n ôl yn y diemwnt. Gall rhai gweithgareddau berthyn i fwy nag un maes ond dylid ceisio eu rhoi bob amser yn y meysydd sy'n ymwneud yn bennaf â'r gwaith.

- Pan fyddwch wedi llenwi cynifer o gardiau â phosibl, ysgrifennwch y canlyniadau ar y taflenni cofnodi.

- O'ch blaen yn awr bydd gennych holl rychwant eich cwricwlwm; byddwch yn gallu adnabod y bylchau yn eich darpariaeth ac os ydych yn ei adolygu, gallwch ei werthuso er mwyn gweld pa agweddau y mae angen eu datblygu.

- Gallwch ddefnyddio'r pecyn hwn wrth ymgynghori, a gwelwch ganllawiau i ddatblygu eich prosiectau a'ch syniadau.

- Cadwch y taflenni cofnodi a phan fyddwch yn datblygu neu'n ehangu eich cwricwlwm, gallwch ailadrodd y broses.

- Cofiwch mai proses barhaus yw cynllunio cwricwlwm; nid yw byth yn aros yr un peth am ei fod yn seiliedig ar anghenion pobl ifanc.

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Cynllunio'r Cwricwlwm

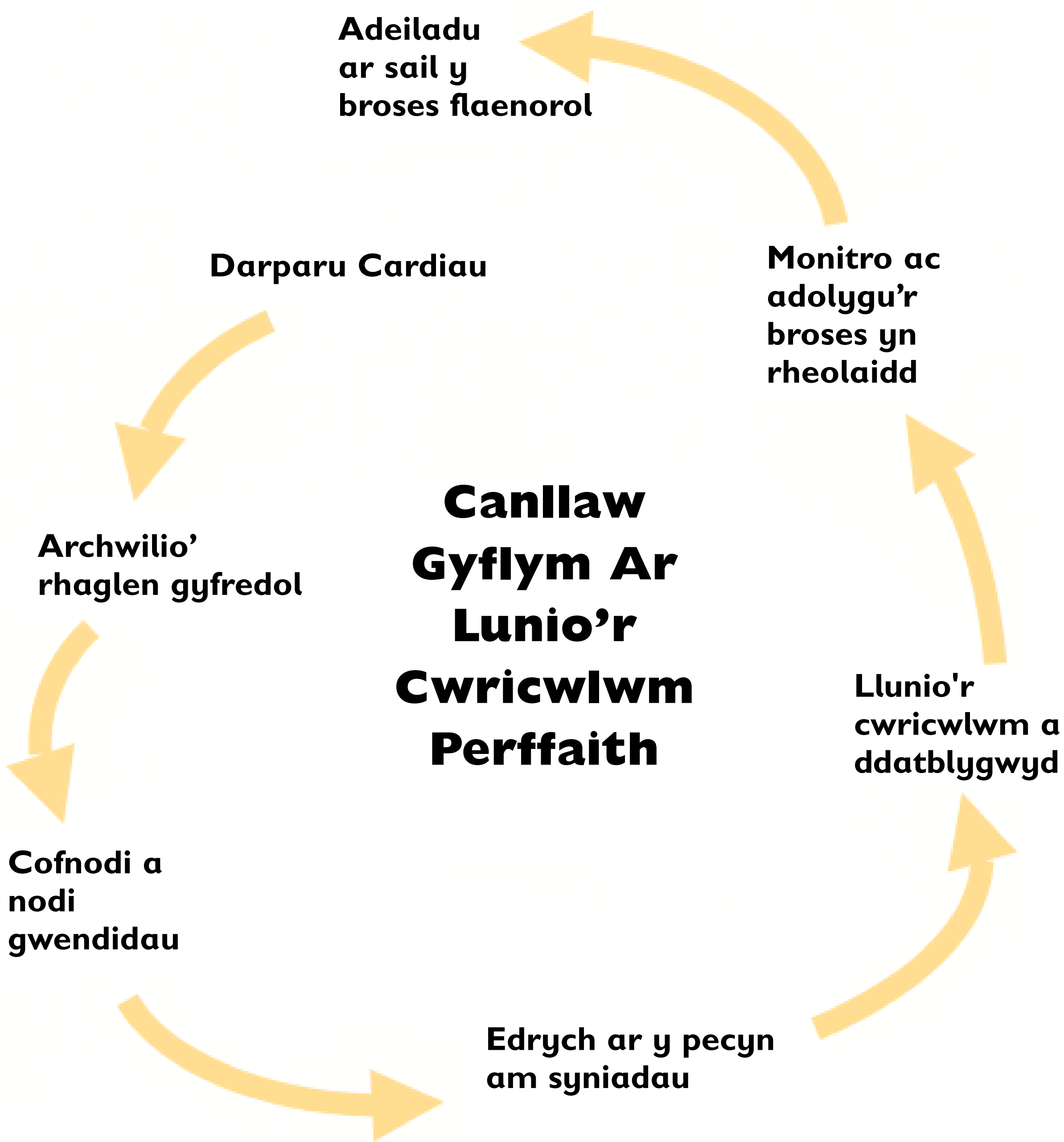

Wrth gynllunio unrhyw weithgaredd eich man cychwyn bob amser fydd sut mae cwrdd ag anghenion pobl ifanc yn y ffordd orau. Dyma rai anghenion posibl:

AGORED – Pobl ifanc yn nodi eu hanghenion trwy broses dan reolaeth neu foddion eraill.

YMDDANGOSIADOL – Dehongli enghreifftiau allweddol mewn ffordd broffesiynol a datblygu'r gwaith yn ei sgil. Er enghraifft, mae'n bosibl na fydd pobl ifanc yn dweud eu bod am gymryd rhan mewn theatr ar byncian llosg, ond efallai y bydd y gweithiwr yn gweld theatr fel cyfrwng da.

SEFYDLIADOL – Cyrraedd y targedau a osodwyd o fewn y sefydliad. Mae cynnwys pobl ifanc wrth wneud hyn yn dal yn rhan hollbwysig o'r broses gynllunio.

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Unwaith y byddwch wedi cytuno ar weithgaredd neilltuol, dylech geisio pob cwestiwn yn ei dro.

1. Beth rydych chi'n ceisio ei wneud?

Beth yw'r nod cyffredinol wrth gychwyn y gweithgaredd hwn? A yw'r syniad wedi dod gan y bobl ifanc neu gan y gweithwyr? Pam rydych am ei wneud?

2. Beth rydych chi'n ceisio ei gyflawni erbyn diwedd y gweithgaredd?

Mae rheswm dilys gennych dros barhau â'r gweithgaredd, felly; beth rydych chi'n ceisio ei gyflawni? Byddwch yn realistig yn eich gobeithion. Bydd y penderfyniadau a wnewch chi ar y cam hwn yn ei gwneud yn bosibl ichi gynllunio at y dyfodol, er enghraifft, i drefnu cyflwyniad i Gynghorwyr.

3. Sut rydych yn mynd i'w wneud?

Ceisiwch fod mor glir â phosibl fel bod pawb yn ymwybodol o'r hyn a ddisgwylir. Fodd bynnag, os oes gwir angen newid yr hyn yr ydych yn ei wneud, ceisiwch wneud hyn trwy ymgynghori â phawb sy'n cymryd rhan. Dylech roi lle blaenllaw i iechyd a diogelwch bob amser.

4. Pa adnoddau [pobl, defnyddiau a phethau] y bydd eu hangen i'w wneud?

Meddyliwch yn ddwys: mae'n bosibl y bydd angen rhywun sy'n gallu gyrru bws mini, neu rywun â phrofiad cymorth cyntaf. Ceisiwch ddefnyddio sgiliau pawb sy'n gweithio gyda chi ond meddyliwch am y bobl eraill sydd wrth gefn.* Cyn ichi gyrraedd y pwynt hwn, byddwch yn ymwybodol o'r sgiliau sydd ar gael. Gall hyn eich helpu i ddewis y gweithgareddau sy'n bosibl o fewn yr adnoddau sydd gennych.

**Ceir rheolau ar wirio pawb sy'n gweithio gyda phlant a phobl ifanc. Gweler adnoddau defnyddiol.*

5. Ar ôl gorffen, beth sydd wedi digwydd o ganlyniad i wneud y gweithgaredd?

Dylai'r bobl sydd wedi cymryd rhan werthuso'u profiadau. Gellir gwneud hyn mewn sawl ffordd, a allai gynnwys: taflenni gwerthuso, grwpiau trafod, adroddiad ayb. Dylech ddewis y dull mwyaf addas i'ch grŵp. Meddyliwch hefyd a ellir achredu'r gweithgaredd hwn os bydd hynny'n briodol.

6. Pa agweddau ar y Datganiad Cwricwlwm sy'n cael eu hateb?

Defnyddiwch eich dealltwriaeth o'r Datganiad i lywio eich gwaith o fewn y pedair colofn. Dylai pob gweithgaredd ymwneud â phob un o'r colofnau i ryw raddau, ond meddyliwch hefyd am ffocws allweddol y gwaith. Er enghraifft, efallai y byddwch am ganiatáu i bobl ifanc eu mynegi eu hunain ond nid yw hyn yn golygu y dylech anwybyddu rhannau eraill o'r Datganiad.

Cofiwch Iechyd a Diogelwch

Wrth gynllunio unrhyw weithgaredd mae'n bwysig cofio materion iechyd a diogelwch. Peidiwch â gwneud dim sydd y tu hwnt i'ch gallu a cheisiwch ddefnyddio gweithwyr arbenigol hyfforddedig. Un peth pwysig i'w gofio os nad ydych yn sicr am wneud gweithgaredd – PEIDIWCH!

Y rheolau pwysig i'w cofio yw:

- Gwnewch y pethau o fewn eich gallu
- Gwnewch Asesiad Risg
- Penderfynwch pwy sy'n gyfrifol am beth
- Rhaid i bawb gymryd rhan

Cofiwch y rhain bob amser wrth weithio gyda phobl ifanc.

Ffynonellau gwybodaeth defnyddiol:

Nicholls, Doug 1997 'Health and Safety in Youth and Community Work – A Resource Manual' Russell House Publishing Limited

Cyngor Ieuenctid Cymru 2003 'Gweithio gyda grwpiau ieuenctid yn y gymuned – dull proffesiynol' Cyngor Ieuenctid Cymru

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Achredu Dysgu

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Achredu Dysgu

Ceir llawer o ddulliau o achredu dysgu gan bobl ifanc. Os bydd y cyfleoedd ar gael, dylai gweithwyr geisio achredu lle bo modd. Tynnwyd, ac addaswyd, yr enghreifftiau a ganlyn o'r 'National Framework of Awards in Non-Formal Educational Settings' a gyhoeddwyd gan y Cyngor Ieuenctid Cenedlaethol ym Mehefin 2003, ac mae copïau llawn ar gael gan y Cyngor.

Rhai awgrymiadau ar achredu gwaith gyda phobl ifanc

ASDAN - Cynllun Dyfarniadau Ieuenctid

Prif ffocws y Dyfarniad

Datblygiad personol, sgiliau byw annibynnol, sgiliau allweddol, dinasyddiaeth, hunan-barch.

Ystod y gweithgareddau (e.e. 'yn yr ystafell ddosbarth', dysgu yn y gweithle, ar gyfer unigolion neu grwpiau)

Gwaith 'her' a dysgu gydag unigolion a grwpiau, dysgu yn y gweithle/gwirfoddoli, gweithgareddau cymunedol, diddordebau hamdden, gweithgareddau yn y cartref.

Cynnwys pobl ifanc mewn penderfynu canlyniad y Dyfarniad (e.e. cynnydd penodedig ar raglen ddysgu, neu gynnydd unigol trwy raglen unigol)

Negodi cynnydd trwy raglen wedi'i theilwra, gyda chyfleoedd ar gyfer ffocws ar diwtoriaid a/neu hwyluswyr.

Cwmpas y Dyfarniad (e.e. grŵp targed)

Pobl ifanc yn yr ystod oedran 13 i 19.

A yw'r Dyfarniad yn cynnig cyfle i symud rhwng eich dyfarniadau eich hun a dyfarniadau cyrff eraill, neu i symud i lefel uwch?

Gellir defnyddio'r cynllun Dyfarniadau i achredu gwaith a wneir gyda chyrff eraill. Ceir dilyniant o'r lefel fynediad (Efydd) i lefel 3 (FE3, Dyfarniad Prifysgolion).

Cost

Telir y rhain mewn cysylltiad â thystysgrifo mewnol ar bob lefel gyda chost ychwanegol am gymwysterau a gymeradwyir gan y QCA.

Achredu mewnol neu drwy bartner achredu allanol

Mae ASDAN yn gorff dyfarnu yn ei hawl ei hun a gydnabyddir gan QCA/CCEA/ACCAC.

A oes angen i'r person ifanc fod yn aelod o grŵp er mwyn gwneud y dyfarniad, neu a ellir ei wneud yn unigol?

Gellir gwneud Dyfarniadau ASDAN yn unigol neu mewn grwpiau.

Disgrifiad o'r Dyfarniad (e.e. y prosesau gofynnol, athrawiaeth, buddiannau i bobl ifanc)

Mae ASDAN yn cynnig nifer o raglenni, dyfarniadau a chymwysterau ar bob lefel gallu (yn bennaf yn yr ystod oedran 11 i 25 oed). Datblygwyd y rhaglenni hyn a'u rheoli gan athrawon, gweithwyr ieuenctid, darlithwyr a gweithwyr proffesiynol eraill sy'n gweithio gyda phobl ifanc, ac maent yn cyfuno dysgu trwy weithgareddau â fframwaith ar gyfer datblygu, asesu ac achredu'r sgiliau allweddol a sgiliau personol a chymdeithasol ehangach. Ceir pwyslais ar negodi, cydweithredu a chydnabod cyflawniad.

Mae'r prif Gynllun Dyfarniadau, gyda'i dilyniant o ddyfarniadau (Efydd, Arian, Aur, Dyfarniad Prifysgolion) yn cynnig cyfle dysgu cyfranogol a'r cyfle i ennill dyfarniad ar y lefel briodol.

O fewn y Cynllun Dyfarniadau ceir 'dyfarniadau cyrsiau byr' 60 awr sy'n ffocysu ar elfennau yn y cwricwlwm ac y gellir eu harfarnu dyfarnu tystysgrifau mewnol neu allanol ar eu cyfer. Maent ar gael ar bob lefel o'r cynllun ac maent yn cynnig achrediad mewn:

- Gwirfoddoli ac ymwneud â'r gymuned
- Celfyddydau mynegiannol
- Dinasyddiaeth weithredol
- Gweithgaredd preswyl (gan gynnwys teithiau cyfnewid rhyngwladol)
- Chwaraeon a ffitrwydd
- Dysgu mewn perthynas â gwaith

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Gellir achredu rhaglenni gan gyrff eraill hefyd gan ddefnyddio cymwysterau ASDAN:

• Sgiliau Allweddol a Sgiliau Allweddol Ehangach

• Sgiliau Bywyd

• Tystysgrif mewn Cynllunio Gyrfa

• Tystysgrif mewn Gwirfoddoli Cymunedol

Gwobr Dug Caeredin – Efydd, Arian ac Aur

Prif ffocws y Dyfarniad

Cysyniad y Dyfarniad yw her unigol sy'n cwmpasu datblygiad personol, hunan ddibyniaeth a chyfrifoldeb amdanoch eich hunan a'r gymuned.

A yw'n ofynnol i'r person ifanc fod ag unrhyw allu neu gymhwysedd arbennig i gael mynediad i'r Dyfarniad?

Dim, cyn belled ag y bydd rhwng 14 a 25 oed.

Ystod y gweithgareddau (e.e. 'yn yr ystafell ddosbarth', dysgu yn y gweithle, ar gyfer unigolion neu grwpiau)

Pedair adran ar bob lefel, yn ogystal â chyfnod preswyl yn achos y dyfarniad Aur.

Y pedair adran yw:

• Gwasanaeth – i annog gwasanaeth i unigolion a'r gymuned – unigolion fel arfer

• Sgiliau – i annog darganfod a datblygu diddordebau personol a sgiliau cymdeithasol ac ymarferol – unigolion fel arfer

• Ymarfer Corff – i annog cyfranogi a gwella gweithgarwch corfforol – unigolion neu mewn grŵp neu dîm fel arfer

• Teithiau Antur – i annog ymdeimlad o antur a darganfod – paratoi mewn grwpiau bychain a gweithgarwch mewn timau

• Prosiect Preswyl – i ehangu profiad trwy ymwneud â phosib eraill yn ystod cyfnod preswyl

Cynnwys pobl ifanc mewn penderfynu canlyniad y Dyfarniad (e.e. cynnydd penodedig ar raglen ddysgu, neu gynnydd unigol trwy raglen unigol)

Rhaglen o ddewis y bobl ifanc gyda'r pedair adran ar bob lefel. Mae pobl ifanc yn cael eu cyfarwyddo a'u mentora gan oedolion. Mae'r dewis a hyblygrwydd y rhaglen o fewn pob adran yn eang iawn ac mae'n darparu ar gyfer pawb. Mae pobl ifanc yn pennu eu her unigol eu hunain gan ddibynnu ar eu man cychwyn neilltuol.

Cwmpas y Dyfarniad (e.e. grŵp targed)

Gall pobl ifanc wneud y Dyfarniad yn yr ysgol, y coleg neu'r gwaith, mewn clwb ieuenctid, o fewn mudiad ieuenctid (lle mae'n bosibl gwneud dyfarniad ar y cyd â'r mudiad fel arfer) a hefyd mewn sefydliadau disgyblu.

A yw'r Dyfarniad yn cynnig cyfle i symud rhwng eich dyfarniadau eich hun a dyfarniadau cyrff eraill, neu i symud i lefel uwch?

O Efydd ymlaen at lefel Aur. Yn ogystal, gellir ennill cymwysterau adrannol ar bob lefel.

Lleoliad y ddarpariaeth/gofynion

Fel arfer ceir man cyfarfod sefydlog ar gyfer hyfforddiant a chyfarwyddyd gan oedolion, ond gall y gweithgareddau ddigwydd mewn amrywiaeth fawr o leoedd yn y gymuned.

Cost

Telir am becynnau mynediad a llyfrau cofnodion yn aml gan yr awdurdod sy'n cynnal y rhaglen. Prosesau i benodi cydlynwyr mewn ysgolion a grwpiau ieuenctid a cheisio arian i dalu amdanynt. Cadw llyfrau cofnodion, recriwtio gwirfoddolwyr, a gweithwyr cyflog rhan-amser, prynu/llogi/benthyca deunyddiau ac offer.

Achredu mewnol ynteu trwy bartner achredu allanol?

Achredu mewnol.

A oes angen i bobl ifanc fod yn aelodau o grŵp er mwyn dilyn y Dyfarniad, neu a ellir ei wneud yn unigol?

Ceir 10,000 o grwpiau ledled y wlad felly mae'n hawdd cysylltu â grŵp lleol i wneud y Dyfarniad.

A yw'r Dyfarniad yn cael ei gynnig yn genedlaethol?

Mae Gwobr Dug Caeredin yn gryf ym mhob rhan o'r DU. Ceir swyddfeydd rhanbarthol ar draws Cymru a Lloegr, yr Alban a Gogledd Iwerddon. Ceir pwyllgorau

Adran 3.2

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

lleol ar gyfer y Dyfarniad sy'n dod â phartneriaid at ei gilydd yn seiliedig ar ardaloedd llywodraeth leol a siroedd i helpu cynllunio'r Dyfarniad.

Disgrifiad o'r Dyfarniad (e.e. y prosesau, yr athrawiaeth, y buddiannau i bobl ifanc)

Mae Gwobr Dug Caeredin yn ceisio darparu rhaglen o ddatblygiad personol i bobl sy'n hwyl ac yn her, o'r ansawdd uchaf a'r cyraeddiadau ehangaf. Yr egwyddorion allweddol yw fod y Dyfarniad: heb fod yn gystadleuol, ar gael i bawb, yn wirfoddol, hyblyg, cytbwys, gyda dilyniant, ac ymdeimlad o gyrhaeddiad personol, yn benodol ac yn hwyl. Mae'r buddiannau i bobl ifanc yn cynnwys, ymhlith eraill, hunan-ymddiriedaeth, hunan-hyder a dealltwriaeth o'u cryfderau a'u gwendidau.

Geidiaid Cymru (Girlguiding UK)

Prif ffocws y Dyfarniad (e.e datblygiad personol, sgiliau byw annibynnol)

1. Gwaith ieuenctid – Hyfforddiant sylfaenol mewn arwain.

2. Her unigol a datblygiad personol mewn pum maes: Gwasanaeth trwy geidio; gweithredu cymunedol; datblygu sgiliau personol; her awyr agored a chyfnod preswyl.

Oes angen i bobl fod â sgiliau neu fedrau penodol i ennill y Dyfarniad?

Mae'r dyfarniadau hyn yn agored i unrhyw fenyw ifanc 16 i 25 oed, ni waeth am gred, hil, diwylliant nac unrhyw amgylchiadau eraill, ar yr amod ei bod yn deall ac yn barod i wneud yr Addewid Geidio. I ennill y Cymhwyster Arwain rhaid iddi fod yn barod i arwain grŵp Enfys, Brownie, Geidiaid neu Adran Uwch.

Ystod y gweithgareddau (e.e. 'yn yr ystafell ddosbarth', dysgu yn y gweithle, fel unigolion neu grwpiau)

Fel unigolion.

Cynnwys pobl ifanc mewn penderfynu canlyniad y Dyfarniad (e.e. cynnydd penodedig ar raglen ddysgu, neu gynnydd unigol trwy raglen unigol)

1. Cynllun modiwlar yw hwn, yn seiliedig ar gymwyseddau lle mae'r fenyw ifanc yn penderfynu'r gweithgareddau y bydd yn eu harwain ac ym mha drefn, trwy ymgynghori â'r merched yn yr uned.

2. Bydd y fenyw ifanc yn dewis heriadau sy'n bersonol eu natur gyda chymorth ei mentor.

Cwmpas y Dyfarniad (e.e. cleientiaid targed)

Menywod dros 16 oed.

A yw'r Dyfarniad yn cynnig cyfle i symud rhwng eich dyfarniadau eich hun a dyfarniadau cyrff eraill, neu i symud i lefel uwch?

1. Unwaith y byddwch wedi ennill y Dyfarniad Arweiniad, gellir cymryd nifer o gymwysterau mewnol eraill.

2. Gall rhai gweithgareddau gyfrif tuag at ennill Gwobr Dug Caeredin os ydynt yn bodloni'r meini prawf ar gyfer y ddau ddyfarniad.

Lleoliad y ddarpariaeth/gofynion

1. Ar draws y DU – ond fe'i gwneir yn y gymuned leol.

2. Bydd hwn yn amrywio gan ddibynnu ar her yr unigolyn, ond bydd yn y gymuned yn bennaf.

Cost

1. Fel arfer gellir hawlio ffioedd yn ôl fel treuliau.

2. Bydd costau'n amrywio gan ddibynnu ar natur yr her.

Achredu mewnol ynteu trwy bartner achredu allanol?

1. Mewnol – Achrediad y Rhwydwaith Coleg Agored ar Lefel 2.

2. Mewnol – Fe'i cydnabyddir fel dyfarniad uchaf y Geidiaid gan gyflogwyr, colegau ayb.

A oes angen i bobl ifanc fod yn aelodau o grŵp er mwyn dilyn y Dyfarniad, neu a ellir ei wneud yn unigol?

I wneud y Cymhwyster Arwain llawn bydd yn rhaid i fenyw ifanc ymgymryd â rôl arweinydd ar grŵp Enfys, 'Brownie', Geidiaid neu Adran Uwch. Gellir dilyn pob cymhwyster arall yn unigol neu drwy ymuno â grŵp.

Disgrifiad o'r Dyfarniad (e.e. y prosesau, yr athrawiaeth, y buddiannau i bobl ifanc)

1. Cymhwyster Arwain:

Nod y Cymhwyster Arwain yw helpu menywod ifanc i chwarae rhan weithredol mewn rhedeg grŵp

Adran 3.3

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

ieuenctid. Mae'r Cymhwyster Arwain yn rhoi cyfle i fenywod ifanc ddangos bod sgiliau arwain ymarferol ganddynt, yn ogystal â gwybodaeth am Iechyd a Diogelwch, Diogelu Plant, Cynllunio Rhaglenni ayb.

2. Dyfarniad Geidiaid y Frenhines:

Mae Dyfarniad Geidiaid y Frenhines yn cynnig sawl her sy'n rhoi cyfle i fenywod ifanc roi gwasanaeth cyson i'r gymuned, yn ogystal â datblygu eu sgiliau eu hunain. Mae'r Dyfarniad yn seiliedig ar y cysyniad o her a chyfranogiad personol, ac mae'n creu cyfle i hunan-ddatblygu, gan ffocysu ar y canlynol:

- gwaith tîm
- rheoli amser
- sgiliau trefnu
- cynllunio a gwerthuso
- sgiliau cyfathrebu

Dyfarniadau eraill

Enw rhaglen Girlguiding UK i fenywod ifanc 14 i 25 oed yw 'Look Wider'. Rhaglen unigol o ddatblygiad personol yw hon y gellir ei dilyn fel unigolyn neu fel aelod o grŵp. Fe'i rhannwyd yn wyth pwnc:

- Creadigedd
- Ffitrwydd i fyw
- Gweithredu cymunedol
- Byw annibynnol
- Gwerthoedd personol
- Rhyngwladol
- Arweiniad
- Awyr agored

NOCN ac OCN – y Rhwydwaith Cenedlaethol

Y Rhwydwaith Coleg Agored Cenedlaethol (RhCAC) yw un o'r prif gyrff sy'n darparu gwasanaethau achredu yn y DU. Rhan ganolog o'i ddarpariaeth yw'r gwasanaeth achredu lleol a gynigir gan 28 o Rwydweithiau Coleg Agored (RhCA), y trwyddedir pob un ohonynt gan RhCAC. Rhyngddynt, mae RhCAC a'r RhCA yn achredu rhaglenni a chymwysterau lleol a chenedlaethol i bawb, gan gynnwys pobl ifanc a rhai sy'n gweithio gyda phobl ifanc.

Manteision credydau

Mae dysgu trwy unedau sy'n cynnig credydau yn annog dysgwyr i lwyddo:

- Mae'n darparu talpiau o ddysgu hydrin
- Mae'n osgoi'r ymdeimlad o fethiant trwy sicrhau bod pob dysgu'n cael ei gydnabod
- Mae'n annog dilyniant trwy ddarparu fframwaith lle y gall dysgwyr gronni credydau tuag at ennill cymwysterau cenedlaethol, neu gydnabyddiaeth genedlaethol (megis Mynediad i Addysg Uwch)
- Mae'n sicrhau cyflawniad cyfartal a safonol
- Mae'n hyblyg, gan ei gwneud yn bosibl creu rhaglenni ar sail anghenion dysgwyr
- Mae'n cynnig parch cyfatebol ar draws dyfarniadau

Rhaglenni lleol a chenedlaethol i bobl ifanc

Mae'r RhCA ar draws y DU yn cydweithio gyda chyrff lleol a chenedlaethol i achredu amrywiaeth o raglenni i bobl ifanc. Gellir gweld enghreifftiau o raglenni cenedlaethol a achredir gan y RhCA ar wefan y RhCAC: www.nocn.org.uk

Cymdeithas y Sgowtiaid – Dyfarniad Sgowtiaid y Frenhines

Prif ffocws y Dyfarniad

Datblygiad corfforol, deallusol, cymdeithasol ac ysbrydol pobl ifanc.

Oes angen i bobl fod â sgiliau neu fedrau penodol i ennill y Dyfarniad?

Nac oes. Gellir cychwyn ar y Dyfarniad ar unwaith wrth i rywun ymaelodi.

Ystod y gweithgareddau (e.e. 'yn yr ystafell ddosbarth', dysgu yn y gweithle, fel unigolion neu grwpiau)

Adran 3.4

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Gall pobl ifanc ddewis gweithgareddau o blith dewis eang, ond rhaid cynnwys un gweithgaredd awyr agored a gweithgareddau gyda phobl eraill.

Cynnwys pobl ifanc mewn penderfynu canlyniad y Dyfarniad (e.e. cynnydd penodedig ar raglen ddysgu, neu gynnydd unigol trwy raglen unigol)

Mater i'r unigolyn yw cynllunio'i raglen eu hun, tra'n derbyn cyngor gan oedolion a chyfoedion.

Cwmpas y Dyfarniad (e.e. cleientiaid targed)

Gwneir y Dyfarniad gan aelodau Cymdeithas y Sgowtiaid 16 i 25 oed sydd wedi cyrraedd safonau uchel ar draws ystod o weithgareddau.

A yw'r Dyfarniad yn cynnig cyfle i symud rhwng eich dyfarniadau eich hun a dyfarniadau cyrff eraill, neu i symud i lefel uwch?

Cyn cwblhau Dyfarniad Sgowtiaid y Frenhines, bydd aelodau'n cael eu hannog i gwblhau'r pum lefel yn Nyfarniad y Prif Sgowt yn ystod eu hamser gyda'r mudiad. Mae'r dyfarniadau i bobl ifanc 14 i 25 oed yn cyd-fynd yn hollol â gofynion Gwobr Dug Caeredin, a gellir gwneud y ddau ddyfarniad yr un pryd.

Lleoliad y ddarpariaeth/gofynion

Darperir y Dyfarniad gan Unedau Sgowtiaid Antur a Rhwydweithiau Sgowtiaid ar draws y DU.

Cost

Bydd costau'n amrywio rhwng unedau a rhwydweithiau ar draws y DU.

Achredu mewnol ynteu trwy bartner achredu allanol

Achredu mewnol trwy Gomisiynwyr lleol.

A oes angen i bobl ifanc fod yn aelodau o grŵp er mwyn dilyn y Dyfarniad, neu a ellir ei wneud yn unigol?

Mae'n ofynnol i bobl ifanc fod yn aelodau o Gymdeithas y Sgowtiaid. Rhaid i bobl ifanc 14 i 18 oed ymaelodi ag Uned Sgowtiaid Antur. Gall pobl ifanc 18 i 25 oed gofrestru'n unigol i berthyn i'w Rhwydwaith Sgowtiaid lleol.

A yw'r Dyfarniad ar gael ar draws y DU?

Ydyw, mae'r Dyfarniad ar gael ym mhob gwlad ac ym mhob rhan o'r DU.

Disgrifiad o'r Dyfarniad (e.e. y prosesau, yr athrawiaeth, y buddiannau i bobl ifanc)

Dilynir Dyfarniad Sgowtiaid y Frenhines dan drefniadau a wnaed gan y Comisiynydd lleol. Hwn yw dyfarniad uchaf Cymdeithas y Sgowtiaid ac mae'r safonau'n seiliedig ar yr ymdrech bersonol orau.

Ieuenctid y DU – Dyfarniad Cyflawniad Ieuenctid

Prif ffocws y Dyfarniad Cyflawniad Ieuenctid

Datblygu ystod o sgiliau personol a chymdeithasol trwy gymryd rhan mewn nifer o Heriadau achrededig.

Oes angen i bobl fod â sgiliau neu fedrau penodol i ennill y Dyfarniadau hyn?

Bwriedir y dyfarniadau ar gyfer pobl ifanc 14+ oed. Fe' hanelir at bob gallu, gyda ffocws ar y rhai sydd heb gyflawni'n dda mewn addysg ffurfiol. Yn achos rhai 11 i 14 oed, mae'r rhaglen Her Ieuenctid yn cynnig arweiniad i'r Dyfarniad Cyflawniad Ieuenctid.

Ystod y gweithgareddau (e.e. 'yn yr ystafell ddosbarth', dysgu yn y gweithle, fel unigolion neu grwpiau)

Mae'r gweithgareddau'n ffocysu ar ddiddordebau, pryderon a materion o bwys i bobl ifanc mewn perthynas â'u dyfodol, er enghraifft, celfyddydau creadigol a chwaraeon, iechyd, sgiliau byw annibynnol ayb. Ni ragnodir gweithgareddau, sy'n golygu y gellir defnyddio'r Dyfarniadau mewn unrhyw amgylchedd lle mae pobl ifanc yn cymryd rhan mewn gweithgareddau gwaith ieuenctid o ansawdd.

Mae'r Dyfarniadau wedi bod yn boblogaidd gyda phobl ifanc o bob cefndir. Maent wedi bod o fudd neilltuol i bobl ifanc a siomwyd gan addysg ffurfiol a chynlluniau achredu eraill yn y gorffennol, yn bennaf am fod y Dyfarniadau hyn mor hyblyg a phenagored.

Cynnwys pobl ifanc mewn penderfynu canlyniad y Dyfarniad (e.e. cynnydd penodedig ar raglen ddysgu, neu gynnydd unigol trwy raglen unigol)

Mae perchnogaeth y Dyfarniadau Cyflawniad Ieuenctid yn seiliedig ar y grŵp o bobl ifanc sy'n cymryd rhan ynddynt – Grŵp y Dyfarniad fel y'i gelwir. Maent yn

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

cymryd rhan mewn teilwra eu rhaglen eu hunain, gan ddewis gweithgareddau'r Her a llunio portffolio o weithgareddau i gofnodi ac adolygu eu Heriadau.

A yw'r Dyfarniad yn cynnig cyfle i symud rhwng eich dyfarniadau eich hun a dyfarniadau cyrff eraill, neu i symud i lefel uwch?

Ydyw. Trwy gynllunio ymlaen llaw a thrwy dderbyn cymorth, gall pobl ifanc deilwra eu Dyfarniad ar lefel Arian neu uwch er mwyn bodloni gofynion cymhwyster Sgiliau Allweddol. Yn yr un modd, gellir defnyddio'r Dyfarniad fel offeryn yn y broses o gynllunio ar gyfer dyfarniadau eraill oherwydd ei bwyslais ar ddysgu trwy'r broses ac nid trwy'r canlyniad.

Lefelau'r Dyfarniad yw Efydd, Arian, Aur a Phlatinwm ac felly maent yn cynnig fframwaith ar gyfer symud ymlaen at lefel uwch. Ceir manylion llawn yn nhaflenni'r Dyfarniadau.

I ennill pob dyfarniad, rhaid ichi gyflawni nifer o Heriadau, yn ogystal â chynllunio, adolygu a chofnodi.

Lleoliad y ddarpariaeth/gofynion

Mae rhaglen y Dyfarniadau yn cael ei chynnig ar draws y DU ac fe'i dilynir gan amrywiaeth o grwpiau a chyrff ieuenctid.

Cost

Mae'r costau'n cynnwys:

• costau cofrestru yn achos mudiadau sydd â rhagor na 35 o bobl ifanc

• costau cofrestru ar gyfer unedau – mudiadau sydd â llai na 35 o bobl ifanc

• cost unigol ar gyfer pawb sy'n cofrestru

Sut mae'r rhaglen yn cael ei hachredu?

Achredir y Dyfarniad trwy ASDAN, sy'n cael ei gydnabod fel corff dyfarnu gan y QCA.

A oes angen i bobl ifanc fod yn aelodau o grŵp er mwyn dilyn y Dyfarniad?

Oes. Mae'r Dyfarniad Cyflawniad Ieuenctid yn annog gweithio mewn grwpiau gyda phobl ifanc. Rhaid i bobl ifanc gymryd rhan mewn gweithgareddau mewn clwb neu brosiect sydd wedi'i gofrestru gydag Ieuenctid y DU.

Disgrifiad o'r Dyfarniad (e.e. y prosesau, yr athrawiaeth, y buddiannau i bobl ifanc)

Ers iddynt gael eu lansio, mae'r Dyfarniadau hyn wedi tyfu'n aruthrol. Fe'u defnyddir erbyn hyn gan dros 900 o brosiectau ieuenctid ar draws y DU, gan gynnwys rhagor na dwy ran o dair o'r AALlau yn Lloegr.

Anelir y Dyfarniadau Cyflawniad Ieuenctid at bob person ifanc 14+ oed. Mae Ieuenctid y DU yn gweithio gydag ASDAN hefyd i ddarparu rhaglen o'r enw Heriadau Ieuenctid (Youth Challenges) ar gyfer rhai 11 i 14 oed, sy'n cynnig arweiniad i'r Dyfarniadau Cyflawniad Ieuenctid yn 14+ oed. Mae'r ddau fath o ddyfarniad yn unigryw, am eu bod yn achredu gweithgareddau y mae pobl ifanc eisoes yn cymryd rhan ynddynt sy'n berthnasol i'w diddordebau, eu pryderon a'u dyfodol.

Gall pobl ifanc gymryd rhan mewn nifer o Heriadau, gan ddibynnu ar lefel y Dyfarniad. Mae pob Her yn golygu o leiaf 15 awr o waith, yn ogystal â chynllunio, adolygu a chofnodi. Cofnodir pob Her gan y person ifanc a'i hadolygu wedyn gan gyfoedion yng nghorff dyfarnu'r bobl ifanc.

Mae'r Dyfarniadau'n darparu fframwaith ar gyfer canlyniadau dysgu sy'n cael eu datgan yn glir gan y bobl ifanc ac a gydnabyddir gan bobl ifanc eraill. Bydd y canlyniadau hyn, wrth gwrs, yn amrywio gan ddibynnu ar y bobl ifanc a lefel y Dyfarniad, ond byddant yn cynnwys y canlynol:

• cymryd mwy a mwy o gyfrifoldeb am gynllunio a darparu gweithgareddau, yn enwedig addysg dan arweiniad cyfoedion.

• datblygu sgiliau cynorthwyo a monitro cyfoedion.

• dysgu a sgiliau cymdeithasol a/neu wleidyddol: deall a dysgu cyfrannu at brosesau penderfynu, ymwybyddiaeth gymdeithasol a diwylliannol, gwerthfawrogi profiad pobl eraill ayb.

Cydbwyllgor Addysg Cymru (CBAC) – Proffil Sgiliau

Prif ffocws y Dyfarniad

Datblygiad personol, ymwneud â'r gymuned, profiad gwaith a phob un o'r chwech o Sgiliau Allweddol

Oes angen i bobl fod â sgiliau neu fedrau penodol i ennill y Dyfarniadau hyn?

Nac oes

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Ystod y gweithgareddau (e.e. 'yn yr ystafell ddosbarth', dysgu yn y gweithle, fel unigolion neu grwpiau)

Mae'r gweithgareddau'n cynnwys gwaith yn yr ystafell ddosbarth, lleoliadau gwaith ac ymwneud â'r gymuned. Gallai hwn gynnwys gweithgareddau gwirfoddol y tu allan i'r ysgol/coleg. Bwriedir i'r Dyfarniad fod yn hyblyg iawn ac mor gynhwysfawr â phosibl. Cynhwysir pobl ifanc o ran penderfynu canlyniad y Dyfarniad (e.e. cynnydd gosodedig ar raglen ddysgu, neu negodi cynnydd trwy raglen benodedig).

Am fod yr opsiynau sydd yn yr unedau yn amrywiol ac yn cynnwys gweithgareddau yn y dosbarth a phrofiad gwaith, byddant yn gofyn peth negodi gyda disgyblion. Mae'r cynllun yn hyblyg iawn a'r nod yw ei addasu i ateb anghenion disgyblion unigol.

Cwmpas y Dyfarniad (e.e. cleientiaid targed)

Am fod y cynllun yn hyblyg iawn nid oes ystod oedran neilltuol, ond fe'i bwriadwyd yn wreiddiol ar gyfer disgyblion blynyddoedd 10 ac 11 yn yr ysgol, h.y. rhai 14 i 16 oed. Fodd bynnag, mae'n gweithio fel Lefel Mynediad i'r Fframwaith Cymwysterau Cenedlaethol.

A yw'r Dyfarniad yn cynnig cyfle i symud rhwng eich dyfarniadau eich hun a dyfarniadau cyrff eraill, neu i symud i lefel uwch?

Amcan canolog y Dyfarniad yw helpu pobl ifanc i ddod yn ddinasyddion effeithiol a chwarae rôl gadarnhaol mewn cymdeithas. Ar y llaw arall, nod methodoleg a chynnwys y Dyfarniad hwn yw cynorthwyo ac annog disgyblion i ystyried ac ennill dyfarniadau a chymwysterau eraill, ar y lefel nesaf, o bosibl.

Lleoliad y ddarpariaeth/gofynion

Mae hwn yn hyblyg gan ddibynnu ar gyfleusterau ac adnoddau. Bydd yr uned profiad gwaith yn gofyn cysylltiadau â chyflogwyr. Gellir ei darparu mewn amrywiaeth o adleoliadau gan unrhyw weithiwr proffesiynol sy'n gweithio gyda phobl ifanc.

Cost

Ffi gofrestru a ffi dystysgrif ar gyfer pob disgybl.

Achredu mewnol neu ddilysu allanol.

A oes angen i bobl ifanc fod yn aelodau o grŵp er mwyn dilyn y Dyfarniad, neu a ellir ei wneud yn unigol?

Ystyried y Proffil yn bennaf fel Dyfarniad sy'n cydnabod yr unigolyn yng nghyd-destun gwaith a wneir mewn grŵp, ond mae'n bosibl gweithio'n unigol, er bod angen rhywfaint o oruchwyliaeth ac arweiniad, yn enwedig yn yr uned profiad gwaith.

A yw'r Dyfarniad yn cael ei gynnig ar draws y DU?

Corff dyfarnu cenedlaethol yng Nghymru yw CBAC, sy'n cynnig portffolio helaeth o gymwysterau. Mae'r cymwysterau'n cael eu defnyddio erbyn hyn mewn rhagor na 2000 o ganolfannau yng Nghymru, Lloegr a Gogledd Iwerddon.

Disgrifiad o'r Dyfarniad (e.e. y prosesau, yr athrawiaeth, y buddiannau i bobl ifanc)

Prif nod y Dyfarniad hwn yw galluogi'r dysgwyr hynny, nad yw'r trefniadau arholi a thystysgrifo fel arfer yn eu cyffwrdd, i gymryd rhan. Caniateir i ddyfarnu unedau'r Dyfarniad yn unigol. Gan annog dysgwyr i gronni eu cyflawniadau.

Yr athrawiaeth sylfaenol yw cynhwysiant a llwyddiant. Bwriedir i'r Proffil Firstskills fod yn hygyrch i ystod eang o ddysgwyr gan gynnwys pobl ifanc ac oedolion sydd ag amrywiaeth o anghenion dysgu y mae'r arholiadau a'r cymwysterau presennol naill ai'n anymarferol neu'n amhriodol iddynt; neu sydd mewn perygl o golli cysylltiad â chyfleoedd dysgu. Y bwriad hefyd yw cynnig pob cyfle i ddysgwyr deimlo anogaeth i fod yn gyfrifol am eu dysgu eu hunain.

Mae'r Dyfarniad yn darparu rhaglen hyblyg, sy'n seiliedig ar gyd-destunau ymarferol a chymdeithasol pob dydd. Y bwriad yw iddi gynorthwyo unigolion i ennill rhyw fath o gydnabyddiaeth am eu cyflawniadau, mewn partneriaeth gyda'r darparwyr. Y bwriad yw iddo ddatblygu ystod o sgiliau mewn cyd-destunau ystyrlon a pherthnasol.

Sylfaen y cwrs hyblyg hwn yw unedau. Mae'n seiliedig ar y canlynol:

• dewis rhydd wrth ddethol unedau.

• Asesu, a phroffiliau ar ddiwedd yr unedau yn seiliedig ar gwblhau tasgau yn llwyddiannus.

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Ceir 22 o unedau ar hyn o bryd. Sef:

- Myfi ac Eraill
- Byw'n Iach
- Helpu Eraill
- Rheoli Fy Arian
- Meddwl am Hamdden
- Paratoi ar gyfer Gwaith
- Iechyd a Diogelwch yn y Gweithle
- Profiad Gwaith Ymarferol
- Gweithio mewn Garej
- Gweithio ar Fferm
- Cynorthwy-ydd Siop
- Sgiliau Prosesu Geiriau
- Sgiliau Rhyngrwyd ac E-bost
- Sgiliau Cronfeydd Data
- Creu Cyhoeddiad
- Trefnu Gweithgaredd
- Trefnu Fy Amser
- Trefnu Gwyliau
- Rhedeg Cartref
- Cadw Cerbyd
- Profiad Preswyl
- Rhedeg Menter

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Gweithgareddau

Adran 4.0

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Gweithgareddau

Gweithgaredd	Cynnwys Posibl	Maes Gwaith
Pendantrwydd	Pobl ifanc yn datblygu sgiliau i'w galluogi i wynebu heriadau yn eu bywydau	Iechyd
Athletau	Ystod o weithgareddau trac a maes	Chwaraeon
Gemau Pêl	Ystod o weithgareddau yn defnyddio pêl y gellir eu trefnu ar gyfer pobl ifanc	Chwaraeon
Chwaraeon Gwaed	Adnabod y pynciau sy'n ymwneud â chwaraeon yn y categori hwn	Chwaraeon
Gemau Bwrdd	Defnyddio gemau cyfarwydd yn draddodiadol, neu mewn ffordd ddyfeisgar.	Chwaraeon
Sensoriaeth	Edrych ar faterion yn ymwneud â'r celfyddydau. Er enghraifft, cerdd.	Celfyddydau
Hyfforddi Chwaraeon	Ennill tystysgrifau hyfforddi trwy ddulliau profedig	Chwaraeon
Cynrychiolaeth ar Gyngor Cymuned/Bro	Cynorthwyo rhywun ifanc i fynegi barn yng nghyd-destun gwleidyddiaeth gymunedol	Dinasyddiaeth
Gemau Cyfrifiadur	Gweithgareddau heriol ac addysgol	Chwaraeon
Coginio	Annog pobl ifanc i ofalu amdanynt eu hunain	Iechyd
Hawlfraint	Deall ei hystyr a rhai o'r goblygiadau	Celfyddydau
Gwyliau a Thraddodiadau	Dysgu pobl ifanc i ddeall traddodiadau eraill y tu allan i'w cymunedau	Dinasyddiaeth
Beicio	Gweithgareddau hwyl a chorfforol	Chwaraeon
Dawns	Dulliau o hybu dawns mewn clwb neu brosiect	Celfyddydau
Dartiau	Gemau i grwpiau ar fwrdd dartiau	Chwaraeon
Fforwm/Grŵp Trafod	Dull o drafod pwnc 'llos' y dydd neu gyfarfod mwy rheolaidd	Dinasyddiaeth
Découpage	Defnyddio'r gelfyddyd boblogaidd hon	Celfyddydau
Anableddau a Chwaraeon	Adnabod y pynciau pwysig o ran cynhwysiant	Chwaraeon

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Gweithgaredd	Cynnwys Posibl	Maes Gwaith
Cylchdeithiau Trafod	Dull o ddysgu pobl ifanc i leisio barn ar bwnc neilltuol	Dinasyddiaeth
D J	Dulliau o hybu'r gweithgaredd hwn gydag adnoddau cyfyngedig	Celfyddydau
Cyffuriau a Chwaraeon	Adnabod rhai o'r pynciau	Chwaraeon
Naddu	Gweithgaredd ymarferol a all gynnwys naddu gwydr	Celfyddydau
Amgylchedd	Annog ymateb cadarnhaol i'r amgylchfyd gan bobl ifanc	Dinasyddiaeth
Chwaraeon Eithafol	Yr hyn sy'n cael ei wneud a rhai o'r dadleuon, yn enwedig o ran diogelwch	Chwaraeon
Teulu a Theuluoedd Estynedig	Ymchwilio i berthynas y teulu a phobl ifanc	Iechyd
Dulliau Ffermio	Adnabod y cwestiynau sy'n codi wrth ddefnyddio gwahanol ddulliau ffermio	Iechyd
Pysgota	Gweithgaredd i grwpiau yn ymwneud â'r diddordeb hamdden mwyaf poblogaidd ym Mhrydain	Chwaraeon
Cynhyrchu Bwyd (Cnydau GM)	Ymchwilio i gwestiynau cynhyrchu bwyd a pham mae pobl yn dal i newynu	Iechyd
Gig	Trefnu digwyddiad i hybu doniau cerddorol	Celfyddydau
Graffiti	Fel celfyddyd, i wella'r amgylchedd	Celfyddydau
Graffeg	Celfyddyd ysgrifennu, addurno, argraffu ayb. ar gyfryngau gwastad. Yn ymwneud â graffeg gyfrifiadurol hefyd	Celfyddydau
Bwyta'n iach	Dulliau o wella deiet pobl ifanc	Iechyd
Sut mae pobl eraill yn eich gweld	Gweithio gyda phobl ifanc i ystyried sut y gall pobl eraill edrych ar eu gweithrediadau	Iechyd
Hawliau Dynol	Ymwybyddiaeth o hawliau a chyfrifoldebau. Edrych ar faterion llosg yn y byd	Dinasyddiaeth
Hylendid	Gweithio i wella safonau hylendid personol	Iechyd
Effaith ar y Gymuned	Adnabod ffyrdd i bobl ifanc gael effaith gadarnhaol	Dinasyddiaeth
Gwaith rhwng asiantaethau – Gwaith gwirfoddol, gwaith dros elusennau	Cynorthwyo gyda gwaith cyrff eraill megis Oxfam trwy weithio'n wirfoddol	Dinasyddiaeth

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Gweithgaredd	Cynnwys Posibl	Maes Gwaith
Theatr ar Faterion	Ymchwilio i fater llosg trwy theatr. Gall gynnwys gweithio gyda chwmni theatr yn y gymuned	Celfyddydau
Cyfraith/Cyfraith Ryngwladol	Gwneud pobl ifanc yn ymwybodol o ddeddfau a all effeithio arnynt. Trafod materion mewn perthynas â deddfau	Dinasyddiaeth
Pwyllgorau Aelodau	Grŵp etholedig o bobl ifanc sy'n cynorthwyo gyda gwaith y ganolfan neu'r prosiect	Dinasyddiaeth
Aelodau'n Rhedeg gweithgareddau	Dulliau o gynnwys pobl ifanc mewn rhedeg gweithgareddau	Dinasyddiaeth
Iechyd Meddwl	Codi ymwybyddiaeth o'r maes allweddol hwn. Gellir cynnwys pynciau cymhleth megis anorecsia a hunanladdiad ymhlith pobl yn eu harddegau	Iechyd
Etholiadau Ffug	Hybu dealltwriaeth o'r broses etholiadol	Dinasyddiaeth
Gwneud Modelau	Gwneud modelau tri-dimensiwn, o glai neu blastisîn fel arfer	Celfyddydau
Celf Fodern	Edrych ar faterion yn ymwneud â dehongli a chynhyrchu celf fodern	Celfyddydau
Arian a'r Celfyddydau	Edrych ar faterion megis noddi'r celfyddydau, e.e. pam y dylai cymaint o arian gael ei wario ar opera?	Celfyddydau
Arian a Chwaraeon	Edrych ar y materion	Chwaraeon
Murluniau	Cynllunio a chwblhau murlun yn y prosiect neu'r gymuned	Celfyddydau
Cerdd	Defnyddio cerdd mewn gwahanol ffyrdd, a allai gynnwys sgrifennu caneuon	Celfyddydau
Origami	Plygu papur i wneud modelau cywrain	Celfyddydau
Gweithgareddau Awyr Agored	Trefnu gweithgareddau	Chwaraeon
Paentio	Defnyddio paentio fel cyfrwng i fynegi pwnc arbennig	Celfyddydau
Ffotograffiaeth	Tynnu lluniau fel y gall pobl ifanc gael gwell dealltwriaeth o'u cymuned. Ennill sgiliau mewn datblygu cemegol a chopïo digidol	Celfyddydau
Iechyd Corfforol	Rôl ymarfer corff o ran cynnal iechyd a lles y corff	Iechyd
Cardiau Chwarae	Gweithgareddau arloesol a hwyl	Chwaraeon

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Gweithgaredd	Cynnwys Posibl	Maes Gwaith
Agendau Gwleidyddol	Edrych ar safbwyntiau ar faterion cyfoes. Gall hyn gynnwys wahodd cynghorwyr i gymryd rhan mewn dadl	Dinasyddiaeth
Celf Wleidyddol	Ymwybyddiaeth o sut y gellir defnyddio celf i ddibenion gwleidyddol. Er enghraifft, defnyddio cartwnau gwleidyddol	Celfyddydau
Posteri	Sgiliau wrth gynhyrchu posteri i hyrwyddo digwyddiad	Celfyddydau
Tlodi	Effeithiau tlodi ar gyfleoedd mewn bywyd ac ar iechyd pobl ifanc. Rhai achosion cymdeithasol	Iechyd
Gemau Raced	Ystod o weithgareddau i gynorthwyo gwaith gyda phobl ifanc. Gall hyn gynnwys badminton neu dennis.	Chwaraeon
Gweithgareddau Tymhorol	Cysylltu'r flwyddyn â gweithgaredd. Gallai hyn gynnwys gwneud cardiau ar Wyl Ffolant neu ymwybyddiaeth o wyliau arbennig.	Celfyddydau
Hunanddelwedd	Edrych ar hunanddelwedd pobl ifanc, adnabod dulliau o'i gwella a gwella ansawdd bywyd	Iechyd
Iechyd Rhywiol	Edrych ar strategaethau i wella iechyd rhywiol	Iechyd
Perthnasoedd Rhywiol	Cynorthwyo pobl ifanc i ddeall eu teimladau yn y maes hwn	Iechyd
Diet Arbennig	Rôl diet arbennig o ran cynnal iechyd	Iechyd
Camddefnyddio Sylweddau	Effeithiau defnyddio sylweddau yn amhriodol a lleihad niwed	Iechyd
Blwch Awgrymiadau	Blwch lle mae pobl ifanc yn cael postio eu sylwadau ar y gwaith sy'n mynd ymlaen	Dinasyddiaeth
Wal Siarad	Wal lle mae pobl ifanc yn cael postio eu sylwadau neu eu hawgrymiadau am y gwaith sy'n mynd ymlaen	Dinasyddiaeth
Masnach/ Masnach Deg	Sut mae masnach yn y Gorllewin yn effeithio ar fasnach fyd-eang. Adnabod dulliau o gefnogi masnach deg	Dinasyddiaeth
Cynhyrchu Fideos	Ennill sgiliau wrth wneud fideo/DVD am bwnc. Gellid cysylltu hyn â meysydd eraill megis drama	Celfyddydau
Rhyfel	Edrych ar ystod o faterion yn ymwneud â rhyfel	Dinasyddiaeth
Chwaraeon dŵr	Ystod o weithgareddau i gynorthwyo gwaith gyda phobl ifanc. Gall hyn gynnwys nofio a chanŵio	Chwaraeon

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Gweithgaredd	Cynnwys Posibl	Maes Gwaith
Dylunio Gwefan	Ennill sgiliau dylunio a chreu gwefan	Celfyddydau
Iechyd Byd-eang	Rôl pobl ifanc yn y maes cymhleth hwn	Iechyd
Eich barn am bobl eraill	Sut mae pobl ifanc yn gweld pobl eraill e.e. rhieni, pobl mewn oed. Adnabod strategaethau cadarnhaol	Iechyd
Dyfarniadau Cyflawniad Ieuenctid	Adnabod cyflawniadau pobl ifanc trwy weithgareddau (Mae'r dyfarniadau hyn yn cwmpasu ystod eang o weithgareddau)	Chwaraeon
Cyngor Ieuenctid	Grŵp o bobl ifanc sydd am gyfrannu at y pethau sy'n effeithio arnynt	Dinasyddiaeth

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Gweithgareddau Ymarferol

Adran 5.0

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Dinasyddiaeth

Etholiadau Ffug:

Beth rydych chi'n ceisio ei wneud?

Ymchwilio i sut mae'r penderfyniadau sy'n effeithio ar reolau cymdeithas yn cael eu gwneud a sut y gellir eu newid.

Beth rydych chi'n ceisio'i gyflawni yn y pen draw?

Rhoi cyfle i bobl ifanc ennill sgiliau a gwybodaeth am brosesau llywodraethau democrataidd.

Cymharu fel mae cenhedloedd gwahanol yn defnyddio dulliau gwahanol i lywodraethu eu pobl eu hunain.

Sut rydych yn mynd i'w wneud?

Cychwyn trwy ddarganfod pwnc a all fod o ddiddordeb i'ch grŵp. Gallai hwn fod yn rhywbeth cyfoes, neu gallwch roi cynnig ar un o'r pynciau profedig y gall pobl bleidleisio arno. Er enghraifft, newid rheolau'r clwb ieuenctid, sefydlu Fforwm Ieuenctid, penderfynu sut mae'r arian yn cael ei wario yn y clwb ieuenctid, ethol aelodau i gynrychioli'r clwb ieuenctid yng nghyfarfodydd y Pwyllgor Rheoli. Neu, gellir dewis pwnc cenedlaethol y gall fod pobl ifanc â theimladau cryfion yn ei gylch e.e. cyfyngiadau oedran ar bleidleisio, caniatâd i yfed alcohol neu smygu. Mae pwnc y mae gan bobl ifanc farn amdano yn llawer mwy tebygol o weithio'n dda.

Esbonio'r termau mewn perthynas â rhai neu'r cyfan o'r canlynol, gan roi enghreifftiau syml:

- Cynrychiolaeth gyfrannol
- Un person, un bleidlais
- Rôl y swyddog etholiadol
- Rheolau ar ymgyrchu
- Cyfarfodydd etholiadol
- Sut i gael eich enwebu
- Pleidleisiau cudd
- Llunio maniffesto
- Sut i gael eich enw ar y rhestr etholwyr ayb.

Pa adnoddau sydd eu hangen?

Mae hyn yn dibynnu'n fawr ar eich grŵp, ond dyma fan cychwyn.

Papur a pheniau, oni bai eich mynd i bleidleisio trwy godi llaw.

Blwch pleidleisio (mae hen focs creision yn berffaith)

Deunyddiau i'r ymgeiswyr eu defnyddio i gyflwyno eu syniadau.

Beth sydd wedi digwydd o ganlyniad?

Bydd dull mwy democrataidd o wneud penderfyniadau'n codi. Bydd pobl ifanc yn dechrau bod yn fwy atebol am eu bywydau eu hunain.

Pa rannau o'r cwricwlwm sy'n cael eu cynnwys?

Bydd y prif ffocws ar alluogi pobl ifanc a rhoi cyfrwng cadarnhaol iddynt fynegi barn.

Addysgiadol: rhoi dealltwriaeth o'r broses etholiadol i bobl ifanc

Mynegiannol: caniatáu i bobl ifanc fynegi eu meddyliau

Cyfranogol: mae pawb yn cael cyfle i gymryd rhan

Galluogol: mae pawb yn cael cyfle i leisio barn

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Dinasyddiaeth

Cylch Trafod

Beth rydych yn ceisio'i wneud?

Ymgynghori gyda phobl ifanc ar weithgareddau mae'r aelodau am eu gwneud.

Beth rydych yn ceisio'i gyflawni erbyn diwedd y gweithgaredd hwn?

Cyfranogi cadarnhaol gan bobl ifanc yn ystod y sesiynau ymgynghori. Bydd hyn yn dibynnu ar y pynciau a ddewiswyd, a all gynnwys gweithgareddau mae'r aelodau am eu gwneud neu sut i fynd i'r afael â phroblem sbwriel y tu allan i'r prosiect. A yw hyn yn golygu y bydd yn rhaid iddynt godi sbwriel os nad ydynt yn cael dewis eu prosiect eu hunain?

Sut mae mynd ati?

Mae cylchdeithiau trafod yn un ffordd o gyflwyno pob aelod o'r prosiect ieuenctid ac mae'n rhoi cyfle iddynt ddweud gair am bwnc arbennig. Ceir potensial mawr yma i ddatblygu syniadau, a dydd yn arwain at wneud penderfyniadau yn y grŵp.

Dylid meddwl yn gyntaf am bwnc i'w drafod. Er enghraifft 'Nid yw'r cyfryngau byth yn rhoi darlun teg o bobl ifanc'.

Mae gan y bobl sy'n cymryd rhan funud i ystyried eu barn am y pwnc hwn, a munud arall wedyn i egluro eu barn wrth y person gyferbyn. Mae'r cylchoedd mewnol ac allanol yn gwneud hyn yn eu tro fel bod pawb yn cael cyfle i siarad a gwrando.

Gellir symud y cylch allanol ychydig leoedd i'r chwith neu'r de wedyn, gan wirio bod pawb mewn pâr newydd. Gellir pleidleisio ar y pwnc hwn yn y ddau gylch rhwng y symud er mwyn gweld a yw'r farn wedi newid. Y dasg nesaf fydd egluro'r farn a glywodd pawb – a'ch barn eich hun wedyn – fel bod pedair barn i'w hystyried.

Pa adnoddau sydd eu hangen?

Deg neu ragor o bobl ifanc. Lle addas, siart troi, peniau, cadeiriau.

Beth sydd wedi digwydd o ganlyniad i hyn?

Bydd pobl ifanc wedi cael cyfle i leisio barn fel unigolion. Gall hyn orfodi neu berswadio pobl i newid eu barn. Gall helpu i wneud penderfyniadau mewn grŵp. Mae'n dda o ran meithrin sgiliau gwrando. Mae'n dda fel gweithgaredd datblygu i drafod pwnc yn fanwl.

O ganlyniad i hyn beth fydd yn digwydd nesaf?

Gall pobl ifanc deimlo eu bod yn berchen ar y penderfyniadau a wnaed. Gallant deimlo hefyd yn fwy parod i leisio barn bersonol.

Pa rannau o'r cwricwlwm sy'n cael eu cwmpasu?

Y prif ffocws fydd rhoi cyfle i bobl ifanc chwarae rhan lawn yn y broses o benderfynu a chaniatáu iddynt fynegi barn.

Addysgiadol: Dysgu gan gyfoedion am eu syniadau

Mynegiannol: Rhoi cyfle i bobl ifanc ddweud eu dweud

Cyfranogol: Mae pawb yn cael cyfle cyfartal i gymryd rhan

Galluogol: Mae pawb yn cael gwrandawiad a chyfle i ymhelaethu

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Dinasyddiaeth

Dinasyddion Byd-eang: Gweithgaredd Globingo

Beth rydych chi'n ceisio ei wneud a pham?

Dyma weithgaredd hwyliog sy'n ymchwilio i'r dylanwadau byd-eang ar fywydau pobl ifanc yng Nghymru.

Beth rydych yn ceisio'i gyflawni erbyn diwedd y gweithgaredd hwn?

Erbyn diwedd y gweithgaredd bydd y bobl ifanc wedi deall eu bywydau mewn cyd-destun rhyngwladol. Trwy fyfyrio am y nwyddau a brynant, eu chwaetha'u diddordebau, dylanwad y cyfryngau arnynt, a'r cyswllt personol neu deuluol sydd ganddynt â rhannau eraill o'r byd, byddant yn darganfod nad yw'r byd yn 'rhywle arall' ond yn rhan o'u bywyd pob dydd. Hoffi hynny neu beidio maent yn ddinasyddion byd-eang ac ar sail y gweithgaredd rhagarweiniol hwn efallai y byddwch am symud ymlaen at feddwl am y goblygiadau i'w dyfodol ac i ddyfodol y byd.

Sut rydych yn mynd i'w wneud?

Gall y gweithgaredd hwn fod yn sesiwn blasu sy'n para am 20-30 munud neu gall fod yn rhagarweiniad i brosiect yn ymchwilio i'r materion sy'n dod i'r golwg yn fanylach. Fel unigolion neu mewn parau gallant lenwi'r daflen Globingo (ynghlwm) trwy gasglu llofnodion a gwledydd cyfatebol y bobl eraill yn y grŵp. Mewn grŵp o ddeg neu ragor dylai fod yn bosibl casglu pob llofnod unwaith yn unig. Dylai'r unigolyn neu'r pâr cyntaf i lenwi'r ddalen weiddi bingo a bydd y gweithgaredd yn dod i ben. Wrth roi adborth, gofynnwch i'r bobl ifanc enwi'r holl wledydd sydd ganddynt ar eu taflenni bingo. Cofnodwch y rhain trwy lynu dotiau ar fap o'r byd. Meddyliwch am faint y dylanwad ar y grŵp hwn o bobl ifanc, ac am effaith y grŵp hwn ar y byd (h.y. nifer y dotiau a nifer y gwledydd).

Pa adnoddau sydd eu hangen?

Taflenni Globingo a pheniau, digon i un bob un. Map o'r byd. Dotiau gludiog.

O ganlyniad i hyn, beth sydd wedi digwydd?

Bydd gan bobl ifanc ddealltwriaeth ehangach o'r dylanwadau diwylliannol ar eu bywydau. Mae'n bosibl y byddant am fynd ymlaen i ymchwilio i'r pynciau ehangach sy'n rhan o'u rôl.

Sut mae'n cyd-fynd â'r cwricwlwm?

Mae'r Datganiad Cwricwlwm Gwaith Ieuenctid ar gyfer Cymru yn sôn am 'alluogi pobl ifanc i ennill sgiliau, gwybodaeth, dealltwriaeth, agweddau a gwerthoedd angenrheidiol i eirioli a cheisio eu hawliau a'u cyfrifoldebau fel unigolion ac aelodau o grwpiau a chymunedau, yn lleol, yn genedlaethol ac yn rhyngwladol'. Mewn geiriau eraill, nid yw'r pethau sy'n llunio bywydau pobl ifanc heddiw yn peidio wrth gyrraedd y ffiniau rhwng gwledydd. Mae cysylltiad annatod rhwng eu bywydau a'r hyn sy'n digwydd yng ngweddill y byd. Mae ein dull o ymateb i'r byd cyfnewidiol hwn yn creu cyfleoedd, heriadau a phryderon newydd. Felly, mae'n rhaid i wasanaethau ieuenctid ymateb i'r amgylchiadau newydd lle mae pobl ifanc yn tyfu'n oedolion trwy ymchwilio i ystyr bod yn ddinasyddion byd-eang gyda phobl ifanc.

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Globingo

Dewch o hyd i rywun a all ateb y canlynol…

Wedi teithio i wlad dramor Enw: ____________ Gwlad: ____________	**Enwi seren chwaraeon o wlad arall** Enw: ____________ Gwlad: ____________
Yn dysgu iaith dramor Enw: ____________ Gwlad: ____________	**Yn berchen ar gar a wnaed mewn gwlad arall** Enw: ____________ Gwlad: ____________
Gyda pherthynas yn byw mewn gwlad arall Enw: ____________ Gwlad: ____________	**Wedi byw neu weithio mewn gwlad arall** Enw: ____________ Gwlad: ____________
Yn mwynhau cerddoriaeth o wlad arall Enw: ____________ Gwlad: ____________	**Yn mwynhau bwyta bwyd o wlad arall** Enw: ____________ Gwlad: ____________
Yn gwisgo rhywbeth wnaed mewn gwlad arall Enw: ____________ Gwlad: ____________	**Yn byw mewn cartref lle mae rhagor nag un iaith yn cael ei siarad** Enw: ____________ Gwlad: ____________
Yn gallu enwi gwlad yn America Ladinaidd sy'n cynhyrchu coffi Enw: ____________ Gwlad: ____________	**Wedi dysgu rhywbeth am wlad arall ar y teledu yn ddiweddar** Enw: ____________ Gwlad: ____________

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Chwaraeon

Cystadleuaeth Pŵl i Unigolion

Beth rydych chi'n ceisio ei wneud?

Sefydlu cystadleuaeth pŵl i bobl ifanc 11 i 14 oed.

Beth rydych chi'n ceisio ei gyflawni yn y pen draw?

Rhoi cyfle i bobl ifanc chwarae mewn cystadleuaeth lle mae cyfle i ennill tlws am ennill neu ddod yn ail.

Sut rydych yn mynd i'w wneud?

Dechrau trwy drefnu pwy sy'n chwarae yn erbyn pwy, gan annog y bobl ifanc i wneud hyn eu hunain a sicrhau bod niferoedd cyfartal yn mynd trwodd i'r rownd nesaf. Os yw nifer y chwaraewyr yn dilyn y drefn 8; 16; 32; ayb, bydd yn hawdd trefnu'r gystadleuaeth e.e. wyth yn y gemau cyn go derfynol, pedwar yn y rowndiau go derfynol a dau yn y rownd derfynol. Gellir gwneud hyn gan ddefnyddio grid.

Fodd bynnag, gyda niferoedd eraill rhaid trefnu 'heibiadau'. Os oes deg o chwaraewyr gennych, gall chwech fynd ymlaen i'r rownd derfynol ond dwy trwy dynnu enwau o het a rhaid i'r gweddill chwarae i ennill lle. Unwaith y bydd enillwyr gennych, cewch roi'r enwau hyn yn yr het gyda'r chwech arall. Wedyn, gall y gystadleuaeth fynd ymlaen yn y ffordd arferol.

Pa adnoddau sydd eu hangen?

Bwrdd pŵl, amrywiaeth o ffyn, peli, sialc, grid cofnodi enillwyr ym mhob rownd, gwobrau, peniau.

O ganlyniad i hyn beth sydd wedi digwydd?

Bydd pobl ifanc yn teimlo bod y gystadleuaeth yn eiddo iddynt a byddant yn profi'r mwynhad a'r wefr o gymryd rhan yn y gystadleuaeth. Byddant hefyd yn trafod sut mae gemau wedi cael eu hennill a'u colli.

O ganlyniad i hyn beth fydd yn digwydd nesaf?

Bydd pobl ifanc am wneud gweithgaredd ar eu pennau eu hunain, heb ond yr oruchwyliaeth leiaf.

Sut mae'n cyd-fynd â'r cwricwlwm?

Gellir ffocysu'r gweithgaredd hwn mewn sawl ffordd gan ddibynnu ar yr anghenion.

Gall y rhain gynnwys:

Addysgiadol: Dysgu sut i drefnu cystadleuaeth

Mynegiannol: Profi'r emosiwn o ennill a cholli

Cyfranogol: Mae pawb yn cael cyfle cyfartal i gymryd rhan

Galluogol: Mae'n cynnig cip ar gystadlaethau i bobl ifanc

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

C

Chwaraeon

Dadl am Chwaraeon Gwaed

Beth rydych chi'n ceisio ei wneud?

Codi ymwybyddiaeth o bwnc cymhleth 'chwaraeon gwaed'.

Beth rydych am ei gyflawni erbyn diwedd y gweithgaredd?

Dylai fod gan bobl ifanc ddealltwriaeth o bwnc cymhleth gweithgareddau cyfreithiol ac anghyfreithiol. Bydd y wybodaeth ganddynt hefyd i ddeall eu safbwynt eu hunain ar y ddadl hon.

Sut rydych yn mynd i'w wneud?

Lle mae dadleuon cryf o blaid ac yn erbyn, mae'n bwysig cynnal dadl gytbwys. Gellir gwneud hynny fel a ganlyn:

• Gofyn i bobl ifanc ymchwilio i'r ddadl. Gellir gwneud hyn ar y rhyngrwyd, trwy holi pobl yn y gymuned, ymweld â fferm, ayb.

• Gwneud arddangosfa ar y wal. Gofalwch eich bod yn rhoi'r un amlygrwydd i'r dadleuon o blaid ac yn erbyn.

• Trefnu dadl agored lle gall pobl ifanc godi cwestiynau. (Mae'n bosibl na fydd pleidleisio ar fater fel hyn yn beth cadarnhaol, felly gwell ei osgoi).

Pa adnoddau fydd eu hangen?

Mynediad i gyfrifiaduron a'r rhyngrwyd.

Lle ar wal.

Beth sydd wedi digwydd o ganlyniad i hyn?

Dylai pobl ifanc fod yn fwy gwybodus. Gellid rhannu holiadur addas i bobl ifanc i ofyn a yw pobl ifanc yn fwy ymwybodol o'r pwnc ac a yw'r ddadl wedi newid eu meddwl.

Sut mae'n cyd-fynd â'r cwricwlwm?

Mae gwaith ar faterion llosg yn tueddu i gwmpasu sawl agwedd ar y cwricwlwm. Mae'r gweithgaredd hwn yn ymwneud yn bennaf â chyfle i bobl ifanc fynegi eu barn gan ddefnyddio dadleuon a'u haddysgu am y pwnc cymhleth hwn.

Addysgiadol: Dysgu gan eu cyfoedion am eu canfyddiadau

Mynegiannol: Caniatáu i bobl ifanc ddweud eu dweud

Cyfranogol: Mae pawb yn cael cyfle cyfartal i gymryd rhan

Galluogol: Galluogi pobl ifanc i weithredu ar bwnc sy'n berthnasol iddynt

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Deunydd ategol ar gyfer y gweithgaredd.

Ers dechrau gwareiddiad mae dynion wedi datblygu cydweithrediad gydag anifeiliaid ar y blaned hon. Rydym wedi dofi a hela anifeiliaid ers tros 100,000 o flynyddoedd. Yn 2003, mae hela'n rhan hanfodol i rai o hyd, ac yn atgas gan eraill. Rydym am glywed eich barn am chwaraeon gwaed a'u lle mewn cymdeithas heddiw. Beth yw eich teimladau chi?

Mae traddodiad o chwaraeon yn y Du sy'n golygu hela a dal anifail. Daeth y Rhufeiniaid ag ardal hela gyda nhw i Brydain. Mewnforiodd y Normaniaid gwningod a cheirw i'w hela. Mae hela yn sicr yn rhan o'r diwylliant ers miloedd o flynyddoedd. Yn y byd modern, mae llawer yn cytuno bod hela'n iawn fel moddion – y ffesant i'r crochan a'r brithyll i'r badell. Ond beth mae'r llwynog wedi'i wneud o'i le? Byddai llawer o ffermwyr yn dadlau y gallant ddinistrio'u bywoliaeth a bod hyn yn golygu costau uwch i gwsmeriaid. Pam dal llond rhwyd o bysgod a'u gollwng yn ôl i'r môr neu'r afon wedyn? I lawer o bobl mae'r helfa fwyd wedi datblygu i fod yn daith i'r archfarchnad, ac yn sicr nid oes fawr o gyfle ichi fod yn rhan o'ch amgylchedd yn y fan honno.

Yn ogystal, dim ond yn ddiweddar iawn mae hela a lladd eirth, moch daear, teirw, cŵn a cheiliogod wedi cael eu gwahardd. O bryd i'w gilydd, er hynny, byddwn yn clywed am yr arferion hyn yn digwydd heddiw. Os bydd y llywodraeth yn gwneud hela llwynogod yn anghyfreithlon, a fydd pysgota'n dilyn? Sut byddai Sbaen yn ymateb petai'r UE yn penderfynu bod angen dileu ymladd teirw o draddodiadau a diwylliant y wlad honno?

Mae yna ddewisiadau amgen os yw pobl yn mwynhau gwefr hela, felly oes angen hela anifail byw? Mae gennym golomennod clai, pysgota cyfrifiadurol a hyd yn oed bobl sy'n rhedeg i'r cŵn hela eu dal (peidiwch â phoeni, nid oes neb yn dioddef; tipyn o lyfu gan y cŵn yw'r cyfan sy'n ddigwydd fel arfer). A allwn ni barhau i gynnal traddodiad arferion cefn gwlad heb fygwth y bywyd gwyllt lleol?

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Iechyd

Cwis ar Smygu

Beth rydych chi'n ceisio ei wneud?

Trefnu cwis i bobl ifanc i godi eu hymwybyddiaeth o faterion yn ymwneud â smygu.

Beth rydych am ei gyflawni erbyn diwedd y gweithgaredd?

Bydd pobl ifanc yn deall rhai o'r goblygiadau o ran iechyd a chostau os byddant yn dal i smygu. Sesiwn pellach fyddai trafod sut y gellir cynorthwyo pobl ifanc sydd am roi'r gorau i smygu.

Sut rydych yn mynd i'w wneud?

Mae cwisiau'n gyfrwng delfrydol os ydych am gynnwys pob aelod o'r prosiect mewn gweithgaredd neilltuol. Dylech ddosbarthu'r taflenni gan adael i'r bobl ifanc weithio mewn parau neu dimau. Dylech ganiatáu hyn a hyn o amser iddynt ystyried eu hatebion, a dod â phawb at ei gilydd wedyn i drafod yr atebion iawn. Gellid dilyn hyn gyda dal am unrhyw fater a ddaeth i'r golwg wrth wneud y cwis.

Pa adnoddau sydd eu hangen?

Ystafell addas, papur, peniau, pobl ifanc, holwr (a all rhywun ifanc wneud hyn?)

Beth sydd wedi digwydd o ganlyniad i hyn?

Bydd pobl ifanc yn trafod y cwestiynau sy'n ymwneud â smygu. Os ydych am drafod materion eraill dylech feddwl am gyfeiriadau eraill cyn cychwyn y gweithgaredd.

Pa rannau o'r cwricwlwm sy'n cael eu cwmpasu?

Mae'r pwnc hwn yn cwmpasu:

Mynegiannol: Caniatáu i bobl ifanc leisio barn am y pwnc

Cyfranogol: Gall pawb gymryd rhan i ryw raddau

Galluogol: Gallu gweithredu ar sail gwybodaeth gadarn am y pwnc

Addysgiadol: Dysgu trwy ofyn cwestiynau a chlywed atebion

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Cwis Smygu

Gwnewch y cwis smygu er mwyn gweld faint wyddoch chi am ffeithiau smygu.

ENW neu ENW'R TIM

___

1. Achos y nifer mwyaf o farwolaethau yn y DU y gellid eu hosgoi yw?

a) Damweiniau ffordd

b) Hunanladdiadau a llofruddiaethau

c) IDS a defnyddio cyffuriau anghyfreithlon

d) Smygu

2. Faint o smygwyr rheolaidd sydd yn y DU?

a) 500, 000 (hanner miliwn)

b) 1, 000 000 (miliwn)

c) 13, 000 000 (tair miliwn ar ddeg)

3. Pa ganran o bobl 15 oed yn y DU sy'n smygu?

a) 15% (15 allan o gant)

b) 25% (25 allan o gant)

c) 35% (35 allan o gant)

d) 50% (50 allan o gant)

4. Faint o bobl sy'n marw yn y DU bob blwyddyn oherwydd clefyd yn ymwneud â smygu?

a) 120, 000 b) 60, 000 c) 30, 000

5. Faint o bobl sy'n marw yn y DU bob blwyddyn oherwydd canser yr ysgyfaint trwy smygu goddefol (passive smoking)?

a) 100 b) 200 c) 300

6. Pa ganran o smygwyr yn y DU sydd am roi'r gorau i smygu?

a) 35% (35 allan o gant)

b) 65% (65 allan o gant)

c) 85% (85 allan o gant)

7. Sawl cemegyn sydd mewn sigarennau yn eich barn chi?

a) 4

b) 40

c) 400

d) 4000

8. Pa sylwedd mewn baco sy'n achosi risg uwch o ganser yr ysgyfaint?

a) Tar

b) Nicotin

c) Carbon monocsid

9. Pa ganran o bobl sy'n cael canser yr ysgyfaint sy'n smygu?

a) 50% b) 25% c) 80%

10. Pe baech chi'n smygu 20 sigarét bob dydd am 10 mlynedd, faint fyddech chi'n ei wario?

a) £5000 b) £10, 000

c) £15, 000 d) £20, 000

11. Mewn gwledydd sy'n datblygu torrir coed i'w defnyddio i sychu baco. Faint o goed sy'n cael eu llosgi i sychu digon o faco i wneud 365 o bacedi sigarennau?

a) 1 goeden b) 10 coeden

c) 25 coeden d) 50 coeden

12. Sawl tân a achoswyd gan sigarennau, peiriannau tanio a matsys yn Lloegr y llynedd?

a) 60 b) 600

c) 6000 d) 60, 000

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Iechyd

Atebion y Cwis Smygu

1. Achos y nifer mwyaf o farwolaethau yn y DU y gellid eu hosgoi yw?

d) Smygu

2. Faint o smygwyr rheolaidd sydd yn y DU?

c) 13,000,000 (tair miliwn ar ddeg)

Dyma chwarter y boblogaeth

3. Pa ganran o bobl 15 oed yn y DU sy'n smygu?

b) 25% (25 allan o gant)

Dyma chwarter y bobl 15 oed yn y DU

Mae 82% o smygwyr yn dechrau ar yr arfer yn eu harddegau. Mae smygu'n caethiwo pobl a bydd llawer o bobl ifanc sy'n smygu yn gwneud hynny am weddill eu hoes

4. Faint o bobl sy'n marw yn y DU bob blwyddyn oherwydd clefyd yn ymwneud â smygu?

a) 120,000

Dyma 330 o bobl bob dydd yn fras (sy'n cyfateb i awyren jumbo yn disgyn o'r awyr bob dydd yn y wlad hon) a rhagor na 13 o bobl bob awr

5. Faint o bobl sy'n marw yn y DU bob blwyddyn oherwydd canser yr ysgyfaint trwy smygu goddefol (passive smoking)?

c) 300

Ystyr smygu goddefol yw anadlu mwg baco pobl eraill (mwg baco yn yr amgylchedd)

Mae risg uwch o 20-30% i bobl nad ydynt yn smygu os ydynt yn anadlu mwg dros gyfnod hir

6. Pa ganran o smygwyr yn y DU sydd am roi'r gorau i smygu?

b) 65% (65 allan o gant)

Mae bron 2/3 o smygwyr yn y DU am roi'r gorau iddi

7. Sawl cemegyn sydd mewn sigarennau yn eich barn chi?

d) 4000

Mae rhagor na 4000 ac mae rhagor na 40 yn gallu achosi canser

8. Pa sylwedd mewn baco sy'n achosi risg uwch o ganser yr ysgyfaint?

a) Tar

Mae tar yn gymysgedd cymhleth sy'n cynnwys tua 4,000 o gemegau gwahanol, gan gynnwys carcinogeneu. Mae'r stwff du gludiog hwn yn cynnwys pob math o gemegau gwenwynig sy'n glynu yn yr ysgyfaint. Wrth i'r cemegau gael eu hamsugno dros amser maent yn achosi niwed. Mae'r tar hefyd yn lladd y cilia neu'r blewiach sy'n glanhau'r ysgyfaint, a dyma sy'n gwneud i smygwyr besychu. Tar sy'n achosi'r canser, ac mae lleihad ym maint y tar wedi arwain at leihad yn nifer yr achosion

9. Pa ganran o bobl sy'n cael canser yr ysgyfaint sy'n smygu?

c) 80%

10. Pe baech chi'n smygu 20 sigaret bob dydd am 10 mlynedd, faint fyddech chi'n ei wario?

d) £20,000

Dros £20,000 (digon i brynu car newydd sbon). Os byddwch yn smygu 20 o sigarennau rhwng 15 oed a 75 oed, byddech yn gwario dros £120,000

11. Mewn gwledydd sy'n datblygu torrir coed i'w defnyddio i sychu baco. Faint o goed sy'n cael eu llosgi i sychu digon o faco i wneud 365 o bacedi sigarennau?

c) 25 coeden

Bydd hyn yn rhoi digon o sigarennau y dydd i rywun am flwyddyn

12. Sawl tân a achoswyd gan sigarennau, peiriannau tanio a matsys yn Lloegr y llynedd?

c) 6000

Mae 35% o'r tanau yn y DU yn digwydd oherwydd offer smygu

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Celfyddydau

Drama yn seiliedig ar bwnc

Beth rydych yn ceisio'i wneud?

Ymchwilio i faterion sy'n effeithio ar fywydau pobl ifanc mewn ffordd hwyliog a diddorol.

Beth rydych yn ceisio'i gyflawni erbyn diwedd y gweithgaredd?

Gellid defnyddio hwn fel ffordd o hybu hunan-barch, hyder a hunanymwybyddiaeth i'r rhai sy'n cymryd rhan. Yn ogystal â'u gwneud yn ymwybodol o'r materion sy'n effeithio ar fywydau pobl ifanc, gall ganiatáu iddynt fynegi eu barn am y materion hyn.

Sut rydych yn mynd i'w wneud?

Gall hyn fod ar sawl ffurf, y dylid gadael y rhan fwyaf ohonynt yn nwylo gweithwyr sy'n brofiadol yn y maes hwn. Un gweithgaredd y gellid rhoi cynnig arno yn eich clwb neu brosiect yw 'Rhewi'r llun'.

Mewn grwpiau o dri neu bedwar, mae'r aelodau'n llunio golygfa ar bwnc a ddewiswyd ganddynt neu gan weithiwr ieuenctid. Er enghraifft, gallent ail-greu sut mae pobl ifanc yn dod i mewn i'r clwb gyda'r nos ac ymateb y gweithwyr. Mae'r grŵp wedyn yn actio'r olygfa. Os nad yw gweddill y bobl ifanc yn gwybod y pwnc ymlaen llaw, gallant geisio dyfalu beth sy'n digwydd – ac ar lefel uwch, pam.

Mae'r grŵp wedyn yn rhoi adborth ar yr olygfa a pham roedd y cymeriadau'n actio fel yr oeddynt. Gellir cynnal trafodaeth wedyn ar yr hyn y byddai'n rhaid wrtho i'r olygfa gael ei chwarae'n wahanol.

Mae rhybudd gyda'r gweithgaredd hwn: gofalwch fod y pwnc o fewn eich gallu i ymateb iddo.

Pa adnoddau sydd eu hangen?

Ystafell addas i'r grŵp a rhywfaint o breifatrwydd

Beth sydd wedi digwydd o ganlyniad i hyn?

Mae'n bosibl y bydd pobl ifanc yn ei chael yn haws eu mynegi eu hunain fel hyn a dod yn ymwybodol o'u gallu. Gellir ystyried gwaith pellach yn ei sgil. Gan gynnwys cynhyrchiadau i bobl eraill, gwaith ar fideo, achrediad, datblygu sgiliau drama a datblygu sgiliau bywyd.

Pa rannau'r cwricwlwm y mae'n eu cynnwys?

Dylai'r gweithgaredd hwn gwmpasu ystod eang o'r cwricwlwm.

Gan gynnwys:

Mynegiannol: Caniatáu i bobl ifanc ddweud eu dweud mewn nifer o sefyllfaoedd

Cyfranogol: Gallu cymryd rhan ar bob lefel bosibl

Galluogol: Edrych ar ddulliau a moddion o weithredu

Addysgiadol: Dysgu gan bobl eraill ac ennill sgiliau

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Adnoddau Defnyddiol

Adran 6.0

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Adnoddau Defnyddiol

Cedwir yr adnoddau a ganlyn yn llyfrgell Cyngor Ieuenctid Cymru. Mae'r rhan fwyaf ar gael i'w benthyca. Gellir gweld rhestr llawn o gynnwys y llyfrgell ar y wefan ar www.wya.org.uk

Celfyddydau

Mae'r adran hon yn cynnwys deunydd sy'n addas ar gyfer gweithgareddau eraill.

Celfyddydau / Creadigedd

ART UNLIMITED
Cyngor Ieuenctid Cenedlaethol 2002
Pecyn adnoddau o 60 o weithgareddau celf a chrefft i'w defnyddio gyda phobl ifanc naill ai'n unigol neu mewn grwpiau. Mae'r 3 adran yn cwmpasu celf, crefft a phrosiectau i grwpiau. Ceir hefyd gyngor ar fannau cychwyn ac offer.

CRAFTWORK 6-8 YRS
The Boys Brigade Resource Centre 1986
Llyfryn yn cynnwys gwahanol weithgareddau a syniadau am gelf a chrefft.

SOME CRAFTY THINGS TO DO
Oxfam 1985
Llyfryn ymarferol yn cynnwys pethau i bobl ifanc eu gwneud, megis crefftau, paentio'r corff, theatr stryd, offer cerdd, ryseitiau a gemau.

THE GAP PACK: CREATIVE TRAINING FOR WORK WITH YOUNG PEOPLE
Youth Clubs UK 1993
Prosiect peilot dwy flynedd oedd GAP i geisio hyrwyddo defnyddio'r celfyddydau fel offeryn ar gyfer gwaith ieuenctid trwy gyrsiau hyfforddi i weithwyr ieuenctid. Mae'r pecyn hwn yn cyfuno'r holl ymarferiadau a deunyddiau hyfforddi a ddatblygwyd yn ystod y prosiect.

THE YOUTH ARTS AND CRAFT BOOK
SITRC 1986
Dros 45 o wahanol gelfyddydau a chrefftau. Mae'r llyfr yn cynnwys manylion hefyd am ddefnyddio'r gweithgareddau, maint delfrydol y grwpiau o bobl ifanc, yr offer a'r adnoddau gofynnol, a'r manteision a'r anfanteision gyda gwahanol weithgareddau.

Celfyddydau Perfformio

CAUGHT IN THE ACT
Youth Clubs UK 1994
Fideo hyfforddi 50 munud (mewn adrannau), a llyfryn cysylltiedig, i gyflwyno gwaith drama i bobl ifanc. Mae'n edrych ar gemau cydweithredu ac ymarferion ymddiriedaeth a pherfformiadau byrfyfyr yn seiliedig ar brofiadau aelodau grwpiau.

DRAMATTACK: AN ESSENTIALLY PRACTICAL MANUAL FOR USING DRAMA IN YOUTH WORK
Russell House Publishing 1999
Arweinlyfr ar gyflwyno drama i waith ieuenctid, o'r gweithdy syml gyda dechreuwyr pur, i lwyfannu cynhyrchiad llawn. Mae'n cynnwys cyngor, pecyn perfformio, ffurflenni enghreifftiol, enwau cyswllt ac adnoddau, a rhestr o ddramâu.

DRAMA
Urdd Gobaith Cymru 1985
Llyfryn Cymraeg ar ddrama ar gyfer grwpiau ieuenctid. Mae'n cynnwys cyngor ymarferol ar gynllunio a syniadau am gemâu, meimiau, perfformiadau byrfyfyr a chwarae rôl.

Drama and Mime

DRAMA: WORKING WITH YOUNG PEOPLE SERIES
NAYC 1985
Mae'n dangos sut y gall defnyddio drama wneud cyfraniad pwysig at waith ieuenctid. Mae'n cynnwys cyngor ymarferol ar gynllunio a syniadau am gemâu, meimiau, perfformiadau byrfyfyr a chwarae rôl.

Dinasyddiaeth

Mae'r adran hon yn cynnwys deunydd sy'n addas ar gyfer gweithgareddau eraill.

Merched/Menywod Ifanc

WHO IS SHE?
London Union of Youth Clubs 1992
Gêm fwrdd amlddiwylliannol lle mae'r chwaraewyr yn dysgu am rôl amhrisiadwy, ond anghydnabyddedig yn aml, menywod yn hanes y byd. Mae'n cynnwys syniadau am ddatblygu'r thema hon ymhellach hefyd

Pobl Ifanc ag Anableddau

ACTIVITIES INSIDE AND OUTSIDE THE CLASSROOM
The Spastics Society
Llyfryn yn rhestru ymarferion a gweithgareddau a thrafodaethau i helpu pobl ifanc ddeall sut beth yw bod yn anabl.

INCLUSION FUSION
National Youth Agency 2002
Gêm fwrdd addysgol i helpu pobl ifanc i ymchwilio i gamwahaniaethu ar sail anabledd. Mae'r gêm yn addas ar gyfer rhai 13-16 oed ac mae'n cynnwys llawlyfr hyfforddwyr a fideo.

THE OTHER SIDE OF THE MIRROR
BDA Wales 2001
Fideo yn seiliedig ar brofiadau pobl ifanc fyddar yng Nghymru. Mae'n cynnwys pedwar darn theatr fforwm i'w perfformio gan grwpiau. Mae'r rhain yn rhoi cyfle i'r gynulleidfa ymateb i'r ddrama a chymryd rhan ynddi. Nid yw'n addas ar gyfer plant dan 11 oed. 35 munud o hyd.

Gwaith Tîm

50 ACTIVITIES FOR TEAM BUILDING
Gower 1989
Llawlyfr hyfforddi sy'n cynnwys 50 o weithgareddau ymarferol am bob agwedd ar weithio mewn tîm. Mae pob gweithgaredd yn defnyddio egwyddor 'dysgu wrth wneud'.

BORN AND BRED? LEADERSHIP, HEART AND INFORMAL EDUCATION
YMCA George Williams College 1999
Llyfr a CD-Rom sy'n ymchwilio i rai themâu allweddol i addysgwyr am arweiniad, gan gynnwys y syniad mai pobl gyda rhinweddau arbennig yw athrawon; y profiad o arwain fel proses ar y cyd, a'r berthynas rhwng animeiddio, ffurfio ac addysg.

TEAM BUILDING SKILLS IN YOUTH WORK: WORK PACK
Islington Council 1996
Pecyn a gynhyrchwyd gan weithwyr ieuenctid ar gyfer gweithwyr ieuenctid. Mae'n cynnwys rhai theorïau perthnasol am arfer da mewn gwaith tîm ac amrediad o ymarferion y gellir eu defnyddio fel rhannau o sesiynau hyfforddi neu gyfarfodydd staff.

TEAM BUILDING: A MANUAL FOR LEADERS AND TRAINERS
BACIE 1989
Llawlyfr a fydd yn galluogi arweinydd tîm i ddefnyddio ystod eang o weithgareddau ymarferol i greu ac atgyfnerthu tîm. Mae'r gweithgareddau'n seiliedig ar theori 'dysgu trwy wneud' ac mae'n cynnwys holiaduron, trafodaethau ac ymarferion.

WORKING TOGETHER (2)
NAYC 1986
Pecyn ar gyfer timau rhan-amser mewn clybiau ieuenctid sydd am weithio'n fwy effeithiol gyda'i gilydd. Mae'n edrych ar gyfarfodydd staff, a materion camwahaniaethu, hiliaeth a rhywioldeb.

LEADING A GROUP: WORKSHOPS AND GROUP NOTES
Open University 1994
Bwriedir y pecyn hwn ar gyfer rhai sy'n bwriadu defnyddio pecynnau Addysg Gymunedol y Brifysgol Agored, ond gellir ei ddefnyddio hefyd fel arweiniad i waith arall mewn grwpiau.

Hyfforddiant - Cyffredinol

RESOURCES FOR COURSES: A TRAINING THE TRAINERS TOOLBOX
Warwick Association of Youth Clubs 2002
Adnodd CD ROM ar fformat PC/Mac i hyfforddwyr. Mae'n cynnwys taflenni, ymarferion a gweithgareddau cynhesu i ategu unrhyw raglen 'Hyfforddi Hyfforddwyr'. Defnyddiau ar gyfer ystod eang o fodiwlau, gan gynnwys:- Dylunio; Darparu; Asesu; Llunio Portffolio; Gwerthuso.

TRAINING EVENT PLANNING GUIDE
80/20 Training Ltd 1996
Pecyn ymarferol ar gyfer pawb sydd am drefnu, gweinyddu a darparu cyrsiau a seminarau hyfforddi. Mae'n cynnwys awgrymiadau a rhestrau gwirio.

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Menter

ENHANCING THE ENTERPRISE SKILLS
Changemakers 1999
Set o werslyfrau i gynorthwyo gweithwyr ieuenctid ac eraill i hwyluso gweithgareddau dan arweiniad pobl ifanc. Mae'n ffocysu ar sut i alluogi pobl ifanc i ddatblygu sgiliau mewn cysylltiad â menter, cyflogadwyedd, dinasyddiaeth a dysgu gydol oes. Mae'n cynnwys ymarferion.

Materion Ieuenctid - Cyffredinol

A-Z GUIDE TO BEING A YOUNG PERSON
Gogglebox/Cyngor Sir Gwent 1994
Fideo 45 munud ar ffurf cyfeiriadur at y materion sydd o bwys i bobl ifanc, sy'n ceisio hybu trafodaeth a sgwrs rhwng grwpiau o bobl ifanc a gweithwyr ieuenctid.

A-Z GUIDE TO BEING A YOUNG PERSON:TRAILER
Gogglebox/ Cyngor Sir Gwent 1994
Ffilm ragymadroddol 12 munud ar gyfer y fideo 45 yn cynnwys cyfeiriadur at y materion sy'n ymwneud â phobl ifanc.

DEBATE OF THE AGE:YOUR SAY IN THE FUTURE
Age Concern 1999
Pecyn yn cynnwys gwybodaeth ac ystadegau i godi ymwybyddiaeth a hybu trafodaeth ar faterion yn ymwneud â chymdeithas sy'n heneiddio yn yr 21ain ganrif.

HAMBONS
Uned Gwaith Ieuenctid Creadigol Theatr Felin-fach. Gwasanaeth Ieuenctid Ceredigion 1999
Fideo a ddyfeisiwyd, a ysgrifennwyd ac a berfformiwyd gan bobl ifanc am bwnc mewnfudo, sy'n cynnwys ymfudo croes i'w gwirfodd gan bobl ifanc ac allfudo pobl ifanc dalentog. Cymraeg a Saesneg bob yn ail. 65 munud.

IT'S YOUR WORLD:A PSE HANDBOOK FOR 11 - 14 YEAR OLDS
TACADE. CWS Ltd 1996
Mae'r pecyn hwn wedi'i anelu at ysgolion ac mae'n cynnwys gweithgareddau yn ymwneud ag addysg bersonol a chymdeithasol. Fe'i rhennir yn bedair thema draws-gwricwlaidd: addysg iechyd, dealltwriaeth economaidd a diwydiannol, addysg amgylcheddol a dinasyddiaeth.

POVERTY: IT'S A CRIME
Cedarwood Trust 2001
Mae tri o bobl ifanc o ogledd Tyneside yn ymchwilio i effeithiau tlodi ar bobl ifanc a'i berthynas â throsedd. Maent yn cymharu a chyferbynnu eu profiadau eu hunain â rhai pobl o ardaloedd eraill. Gellir ei ddefnyddio ar gyfer trafod neu hyfforddi. 30 munud.

TOO MUCH TOO YOUNG?
Y Cymoedd a'r Fro 1994
Fideo gan y prosiect Girls In Focus am bedair merch yng Nghwm Ogwr. Mae'n ymchwilio i'r pethau sy'n effeithio ar bobl ifanc wrth iddynt dyfu yng nghymoedd y de, gan gynnwys alcohol, cam-drin cyffuriau, perthnasoedd, beichiogi yn yr arddegau, dewisiadau.

Addysg

ROADWORKS NON - ATTENDANCE, A PRACTICAL RESOURCE PACK
Berkshire Education Welfare Service, Youth and Community Service 1996
Pecyn o weithgareddau ar gyfer rhai 9-13 oed i atal absenoldeb o'r ysgol. Mae'n defnyddio gweithgareddau torri'r garw, chwarae rôl a thrafod i ymdrin â materion megis cyfrifoldeb, prydlondeb, hunan-barch, pwysau gan gyfoedion a gwneud penderfyniadau.

Addysg gan Gyfoedion

CIDERPUNKS PEER EDUCATION PACK
Northern Ireland Youth Forum, YMCA for Ireland 1999
Pecyn adnoddau gyda fideo sy'n cynnig syniadau a chyfarwyddiadau i weithwyr ieuenctid sydd am gynnal grwpiau trafod gyda phobl ifanc. Mae'r rhain yn cynnwys hunaniaeth a pherthnasoedd, cyffuriau ac alcohol, pwysau gan gyfoedion, polisïau, rhyw a beichiogi yn yr arddegau.

Cyfranogi/Galluogi

ACTION FOR A CHANGE
National Youth Agency 2003
Pecyn gweithgareddau yn seiliedig ar ymchwil ar gyfer gweithwyr ieuenctid ar bobl ifanc a gweithredu cymdeithasol. Mae'r chwe adran yn ymdrin â gwahanol agweddau ar weithredu cymdeithasol ac yn cynnwys gwybodaeth gefndir, ffynonellau cyngor a defnyddiau i arweinwyr.

BALANCING ACTS
NYB
Sut i annog cyfranogi gan ieuenctid. Mae'n ceisio chwalu'r dryswch ynglŷn â chyfranogi trwy gynnig diffiniad ymarferol i weithwyr ieuenctid a fframwaith ar gyfer trosglwyddo grym i bobl ifanc. Yn defnyddio ymchwil ac astudiaethau achos gwreiddiol.

I'LL GO FIRST:THE PLANNING AND REVIEW TOOLKIT FOR USE WITH CHILDREN WITH DISABILITIES
The Children's Society 1999
Pecyn adnoddau. Offer ymarferol i helpu gweithwyr proffesiynol i feithrin perthynas gyda phlant//pobl ifanc anabl a chyfleu eu syniadau wrth i benderfyniadau gael eu gwneud am eu gofal a/neu eu haddysg. Yn ymdrin â sefydlfaoedd perthnasol cyffredin. Yn cynnwys arweiniad ar arfer da.

SHOUT IT OUT!: SUE TORR'S STORY
Coleridge Video / Shout It Out Video Learning Project 1996
Fideo a nodiadau am anllythrennedd ymhlith oedolion yn seiliedig ar ddrama hunangofiannol gan Sue Torr, a ddysgodd ddarllen yn ei 30au. Mae'n cynnwys cyfweliadau gyda Sue, yr actorion ac oedolion sy'n dysgu darllen.

YOUNG PEOPLE AND DECISIONS: A RESOURCE PACK ON PARTICIPATION
NCVYS 1981
Pecyn mewn tair rhan wahanol: Mae Rhan 1 yn egluro ystyr cyfranogi; mae Rhan 2 yn cynnwys astudiaethau achos lle mae pobl ifanc wedi cael cyfle i gyfranogi; mae Rhan 3 yn cynnig cynllun hyfforddi ar gyfranogi.

Dinasyddiaeth

COPING WITH CITIZENSHIP
SMS Multimedia 2001
CD Rom am ddinasyddiaeth ar gyfer disgyblion ysgolion uwchradd sy'n pwysleisio hawliau a chyfrifoldebau. Mae'n cynnwys gweithgareddau rhyngweithiol a storïau gyda gwybodaeth gefndir i athrawon. Rhif 3 yn y gyfres 'Rotary, Coping with Life'.

GOOD THINKING VOL 1
Evans Brothers / Citizenship Foundation 2000
Y gyntaf o dair cyfrol ar addysg dinasyddiaeth a chyfrifoldeb moesol. Mae'n cyflwyno syniadau moesol, iaith a dadleuon o fewn fframwaith moesoldeb cyhoeddus dinasyddiaeth. Yn cynnwys: cyfiawnder, hawliau a chyfrifoldebau. Cynlluniau gwersi a defnyddiau y gellir eu llungopïo.

GOOD THINKING VOL2
Evans Brothers / Citizenship Foundation 2001
Yr ail o dair cyfrol ar addysg dinasyddiaeth a chyfrifoldeb moesol. Mae'n ymdrin â chysyniadau yn fwy manwl nag yn y gyfrol gyntaf. Yn cynnwys: hawliau dynol, cyfiawnder cymdeithasol, dyletswyddau a rhwymedigaethau. Yn cynnwys cynlluniau gwersi a defnyddiau y gellir eu llungopïo.

GOOD THINKING VOL 3
Evans Brothers / Citizenship Foundation 2001
Y drydedd o dair cyfrol ar addysg dinasyddiaeth a chyfrifoldeb moesol. Mae'n ymdrin â chysyniadau yn fwy manwl nag yn yr ail gyfrol. Yn cynnwys: ymresymu moesegol, polisi cymdeithasol, meddwl beirniadol, rhyddid a hunaniaeth. Yn cynnwys cynlluniau gwersi a defnyddiau y gellir eu llungopïo.

SHAPING CITIZENSHIP
Hackney Agency for Volunteering 2001
Pecyn adnoddau i annog gwirfoddoli ymhlith pobl ifanc. Mae'n canolbwyntio ar wirfoddoli yn y cwricwlwm dinasyddiaeth. Mae'n cynnwys dros 20 o ymarferion y gellir eu llungopïo, cyfeiriadur, tâp sain a disg cyfrifiadur gydag ymarferion ar fformat Word.

YOUR RIGHTS AND RESPONSIBILITIES VOL 1
Published by Evans Brothers 2002
Casgliad o dros 30 o syniadau a defnyddiau gwersi ar rôl cyfraith mewn cymdeithas, yn ymdrin â'r prif elfennau yn y cwricwlwm dinasyddiaeth yng Nghyfnod Allweddol 3. Mae'n cynnwys hawliau pobl ac anifeiliaid, cynghorau lleol a'r cyfryngau.

YOUR RIGHTS AND RESPONSIBILITIES VOL 2
Evans Brothers 2002
Casgliad o dros 30 o syniadau a defnyddiau gwersi ar rôl cyfraith mewn cymdeithas, yn ymdrin â'r prif elfennau yn y cwricwlwm dinasyddiaeth yng Nghyfnod Allweddol 4. Mae cynnwys cyfraith gwlad a chyfraith statud, achosion llys troseddol a sifil, yr heddlu, contractau cyfreithiol a chamwahaniaethu.

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

YOUTH, CITIZENSHIP AND SOCIAL CHANGE: RESEARCH BRIEFINGS
Economic and Social Research Council 2002
Pecyn o 15 o bapurau briffio yn seiliedig ar ymchwil i sut mae pobl ifanc 15-20 oed yn dygymod â dod yn oedolion gan nodi'r cymorth sydd ei angen arnynt. Mae'r pynciau dan sylw yn cynnwys defnyddio cyffuriau, bod yn dad, rheoli arian a goresgyn anfantais yn y teulu.

Yr Amgylchedd

BEST OF BOTH WORLDS: YOUTH WORK AND ENVIRONMENTAL WORK
Council for Environmental Education 2002
Arweiniad i waith amgylcheddol gyda phobl ifanc. Mae'n diffinio ac yn amlinellu potensial gwaith ieuenctid amgylcheddol ac yn cynnig cyngor ymarferol ar ddatblygu prosiectau. Ceir hefyd astudiaethau achos ac adran ar adnoddau.

EARTHWORKS
Council for Environmental Education 1991
Mae'r pecyn yn cynnwys tri llyfryn i ddatblygu gwaith amgylcheddol anffurfiol gyda phobl ifanc. Mae'n edrych ar bolisi, arfer da deunyddiau hyfforddi ac mae'n cynnwys pecyn o syniadau ymarferol i'w defnyddio gyda phobl ifanc.

ENVIRONMENTAL CONSERVATION
Hampshire Development Education Centre
Un mewn cyfres o becynnau adnoddau a ysbrydolwyd gan y prosiect World Studies 8-13. Mae'n cynnwys gweithgareddau chwarae rôl ac efelychu ac ymchwil i blant ymchwilio i newidiadau i'w hamgylchedd lleol a byd-eang yn awr ac yn y gorffennol.

LET'S GRASP THE NETTLE. EDUCATION FOR ENVIRONMENTAL CHANGE
The Woodcraft Folk 1991
Pecyn ar gyfer rhai 9-13 oed sy'n cynnig rhaglen strwythuredig o gêmau, gweithgareddau a phrosiectau sy'n galluogi pobl ifanc i archwilio a mynd i'r afael â materion amgylcheddol sydd o bwys iddynt.

LET'S LOOK AFTER OUR PLANET
Youth Clubs UK 1991
Un mewn cyfres o chwe phecyn Addysg Iechyd sy'n canolbwyntio ar iechyd byd-eang a themâu yn ymwneud â'r amgylchedd. Mae'n cynnwys syniadau am weithgareddau, pecyn o ffotograffau, gêm fwrdd a rhestr o adnoddau.

LET'S TAKE THE WORLD IN HAND. EDUCATION FOR ENVIRONMENTAL CHANGE
The Woodcraft Folk 1993
Pecyn o lyfrynnau ar gyfer rhai 13-16 oed. Mae'n cynnwys syniadau a thros 60 o weithgareddau a phrosiectau sy'n annog pobl ifanc i archwilio eu hamgylchedd eu hunain ac i weithredu mewn ffordd briodol i'w diogelu a'i gwella.

OUTDOORS WITH YOUNG PEOPLE
Publishing 1998
Mae'r adran gyntaf yn y llyfr yn cynnig fframwaith ar gyfer deall addysg amgylcheddol a chynaladwyedd ac yn dangos gwerth addysg awyr agored. Mae'r ail adran yn cynnig syniadau am weithgareddau ac enghreifftiau o arfer da.

THE WASTE INTERACTIVE
Encams (Environmental Campaigns) in 2002
Adnodd i'w ddefnyddio gyda rhai 14-16 oed gyda'r bwriad o symleiddio datblygiad prosiectau amgylcheddol i wella'r amgylchedd lleol ac i ddatblygu sgiliau trafod a threfnu. Mae'n cynnwys gwerslyfr disgyblion, llawlyfr athrawon a disg cyfrifiadur.

YOUTH ACTION AND THE ENVIRONMENT
Russell House Publishing
Llyfr ar gyfer rhai sydd am weithio gyda phobl ifanc ar faterion amgylcheddol. Mae'r pynciau'n cynnwys:- cynaladwyedd; llygredd; cynhyrchu bwyd; pwer a thrafnidiaeth; gweithredu uniongyrchol. Yn cynnwys hefyd astudiaethau achos, gweithgareddau a rhestr o enwau cyswllt.

Addysg Fyd-eang

GET GLOBAL
Action Aid et al 2003
Fideo am hwyluso ac asesu addysg dinasyddiaeth fyd-eang. Mae'n defnyddio dull seiliedig ar sgiliau sy'n canolbwyntio ar annog pobl ifanc i ofyn cwestiynau, i geisio gwybodaeth ac i weithredu.

GETTING ON WITH OTHERS: A RESOURCE PACK
The Woodcraft Folk 1986
Pecyn adnoddau a gweithgareddau ar Addysg Ddatblygu ar gyfer rhai 6-9 oed. Mae'n cynnwys syniadau, ymarferion a gêmau ar themâu cadarnhau, cydweithredu, rolau rhyw, gwrth-hiliaeth a chysylltiadau rhyngwladol.

GLOBAL YOUTH WORK: A PRACTICE AND TRAINING RESOURCE MANUAL
Development Education Association
Llawlyfr ymarfer ac adnoddau hyfforddi sy'n hybu gwaith ieuenctid byd-eang fel rhan o waith ieuenctid pob dydd. Yn cynnwys: theori ac ystyr gwaith ieuenctid byd-eang; enghreifftiau, darluniau a defnyddiau, meini prawf gwerthuso; adnoddau.

IMAGES: A RESOURCE PACK
The Woodcraft Folk 1986
Pecyn adnoddau a gweithgareddau ar Addysg Ddatblygu ar gyfer rhai 9-13 oed. Mae'n cynnwys syniadau, ymarferion a gêmau ar themâu cadarnhau, cydweithredu, rolau rhyw, gwrth-hiliaeth a chysylltiadau rhyngwladol.

THE PEACE PAPERS
Youth Clubs UK
Pecyn ar gyfer gweithwyr ieuenctid sydd am drafod pynciau heddwch gyda phobl ifanc. Mae'n cynnwys fframwaith ymarferol o syniadau a gweithgareddau i archwilio agweddau meddwl a sgiliau pobl ifanc fel tangnefeddwyr.

WORKING FOR FREEDOM: A HUMAN RIGHTS EDUCATION PACK
Amnesty International 1991
Pecyn a fideo ar hawliau dynol. Mae'n edrych hefyd ar y gosb eithaf, arteithio, sensoriaeth ac Amnest fel mudiad ymgyrchu. Mae'n cynnwys canllawiau i athrawon, gweithgareddau i ddisgyblion, rhestrau adnoddau, posteri a phecyn o ffotograffau. Amnest Rhyngwladol.

YOUTH TOPICS: THE ULTIMATE COLLECTION
Christian Aid 2002
Pecyn yn cynnwys 25 o daflenni gweithgareddau ar faterion byd-eang i'w defnyddio mewn sesiynau gwaith grŵp gyda phobl ifanc. Mae'r taflenni'n cynnwys gweithgareddau, storïau, gêmau, cwisiau a thrafodaethau. Mae'r pynciau'n cynnwys dyled, chwaraeon, hiliaeth, dinasyddiaeth a chyffuriau. Mae'r rhan fwyaf o sesiynau yn para am awr i awr a hanner.

Transport

POLE POSITION
UK Youth 2002
A game designed to encourage players to examine their attitudes towards motor vehicles, driving and responsible road use.

Tai / Digartrefedd

HOUSEMATE
Shelter Cymru 2001
Pecyn adnoddau dwyieithog o wybodaeth a deunyddiau sylfaenol am dai, gadael y cartref a digartrefedd. Fe'i hanelir yn bennaf at y cwricwlwm ABCh, ond gellir ei ddefnyddio gyda phobl ifanc 11-18 oed o bob math.

IMPRESSIONS PACK: HOMELESSNESS/HOUSING
National Youth Bureau 1981
Pecyn gwybodaeth am dai a digartrefedd. Mae'n cynnwys: papur briffio, rhestr ddarllen a dalennau newyddion i hyrwyddo trafod ar y materion.

INDEPENDENT LIVING SKILLS PROGRAMME: UNIT 1
ALS Training 2001
Uned 1 mewn pecyn i helpu pobl ifanc i ennill y sgiliau angenrheidiol i fyw yn annibynnol. Mae'n trafod bwyta'n iach, diogelwch bwyd, siopa a chynllunio prydau. Ceir hefyd lyfr o ryseitiau, ynghyd â nodiadau i hyfforddwyr a thaflenni gwerthuso.

INDEPENDENT LIVING SKILLS PROGRAMME: UNIT 2
ALS Training 2001
Uned 2 mewn pecyn i helpu pobl ifanc i ennill y sgiliau angenrheidiol i fyw yn annibynnol. Mae'n cynnwys gwybodaeth am denantiaethau, defnyddio offer trydan, trefnu cyllideb, golchi a glanhau. Ceir hefyd nodiadau i hyfforddwyr a thaflenni gwerthuso.

KEY TO THE DOOR
Shelter Cymru 2001
Gêm ddwyieithog, liwgar ar gyfer hyd at 4 yn chwarae. Y nod yw codi ymwybyddiaeth o'r problemau sy'n wynebu pobl ifanc sydd ar fin gadael y cartref. Mae chwaraewyr yn dysgu am y cymorth sydd ar gael a'r anawsterau y mae'n rhaid eu goresgyn.

MAKING THE BREAK
Community Service Volunteers in 1989
Pecyn a fideo sy'n ceisio paratoi pobl ifanc ar gyfer gadael y cartref ymlaen llaw. Mae'n ymchwilio i agweddau tuag at

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

ymadael, yn darparu gwybodaeth am y materion ymarferol ac yn edrych ar ddatblygu sgiliau i alluogi pobl ifanc i ddelio â phroblemau a mynegi eu barn.

THIS CITY LIFE
Leeds Development Education Centre
Pecyn adnoddau yn ymdrin â bywydau plant a phobl ifanc sy'n byw ar y strydoedd mewn nifer o wledydd gan gynnwys y DU. Mae'n cynnwys deunyddiau ar gyfer gweithgareddau, chwarae rôl, gwaith mewn grwpiau a thrafodaethau.

Hiliaeth

ALL DIFFERENT ALL EQUAL EDUCATION PACK
Council of Europe 1996
Syniadau, adnoddau, dulliau a gweithgareddau ar gyfer addysg ryngddiwylliannol anffurfiol gyda phobl ifanc. Mae Rhan A yn cynnig gorolwg ar y sefyllfa gyfredol yn Ewrop, gan gynnwys datblygiadau hanesyddol, gwleidyddol ac economaidd. Mae Rhan B yn cynnwys pecyn o weithgareddau.

ALL DIFFERENT ALL EQUAL: DOMINO
Council of Europe 1996
Llawlyfr i ddefnyddio addysg mewn grwpiau o gyfoedion i wrthsefyll hiliaeth, gwrth-Semintiaeth ac anoddefgarwch. Mae'n cynnwys y cefndir theoretig i addysg gan gyfoedion, disgrifiadau o brosiectau, dulliau, dyfyniadau a storïau gan bobl ifanc.

CYBERACE
Rural Media Company 2001
CD Rom rhyngweithiol sy'n herio rhagdybiaethau am gydraddoldeb hiliol a gwrth-hiliaeth mewn cymunedau gwyn yn bennaf. Mae'n cynnwys gêmau, problemau ar fideo, cronfa ddata o ddiffiniadau a chysylltiadau â ffynonellau eraill.

DEVELOPING AN INTERCULTURAL OUTLOOK
European Communities 1997
Cyhoeddiad yn targedu mudiadau a grwpiau. Mae'n ystyried y camau sy'n cael eu cymryd gan sefydliadau yn Ewrop i fynd i'r afael â hiliaeth a gwrth-Semitiaeth. Mae'n cynnwys ymarferion i hybu cyfathrebu rhwng diwylliannau.

RAFIKI: RACISM AWARENESS PACK
Action Factory Community Arts Ltd 1999
Pecyn ymwybyddiaeth o hiliaeth sy'n cynnwys tair stori ddarluniadol a thaflenni i alluogi pobl ifanc i weithio mewn grwpiau i benderfynu ar gynllun gweithredu a gweithio tuag at ateb galluogol i fynd i'r afael â hiliaeth yn eu cymunedau.

THE POWER GAME: AN ANTI-RACIST AND CULTURAL AWARENESS BOARD GAME
Youth Work Press 1999
Gêm sy'n cynnig ystod o weithgareddau i helpu pobl ifanc i ystyried eu cefndiroedd, eu sefyllfaoedd, eu credoau a'u dyheadau eu hunain tra'n dysgu am hiliaeth mewn cymdeithas. Mae'n meithrin gwell dealltwriaeth o wahanol grwpiau ac yn ymchwilio i gyd-destun hiliaeth. Grŵp Cydraddoldeb Gwasanaeth Ieuenctid Lerpwl.

WE ALL HAVE EQUAL RIGHTS: CHALLENGING RACISM THROUGH DRAMA
Children's Work Fund 1996
Pecyn i helpu pobl sydd am sefydlu a rhedeg grwpiau drama hil gymysg ar gyfer rhai 7-12 oed sydd wedi dioddef bwlio hiliol. Mae'n disgrifio'r manylion ymarferol wrth sefydlu prosiect, yn awgrymu gêmau a gweithgareddau ac yn darparu rhaglen enghreifftiol.

Rhywiaeth

ANTI-SEXISM TRAINING MATERIALS
British Youth Council 1987
Mae'r pecyn hwn yn cynnwys amrywiaeth o ymarferion sy'n ymchwilio i wreiddiau ac ystyr rhywiaeth - sut mae'n effeithio ar fenywod ifanc a sut mae'n effeithio ar ddynion ifanc, mewn ffordd wahanol.

ANTI-SEXIST PRACTICE WITH BOYS AND YOUNG MEN
Richard Yerrell 1989
Cyfres o holiaduron, gêmau, ymarferion, cwisiau a syniadau am godi materion a thrafod agweddau a barnau. Yn edrych ar fod yn wryw, gwroldeb rhywiaeth, rhywioldeb a grym a thrais.

TAKING RESPONSIBILITY: INTERNATIONALIST ANTI-SEXIST YOUTH WORK FOR YOUNG MEN
Reading International
Pecyn sy'n ceisio ymdrin â'r materion sy'n ganolog i fywydau dynion ifanc o fewn cyd-destun ehangach a mwy rhyngwladol. Fe'i bwriedir hefyd fel man cychwyn ar gyfer gwaith ar wrth-rywiaeth. Mae'r pecyn yn cynnwys cyfres o weithgareddau a naw poster mawr.

Crime Prevention

CRIME CHECK
General Accident 1995
Pecyn fideo ar atal trosedd wedi'i fwriadu ar gyfer cynlluniau gwylio cymdogaeth. Yn cynnwys llyfryn ar gychwyn cynllun, a llyfrynnau eraill ar fynd i'r afael â fandaliaeth a chadw pobl ifanc rhag troseddu.

FACING THE CONSEQUENCES: THE PERSONAL AND SOCIAL CONSEQUENCES OF THEFT
Co-operative 1997
Pecyn wedi'i fwriadu i annog pobl ifanc i ystyried pwnc dwyn o siopau. Mae'n cynnwys llyfryn i athrawon redeg gweithgareddau, ac i'r rhai sy'n cymryd rhan chwarae rôl siopwyr yn ymdrin â sefyllfaoedd anodd a sensitif.

THE VICTIM
Cymorth i Ddioddefyr/Tîm Cyfiawnder Ieuenctid Merthyr Tudful 1999
Fideo a llyfr ymarferion i'w defnyddio gyda throseddwyr a dioddefwyr. Mae'n hybu trafodaeth ar effeithiau a chanlyniadau trosedd ar ddioddefwyr. Mae'n cynnwys gwybodaeth am effeithiau seicolegol/corfforol ar ddioddefwyr, eu teuluoedd, astudiaethau achos ac ymarferion.

THINK AGAIN VIDEO
Cymdeithas Yswirwyr Prydain 1991
Drama 16 munud ar atal trosedd sy'n adrodd hanes tri o bobl yn eu harddegau sy'n dwyn ceir. Mae'n edrych ar bwysau gan gyfoedion ac anawsterau wrth ddweud na. Yn cynnwys hefyd nodiadau ar gyfer athrawon a syniadau am drafodaethau a gweithgareddau pellach.

Addysg Gymdeithasol / Sgiliau Byw

ALL THE RIGHT CONNECTIONS
Cyngor Ieuenctid Cenedlaethol 2002
Llawlyfr ar feithrin perthynas effeithio gyda phobl ifanc 13-19 oed. Fe'i bwriedir ar gyfer gweithwyr proffesiynol sy'n darparu'r strategaeth Connexions. Mae'n cynnwys dros 60 o weithgareddau ar ennyn diddordeb pobl ifanc, ymchwilio i faterion llosg, cymorth i unigolion a gwaith gyda grwpiau.

BECOMING EMOTIONALLY INTELLIGENT
Network Educational Press in 2003
Gwerslyfr ar ddeallusrwydd emosiynol ar gyfer hyfforddwyr ac addysgwyr sy'n gweithio gyda phlant a phobl ifanc. Mae'n egluro'r cysyniad, yn edrych ar sut mae pobl yn newid trwy eu llencyndod a sut y gallant wneud cynnydd os tynnir y rhwystrau ar ddatblygiad emosiynol.

BUSTED
Hy Resnick. Information PLUS 1999
Gêm gyfrifiadurol ryngweithiol ar wneud penderfyniadau yn seiliedig ar lawer o'r meysydd allweddol lle mae pobl ifanc yn wynebu problemau ac yn cael anhawster i wneud dewisiadau sydd o fudd i gymdeithasol. 7 o bynciau, 40 o sefyllfaoedd, 120 o ddewisiadau, 360 o ganlyniadau posibl.

CHOICES
Family Pastimes 1976
Gêm gydweithredol yn seiliedig ar werthoedd a dilemâu moesol, sy'n cynnwys trafod a gwerthuso'r heriadau a wynebir mewn bywyd o ddydd i ddydd. Ar gyfer 4 i 24 o chwaraewyr, o 12 oed i oedolion. O Ganada. Mae'n cynnwys cyfeiriadau at grefydd.

CROSS CURRENTS COMMUNITY UNDERSTANDING: TEACHERS' NOTES
BBC Cymru/Cyngor Cwricwlwm Cymru 1992
Pecyn fideo am gymunedau lleol, cenedlaethol a byd-eang. Mae'r rhaglenni'n ceisio denu pobl ifanc i gymryd rhan mewn dadleuon a thrafodaethau ar bynciau cymdeithasol, gwleidyddol a moesol a'u hannog i feddwl yn feirniadol am eu profiad eu hunain.

DEVELOPING LIFE SKILLS
Russell House Publishing 1998
Llawlyfr adnoddau dysgu a ddatblygwyd i alluogi hyfforddwyr i helpu i oedolion ac oedolion ifanc i ystyried eu datblygiad personol a datblygu eu sgiliau byw.

DISCOVERIES
YWCA 1992
Gêm, fwy addas i grwpiau mewn oed ac oedolion, sy'n ymchwilio i faterion llosg ac sy'n hybu trafodaeth er mwyn helpu pobl i ddeall mwy amdanynt eu hunain ac eraill. Mae'r adrannau'n cynnwys: Beth a gredaf i/Beth yw eich barn chi/Pwy ydw i /Pwy yw fy ffrind/cymydog/teulu.

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

EXPLORING FEELINGS
National Youth Agency 2001
Casgliad o weithgareddau, taflenni a gemau addysg gymdeithasol i'w defnyddio gyda phobl ifanc 9-13 oed sydd mewn risg o gael eu gwahardd o'r ysgol neu eu dadrithio ganddi. Mae'n ymdrin ag ystod o faterion llosg megis bwlio a phwysiau gan gyfoedion.

LEARNING FOR LIFE
Duke of Edinburgh's Award
Arweiniad i athrawon i'r cynllun Gwobr Dug Caeredin. Mae'n cynnwys: trefnu'r wobr mewn ysgolion, asesu, gwerthuso a'r buddiannau i bobl ifanc ac ysgolion sy'n dilyn y wobr.

LIFESKILLS AND LIFESTYLES
Passada Software 2001
CD Rom rhyngweithiol i helpu defnyddwyr i reoli eu bywydau eu hunain ac ymdrin ag ystod o broblemau pob dydd. Mae 'Lifeskills' yn cynnwys hunan-barch, bwyta'n iach, gweithio/dysgu, straen meddwl. Mae 'Lifestyles' yn cynnwys alcohol, cyffuriau, rhyw a threfnu arian.

LINKING UP
Urdd/YMCA 1993
Pecyn adnoddau sy'n cynnig golwg ymarferol ar fynd i'r afael â'r cwestiynau cymdeithasol a diwylliannol sy'n codi yng ngorllewin Cymru yn sgil y mewnlifiad yn yr 1980au. Mae'n cynnwys gemau/ymarferion/prosiectau ar gyfer gwaith ar hunaniaeth bersonol, gymunedol, gymdeithasol a chenedlaethol.

LIVING WITH RISK GAME
Daniels Publishing 1990
Mae'r gêm hon (ar ffurf llyfr) yn edrych ar y risgiau sy'n wynebu pawb ohonom, yn enwedig risg damweiniau, diet, clefydau, yfed, cyffuriau, meddyginiaeth, hamdden, smygu, trafnidiaeth a thrais yn y cartref a'r gweithle.

MOUNTAINEERING
Family Pastimes 1989
Gêm antur gydweithredol yn seiliedig a fynydda. Mae'r chwaraewyr yn ymffurfio yn dîm, yn rhannu offer ac yn cynllunio strategaethau i ddringo'r mynydd. Gellir ei chwarae gan bobl gyda galluoedd gwahanol. Ar gyfer 2 i 6 o chwaraewyr 7 oed a throsodd.

PEOPLE SKILLS FOR YOUNG ADULTS.
Chalkface Project 2002
Ysgrifennwyd hwn i helpu pobl ifanc gydag anawsterau dysgu cymedrol ac mae'n ffocysu ar ddatblygu cyfathrebu hyderus mewn pob math o sefyllfaoedd cymdeithasol. Mae'n addas ar gyfer gwaith mewn grwpiau ac am hybu trafod.

PSHE AND CITIZENSHIP
Evans Brothers 2001
Adnodd ymarferol ar gyfer ABCh a Dinasyddiaeth. Mae'n bodloni gofynion y Cwricwlwm Cenedlaethol yng Nghyfnod Allweddol 1. Rhaglen strwythuredig o weithgareddau y gellir eu llungopïo i hybu hunan-barch, Mae'n cynnwys:- cywir ac anghywir; diogelwch; hylendid personol; parchu gwahaniaethau.

S.O.S.: A CO-OPERATIVE RESCUE GAME
Family Pastimes 2000
Gêm achub ryngweithiol. Rhaid i'r chwaraewyr ffurfio tîm er mwyn achub cynifer o bobl â phosibl ag a allant o long. Ar gyfer 2 i 8 o chwaraewyr 10 oed a throsodd.

STREETWISE
Daniels Publishing 1993
Pecyn o ddeunyddiau y gellir eu llungopïo sy'n ystyried ystod o broblemau cymdeithasol a all fygwth lles corff a meddwl pobl ifanc, yn trafod trais ar y stryd a gangiau, cam-drin cyffuriau ac alcohol, cam-drin rhywiol a masnachol a digartrefedd.

THE SOCIAL SKILLS GAME
Jessica Kingsley Publishers 1996
Gêm fwrdd therapiwtig ar gyfer pobl ifanc sy'n cael trafferth i gynnal perthynas (e.e. gyda'u cyfoedion). Mae'r pynciau'n trafod pam, eich adnabod eich hun, cyfathrebu a bod yn bendant trwy drafod, gêmau a chwarae rôl.

THE SPOTLIGHT BUNDLE
Save the Children 1996
Casgliad o'r pum rhifyn cyntaf o 'spotlight', yn cynnwys syniadau am weithgareddau deunyddiau hybu i annog pobl ifanc i drafod a myfyrio ar bynciau cyfredol. Mae'r pynciau'n cynnwys teuluoedd, gwrthdaro a dinasyddiaeth.

TIME ZONE
The Scout Association 1993
Casgliad o syniadau am raglenni ar faterion cymdeithasol a moesol ar gyfer Sgowtiaid Antur. Mae'n ceisio helpu pobl ifanc i ymchwilio eu hagweddau eu hunain tuag at iechyd, anghenion cymdeithasol, perthnasoedd ac arian.

TOGETHER
Family Pastimes 1971
Gêm efelychu gydweithredol lle mae'r grŵp yn cydweithio i ddatrys problemau byd-eang a phersonol trwy drafod. Ar gyfer 6 i 36 o chwaraewyr rhwng 8 a 12 oed. O Ganada.

International / Youth Exchanges

CONTACT: A HANDBOOK FOR COMMONWEALTH YOUTH EXCHANGE
Commonwealth Youth Exchange Council
Yn ceisio cynorthwyo trefnwyr profiadol a newydd teithiau cyfnewid ieuenctid. Bydd yn ategu cyhoeddiadau cyfredol am deithiau cyfnewid trwy ffocysu ar rai o'r ystyriaethau arbennig sy'n ymhlyg mewn teithiau o'r fath gyda gwledydd yn y Gymanwlad sy'n datblygu.

CROSSING FRONTIERS
Commonwealth Youth Exchange
Pecyn ar gyfer gweithwyr ieuenctid sy'n paratoi pobl ifanc ar gyfer teithiau cyfnewid ieuenctid tramor. Cyn ymdrin â'r rhesymau dros deithio, gwahaniaethau diwylliannol, herio rhagdybiaethau ac elfennau datblygiad. Yn cynnwys ymarferion a thudalennau y gellir eu llungopïo.

EURONET YOUTH RESOURCES IN INTERNET
The Basement in Nelson / SCAS
CD Rom sy'n cynnig arweiniad i'r adnoddau ieuenctid rhyngwladol sydd ar gael ar y rhyngrwyd. Cyhoeddwyd mewn cydweithrediad â'r Gymdeithas Celf Gyfrifiadurol Myfyrwyr (SCAS), Bwlgaria. Mae'n cynnwys cyfleoedd i astudio a gweithio, cyllid, hamdden, rheoli prosiectau ieuenctid a chyngor ar yrfaoedd.

INTERNATIONAL EXCHANGES TRAINING PACK
Scottish Community Education Council 1988
Pecyn gwybodaeth am drefnu teithiau cyfnewid ieuenctid. Yn cynnwys arweiniad cam-wrth-gam, poster, fideos a llyfryn adnoddau

READY STEADY GO
Commonwealth Youth Exchange Council 1999
Gêm fwrdd a ddyfeisiwyd gan bobl ifanc mewn cynhadledd teithiau cyfnewid ieuenctid i'r Gymanwlad. Y bwriad yw dysgu chwaraewyr am y paratoadau angenrheidiol wrth deithio a chyfnewid, megis pasport, fisa, tocynnau, codi arian.

SCHOOL TRAVEL AND EXCHANGE
Central Bureau for Educational Visits and Exchange 1983
Arweiniad i rieni, athrawon ac arweinwyr ieuenctid sy'n rhestru gweithgareddau addysg ac antur byd-eang ar gyfer rhai 8-18 oed. Mae'n cynnig cyngor hefyd ar gynllunio rhaglenni, teithio rhad ac awgrymiadau ar gyfer darpar arweinwyr grwpiau.

YOUTH EXCHANGES: A TRAINING VIDEO
Youth Exchange Centre 1997
Pecyn fideo sy'n dangos enghreifftiau o arfer da mewn pum gwlad yn y Gymanwlad ac y gellir ei ddefnyddio mewn perthynas â nodiadau i hyfforddwyr. Fe'i paratowyd mewn adrannau, yn cynnwys: Cyn cyfnewid, wrth gyfnewid, problem? pa broblem? ar ôl cyfnewid.

IECHYD

Mae'r adran hon yn cynnwys deunydd sy'n addas ar gyfer gweithgareddau eraill.

Cleientiaid - Bechgyn/Dynion

BOYSWORK TRAINING PACK
The B Team 1993
Pecyn a gêm fwrdd i'w defnyddio fel cwrs hyfforddi mewnol gyda staff sy'n datblygu gwaith gyda dynion ifanc. Mae'n cynnwys pedwar sesiwn, dwy awr yr un, ac mae'n ceisio meithrin hyder gweithwyr o ran defnyddio adnoddau ac edrych ar rai o'r materion perthnasol.

FATHERHOOD GAME AND PACK
Working With Men 1999
Pecyn mewn dwy ran ar gyfer dynion ifanc 12-18 oed: Mae'n cynnwys y gêm ac 20 o ymarferion eraill a deunyddiau cwricwlwm y gellir eu defnyddio fel rhan o raglen ABCh. Mae'n trafod: rôl tadau; rhieni a rhywedd; hawliau a chyfrifoldebau; gofal plant.

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

MANS WORLD: A GAME FOR YOUNG MEN
The B Team/Working With Men 1990
Gêm fwrdd i helpu dynion ifanc i drafod eu teimladau, ehangu eu gwybodaeth, rhannu profiadau ac edrych ar wroldeb a'u hagwedd tuag at fod yn wryw.

THE OPINION GAME
The B Team/ Working With Men 1990
Gêm fwrdd ar gyfer dynion ifanc lle mae cardiau bwrdd yn cael eu gosod mewn continuwm ie/nage. Man cychwyn da i hybu trafod pynciau gwroldeb a rhywioldeb.

WORK WITH YOUNG MEN
National Youth Agency 2003
Casgliad o dros 60 o ymarferion i ennyn diddordeb dynion ifanc a'u cymell i ystyried materion yn cynnwys iechyd, pwysau gan gyfoedion a rheoli dicter. Gellir eu defnyddio'n ddethol neu eu haddasu ar gyfer gwahanol oedrannau a/neu alluoedd.

YOUNG MEN'S BEST PRACTICE PROGRAMME
RPS Rainer
Pecyn adnoddau o brosiect gan y Swyddfa Gartref i ddatblygu model cymorth ar gyfer dynion ifanc y gellir ei gysylltu â phrosiectau mentora. Y bwriad yw ymchwilio i ystyr bod yn wryw, hybu hunan-barch, herio ymddygiad anghymdeithasol a darparu modelau rôl.

Merched/Menywod Ifanc

GIRLS FIRST YOUTH WORK IN THE RHONDDA
Cyngor Gwasanaethau Gwirfoddol Ieuenctid Cymru 1989
Pecyn gyda fideo 35 munud a nodiadau hyfforddi yn y ddwy iaith. Fe'i datblygwyd fel rhan o'r fenter 15+ yn y Rhondda i wella a datblygu gwaith ieuenctid gyda merched a menywod ifanc.

THIS IS WHO WE ARE - AND THIS IS WHAT WE WANT
Youth Clubs UK 1994
Fideo 30 munud yn sôn am dri phrosiect gwahanol sydd wedi datblygu ar y berthynas draddodiadol rhwng gweithwyr a defnyddwyr. Mae menywod ifanc yn adnabod ac yn cael ateb eu hanghenion ochr yn ochr â gweithwyr gan ennill hyder a hunan-barch.

TIME OF THE MONTH
NAYC
Gêm fwrdd i annog a galluogi menywod ifanc i ddysgu gwybodaeth a rhannu barnau am y mislif. Mae'n cynnwys cwestiynau ac atebion a chanllawiau ar gyfer trafod.

Sgiliau Cyfathrebu - Trafod

GETTING THROUGH: YOUNG PEOPLE AND COMMUNICATION
TSA 1998
Dyluniwyd y pecyn fideo hwn i'w ddefnyddio gyda rhai 14-18 oed a'i nod yw hybu trafodaeth ar gyfathrebu, gan bwysleisio pa mor bwysig yw cyd-destun a pherthynas i gyfathrebu effeithiol. Mae'n cynnwys ymarferion a sesiynau chwarae rôl.

TALKING ABOUT TALKING
NAYC 1986
Pecyn hyfforddi ar gyfer gweithwyr rhan-amser i hybu maint ac ansawdd siarad mewn clybiau ieuenctid gyda staff a phobl ifanc. Mae'n cynnwys cynlluniau cyfarfodydd, ymarferion trafod, cwestiynau ac awgrymiadau am hyd y gweithgareddau.

Counselling

FACE TO FACE
Citizens Advice Bureau 1985
Fideo/ nodiadau i diwtoriaid ar sgiliau wyneb-yn-wyneb neu ryngbersonol. Bydd yn helpu gweithwyr ieuenctid i adnabod y teimladau a enynnir ynddynt gan bobl (ifanc) a'u dysgu sut i ymateb yn briodol i'w hemosiynau eu hunain a gallu helpu'r bobl hynny.

FACE TO FACE 2
National Mentoring Network 2002
Fideo ar gyfer mudiadau sy'n gweithio ar raglenni mentora yn y gymuned. Gellir ei ddefnyddio fel rhan o sesiwn hyfforddi gyda mentoriaid, fel offeryn cyhoeddusrwydd wrth recriwtio neu fel rhan o'r broses o baratoi pobl ifanc i dderbyn mentora.

PERCEPTIONS: SOCIAL AWARENESS FOR ADVICE WORKERS
National Association of Citizen's Advice Bureaux 1985
Fideo/nodiadau i diwtoriaid ar fywydau chwech o bobl a'u problemau sy'n ceisio annog ymwybyddiaeth gymdeithasol i'w trafod. Mae'r pynciau dan sylw yn cynnwys aflonyddu hiliol, gwrywgydiaeth, rhieni sengl ac anabledd.

TAKE MY ADVICE
Citizens Advice Bureau 1985
Fideo/nodiadau i diwtoriaid ar sgiliau wyneb-yn-wyneb neu ryngbersonol. Y nodau cyffredinol yw dangos pa mor effeithiol yw meithrin perthynas dda gyda'r 'cleient', a derbyn eu hemosiynau, ac amseru'r sesiwn fel y bydd yn ateb anghenion.

TALK ABOUT TROUBLE
Citizens Advice Bureau 1985
Fideo hyfforddi a nodiadau i diwtoriaid ar ddatblygu sgiliau rhyngbersonol a chwnsela. Fe'i bwriedir yn bennaf i ddarparu hyfforddiant sylfaenol er bod rhai adrannau, a nodwyd, yn fwy soffistigedig. Awgrymir dulliau hyfforddi hefyd.

Datrys Problemau

BRIDGING THE GAP
Leeds Animation Workshop
Fideo cartn am anawsterau cyfathrebu rhwng rhieni a phlant yn eu harddegau. Mae'n dangos pobl o bob math o gefndir yn dygymod â sefyllfaoedd cyffredin. Mae'n ymdrin â phwysigrwydd gwrando, negodi a gweld safbwynt pobl eraill. 12 munud. Gyda llyfryn.

DILEMMAS PACK
NYB
Copïau lluosog o wyth astudiaeth achos yn trafod anawsterau pobl ifanc, gyda nodiadau ar gyfer arweinwyr grwpiau trafod.

JUNIOR DILEMMAS: AN INTERACTIVE GAME AND RESOURCE
Daniels Publishing
Adnodd yn trafod anawsterau realistig sydd o fewn profiad pob dydd plant, gan gynnig cyfle iddynt ymresymu am wahanol sefyllfaoedd. Y nod yw eu gwneud yn ymwybodol o'u gwerthoedd a'u cyfrifoldebau dros bobl eraill ac yn oddefgar tuag at werthoedd pobl eraill.

Gwaith Grŵp

ONCE UPON A GROUP: EXERCISES
4M Publications 1998
Mae hwn yn ddilyniant i'r llyfr 'Once upon a Group', ac mae'r casgliad o ymarferion yn helpu grwpiau i ddysgu rhagor am sgiliau gweithio mewn grŵp. Canolbwynt yr ymarferion yw hybu cynhwysiant, defnyddio rheolaeth mewn grwpiau mewn ffordd greadigol, a datblygu ysbryd cyfeillgar.

Chwarae Rôl

'ROLE PLAY' PACK
NYB
Copïau lluosog o bum sefyllfa chwarae rôl, gyda nodiadau ar eu defnyddio fel adnodd hyfforddi yn ffocysu ar bobl ifanc a gweithwyr ieuenctid.

ON THE SPOT
Penguin 1986
Dros gant o gwestiynau am sefyllfaoedd moesol i wneud i'r rhai sy'n cymryd rhan ailystyried eu hagweddau eu hunain.

Materion Iechyd - Cyffredinol

ACTING FOR HEALTH: DRUGS, SMOKING AND ALCOHOL MISUSE
Department of Health 1996
Pecyn fideo ar alcohol, cyffuriau a smygu. Mae'n cynnwys cyflwyniad, arweiniad i athrawon a/neu weithwyr ieuenctid, arweiniad i rieni a deunydd cyfeirio.

CANCER: THE ROUGH GUIDE
Rough Guides / Tenovus
Fideo a llawlyfr sy'n ceisio chwalu mythau am ganser a galluogi pobl ifanc i gymryd camau i leihau'r risg. Mae'r fideo'n defnyddio'r un dull â'r rhaglenni teithio 'Rough Guide'. Ceir fersiwn Cymraeg o'r enw 'Canser: Bras Olwg'.

THE ESSENCE BOARDGAME
Bread Youth Project 1995
Gêm fwrdd i'w defnyddio gyda phobl ifanc h_n sy'n ymchwilio i wybodaeth ac agweddau tuag at HIV, iechyd rhywiol a chyffuriau. Trwy ateb cwestiynau a chyflawni tasgau mae'n rhaid i'r bobl ifanc gymryd cyfrifoldeb a gwneud penderfyniadau.

HEALTH EDUCATION GUIDANCE NOTES FOR YOUTH WORKERS
Kirklees Metropolitan Council 1991
Dogfen arweiniad ar addysg iechyd ar gyfer gweithwyr ieuenctid. Fe'i bwriedir i'w ddefnyddio fel deunydd cyfeirio/gwybodaeth, ac fel arweiniad i gynllunio addysg iechyd i ganolfannau ieuenctid.

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

HEALTH MATTERS
Health Education Authority / National Extension College 1986
Pecyn adnoddau YTS ar iechyd i'w ddefnyddio gyda phobl ifanc. Mae'r pynciau'n cynnwys perthnasoedd, cyffuriau a straen meddwl. Ceir hefyd ymarferion, gêmau, llawlyfr a chyngor ar ymdrin â hylendid personol.

HEALTH WORK THAT WORKS
Youth Clubs UK 1990
Dyma gasgliad o ymarferion a syniadau ymarferol, gan weithwyr ar y maes, y gellir eu defnyddio gyda grwpiau ieuenctid. Mae'r pynciau'n cynnwys iechyd amgylcheddol, ymarfer corff, hunanddelwedd, diet, alcohol, smygu, cyffuriau ac HIV/AIDS.

HOW ARE YOU FEELING? A HEALTH PROMOTION RESOURCE FOR 9-13 YEAR OLDS
The Woodcraft Folk 1994
Cyfres o weithgareddau sy'n galluogi pobl ifanc i ystyried bod gyda'i gilydd, dicter a gwrthdaro, credoau a gwerthoedd, optimistiaeth, ennyn hunan-barch a rheoli straen meddwl.

THE HEALTH PROMOTING SCHOOL IN WALES
Cyngor Cwricwlwm Cymru 1994
Arweiniad i'r cysyniad o'r ysgol sy'n hybu iechyd. Mae'n amlinellu gweithgareddau y gellir eu gwneud. Mae'r astudiaethau achos o bum ysgol yn cynnwys pynciau hunan-barch, agweddau amgylcheddol ar addysg iechyd, maetheg ac addysg ryw.

FEELING GOOD
Youth Clubs UK 1991
Un mewn cyfres o chwe phecyn sbardun ar addysg iechyd. Mae'n edrych ar bwysigrwydd gofalu amdanom ein hunain, iechyd personol a hunanymwybyddiaeth. Mae'n cynnwys syniadau am weithgareddau, taflenni gwaith, pecyn o ffotograffau, gêm fwrdd a rhestr o adnoddau.

IN, UP, OUT AND AROUND
Youth Clubs UK 1991
Un mewn cyfres o chwe phecyn sbardun ar addysg iechyd. Mae hwn yn ein annog i edrych ar yr hyn yr ydym ni'n ei roi yn ein cyrff. Mae'n cynnwys syniadau am weithgareddau, taflenni gwaith, pecyn o ffotograffau, gêm fwrdd a rhestr o adnoddau.

KNOW YOUR POISON
BBC Cymru
Fideo ar leihau risgiau mewn perthynas â chyffuriau. Mae'n cynnwys chwe rhaglen 15 munud yr un ar y canlynol: baco, tawelyddion, opiadau, symbylyddion, cyffuriau dawns a rhithyddion, a chanabis.

Smygu

HOOKED
Cancer Research Compaign 1988
Anelir y gêm fwrdd hon at bobl ifanc 9+ oed. Ei nod yw helpu chwaraewyr i ystyried iechyd a materion eraill a godir gan smygu mewn ffordd sy'n hwyl.

SMOKE SCREEN
Smoke Screen 2002
Pecyn adnoddau sy'n defnyddio cyfathrebu rhwng cyfoedion i dynnu sylw at beryglon smygu. Mae'n cynnwys fideo o bum ffilm fer a wnaed gan bobl ifanc. Mae'n trafod agweddau cymdeithasol, grym hysbysebu a rhoi'r gorau i smygu.

SMOKING TOBACCO: HEALTH MATTERS
Axis Education 2002
Pecyn adnoddau sgiliau sylfaenol ar smygu. Mae'n trafod y diwydiant baco, smygu a iechyd, costau smygu a rhoi'r gorau iddo. Mae'n cynnwys taflenni gwaith y gellir eu llungopïo. Rhan o'r gyfres sgiliau sylfaenol 'Health Matters'.

Alcohol

A SNAPSHOT OF ALCOHOL
Hybu Iechyd Cymru, TACADE 1993
Pecyn o ffotograffau dwyieithog ar gyfer gweithwyr ieuenctid yn cynnwys 15 ffoto o bobl ifanc mewn sefyllfaoedd lle mae alcohol ar gael. Mae pob llun yn cynnwys cwestiynau 'sbardun i hybu trafod. Mae'n cynnwys hefyd lyfryn gwybodaeth a rhestr o asiantaethau cymorth perthnasol.

ALCOHOL AWARENESS: HEALTH MATTERS
Axis Education 2002
Pecyn adnoddau sgiliau sylfaenol am alcohol a'i effaith ar y gymuned. Mae'n cynnwys alcohol a'r gyfraith, prynu alcohol, gyrru ac yfed, ac yfed problemus. Ceir taflenni gwaith y gellir eu llungopïo. Rhan o'r gyfres sgiliau byw sylfaenol 'Health Matters'.

ALCOHOL: WHAT DO YOU KNOW
Tacade 1988
Dwy set o 48 o gardiau - set o gardiau Gwir/Ffug, a set o atebion. Fe'u hanelir at bobl dros 13 oed ac oedolion, gan roi cyfle i hyd at 20 o bobl chwarae.

AN ACQUIRED TASTE
NAYC
Fideo 15 munud sy'n rhoi sbardun i drafod materion yn ymwneud ag alcohol wrth i bobl ifanc leisio barn. Nid yw'n cynnig barn ac eithrio bod yfed gormodol yn annymunol a dinistriol.

C2H5OH? PUPIL WORKBOOK
Health Promotion Wales 1993
Llyfr gwaith ar gyfer rhai 10-12 oed sy'n trafod alcohol. Mae'n cynnwys gweithgareddau a chwestiynau sbardun. Mae'n trafod effeithiau biolegol a chymdeithasol alcohol ac yn ymdrin â phwysau gan oedolion.

DRINKDEAL CARD GAME
Tacade 1999
Gêm gardiau ar gyfer pobl ifanc 12+ oed sy'n cynnig dull gwerthfawr o ysgogi trafodaeth a chodi ymwybyddiaeth o alcohol.

HAVE A GOOD TIME
Alpha Films 2002
Fideo a ddatblygwyd gan ddau gyn-alcoholydd yn gweithio gyda phobl ifanc. Mae'n ddrama am noson allan sy'n mynd o chwith oherwydd yfed. Gellir atal y saith golygfa i'w trafod. Ceir arweiniad i'r cyflwynydd. Hyd 23 munud.

PSST... THE REALLY USEFUL GUIDE TO ALCOHOL
HPAW 1991
Pecyn gwybodaeth am alcohol yn cynnwys wyth rhaglen fer ar fideo (yn para 5-9 munud yr un), cerdyn gwaith i ddisgyblion ar gyfer pob rhaglen a nodiadau athrawon.

Cyffuriau

ART WORKS VISUAL ART RESOURCE PACK
d2 Digital by Design/Bolton Drug Action Team 1998
Pecyn adnoddau ar gelf sy'n defnyddio amrediad o weithgareddau fel moddion i ymchwilio i ystod o faterion yn ymwneud â chyffuriau. Mae'n cynnwys gwneud masgiau, pypedau, printiau a ffotogramau.

BASIC DRUG FACTS CARD GAME
Healthwise
Gêm gardiau sy'n cynnig gwybodaeth sylfaenol am gyffuriau ond heb amlhau geiriau. Mae'n cynnwys lluniau lliw o'r cyffuriau dan sylw. Gellir ei chwarae gan hyd at saith o bobl.

BILLY AND THE BIG D-CISION
Information PLUS 2001
Gêm gyfrifiadurol ryngweithiol sy'n ymchwilio i'r opsiynau a'r canlyniadau wrth gymryd cyffuriau. Mae'r 18 o sefyllfaoedd yn gofyn am benderfyniadau ac mae 15 o ganlyniadau posibl. Ystod oedran 6-13 oed.

DRUGDEAL CARD GAME
Tacade 2000
Adnodd hyblyg addas i rai 14+ oed. Ei nod yw atgyfnerthu eu gwybodaeth gyfredol am gyffuriau yn ogystal â chyflwyno gwybodaeth newydd. Mae'n cynnwys pedwar categori o gardiau: Cyffuriau, Effeithiau; Rheoli'r Risgiau; Ffeithiau Cyfreithiol.

DRUGS - A FAMILY MATTER: VIDEO AND GROUP LEADER GUIDANCE MATERIALS (1)
Department of Health 1994
Bwriedir y pecyn hwn i'w ddefnyddio gan arweinydd grŵp sydd am redeg sesiwn ar gyfer rhieni neu bobl eraill sy'n pryderu am gyffuriau. Y nod yw hybu trafodaeth a chodi ymwybyddiaeth o gyffuriau a bod yn rhieni.

DRUGS WHAT DO YOU KNOW
Tacade 1986
Dwy set o 48 o gardiau - set o gardiau Gwir/Ffug, a set o atebion. Fe'u hanelir at blant hn ac oedolion, gan roi cyfle i hyd at 20 o bobl chwarae.

DRUGS: A SIMPLE CHOICE?
Alpha Films 2002
Fideo o gyfweliadau gyda thri pherson ifanc sy'n defnyddio cyffuriau. 4 adran: Pam cymryd cyffuriau?; Beth yw'r risg, heblaw caethiwed?; Pa broblemau sydd gan bobl oherwydd cyffuriau?; Beth fydd eu dyfodol?. Llyfryn hefyd, 18 munud.

DRUGS: AN ACTIVITY PACK FOR YOUTH WORKERS
NYA 1993
Detholiad cryno o weithgareddau ymarferol yn seiliedig ar gyffuriau y gellir eu defnyddio gyda phobl ifanc o bob oed a gallu. Mae'n cynnwys cardiau gweithgareddau a gosodiadau a chwarae

Adran 6.7

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

rôl, gwybodaeth gefndir a gwybodaeth gyfreithiol, a rhestr o enwau cyswllt ac adnoddau.

ECSTASY AND DRUG USE IN THE 90'S
Daniels Publishing 1992
Mae'r pecyn adnoddau hwn y gellir ei lungopïo yn darparu gwybodaeth am gyffuriau cyffredin megis ecstasi, LSD, ac amffetaminau. Mae'n cynnwys hefyd ymarferion, gweithgareddau a thaflenni gwaith a geiriadur cyffuriau.

EXPERIMENT 22
D2 2001
CD Rom rhyngweithiol am gyffuriau mewn dwy ran: gêm ryngweithiol yn seiliedig ar gymorth gan gyfoedion; a gwybodaeth am 17 o gyffuriau, cwestiynau cyffredin, y gyfraith a'r heddlu, geirfa ac adran ar gyfer rhai sy'n gweithio gyda phobl ifanc.

FORMING A DRUGS POLICY
Daniels / Folens 1996
Pecyn adnoddau i helpu ysgolion i lunio polisi ar gyffuriau. Mae'r pynciau'n cynnwys adolygu'r polisi cyffuriau cyfredol, gweithio gyda staff, pobl ifanc, rhieni a llywodraethwyr, rheoli digwyddiadau yn ymwneud â chyffuriau, a fframwaith ar gyfer addysg am gyffuriau.

HIT 'N' MISS THAT DRUGS GAME
Blueprint Products 1999
Gêm addysgol ryngweithiol ar gyfer pobl ifanc 13+ oed, gyda'r nod o godi eu hymwybyddiaeth o berygl potensial cyffuriau a sylweddau eraill.

KNOW THE SCORE! A DRUGS AWARENESS PACK FOR YOUNG PEOPLE
Clwb Ffermwyr Ifanc Maldwyn 1998
Pecyn dwyieithog ar gyfer pobl ifanc, yn cynnwys ffeithiau a ffigurau am gyffuriau, storïau go-iawn, tudalen problemau a rhifau cyswllt defnyddiol.

KNOW THE SCORE! YOUTH-TO-YOUTH DRUG EDUCATION
Youth Clubs UK 1999
Llawlyfr am addysg gyffuriau gan gyfoedion mewn pum rhan: cryfderau a heriadau addysg gyffuriau gan gyfoedion; cynllun rhaglen addysg gan gyfoedion; gweithgareddau i hyfforddi addysgwyr cyfoedion; gweithgareddau y gall addysgwyr cyfoedion eu defnyddio; a braslun o ddau brosiect o'r fath.

LOCATING DRUG EDUCATION
TACADE 1988
Pecyn adnoddau i annog timau staff i asesu grwpiau o bobl ifanc ac ystyried buddiannau aelodau grwpiau er mwyn datblygu rhaglen addysg am gyffuriau sy'n diwallu eu hanghenion.

PLEASE KEEP OFF THE GRASS
Gweithredu Ieuenctid Gwent 2001
Fideo addysg am gyffuriau yn targedu pobl ifanc ym mlwyddyn 9 yn yr ysgol gyfun. Mae'n ystyried materion a phryderon mewn perthynas â chanabis. Yn para am 20 munud.

RAISING THE ISSUES
TACADE
Pecyn addysg alcohol/cyffuriau sy'n defnyddio dull trawsgwricwlaidd. Yn ceisio helpu pobl ifanc i ddeall dylanwadau allanol ar gymryd cyffuriau, i ddatblygu eu dealltwriaeth o gyffuriau cyfreithlon ac anghyfreithlon ac i ystyried effeithiau eu defnyddio.

SIMPLY DRUGS
Healthwise
Pecyn adnoddau ar addysg cyffuriau i'w ddefnyddio yng Nghyfnodau Allweddol 3 a 4. Bwriedir defnyddio'r pecyn gyda phobl ifanc sydd heb sgiliau darllen ac ysgrifennu da iawn.

THE BIG DRUG EDUCATION ACTIVITIES PACK
Healthwise 2003
Casgliad o dros 80 weithgareddau addysg gyffuriau i'w defnyddio gyda phobl ifanc 11-18 oed a gweithwyr proffesiynol wrth hyfforddi. Mae'n cynnwys agweddau a gwerthoedd, gwybodaeth am gyffuriau, y gyfraith, asesu a rheoli cyffuriau a chymorth cyntaf.

THINK! INFORM! DECIDE!
TACADE 1989
Cyfres o gardiau yn dangos sefyllfaoedd yn ymwneud â chyffuriau sy'n gofyn i ddysgwyr feddwl am y ffordd briodol o ymddwyn. Mae'n cynnwys ffotograffau, llythyrau am broblemau, cartwnau a dywediadau.

UNDERSTANDING DRUGS: HEALTH MATTERS
Axis Education 2002
Pecyn adnoddau sgiliau sylfaenol am gyffuriau a'u heffeithiau. Mae'n cynnwys: cyffuriau a'r gyfraith, HIV, problemau gyda chyffuriau a byw gyda rhywun sy'n eu defnyddio. Rhan o'r gyfres sgiliau sylfaenol 'Health Matters'.

XOTERIC
Educari 2002
Rhaglen gyfrifiadurol ryngweithiol am gyffuriau lle mae'r chwaraewyr yn ymchwilio i gyffuriau, eu sgil-effeithiau a'r rhesymau pam maent yn cael eu cam-drin. Ymdrinnir hefyd â baco, meddyginiaeth a sylweddau eraill. Ar gyfer pobl ifanc 10-14 oed a throsodd.

Solvents

SOLVENT ABUSE A TRAINING MANUAL FOR PROFESSIONALS
Health Education Council
I'w ddefnyddio wrth hyfforddi gweithwyr proffesiynol a gwirfoddol mewn gwaith ieuenctid. Gellir ei addasu i'w ddefnyddio gyda rhieni a phobl ifanc. Mae'n ystyried ac yn egluro agweddau tuag at gam-drin sylweddau.

Addysg Rhyw

CHALLENGING HOMOPHOBIA
fpa Scotland 2003
Pecyn hyfforddi ar fideo ar gyfer gweithwyr ieuenctid a gweithwyr proffesiynol eraill sydd am ddeall a herio homoffobia.

CONFIDENTIALITY: A TRAINING MANUAL FOR THOSE PROVIDING SEX ADVICE TO YOUNG PEOPLE
Brook 2001
Adnodd hyfforddi am gyfrinachedd cleientiaid ar gyfer rhai sy'n darparu cyngor ar ryw i bobl ifanc. Mae'n ymdrin â datblygu polisi, hyfforddiant a chyfarwyddyd i hyfforddwyr. Mae'n cynnwys taflenni gwaith y gellir eu llungopïo ac ymarferion ar astudiaethau achos.

CONTRACEPTION BOARD GAME
Contraception Education 2001
Adnodd am ryw a pherthnasoedd a luniwyd i alluogi pobl ifanc i fod yn bendant ac i leisio eu hanghenion a'u dymuniadau mewn ffordd gadarnhaol. Fe'i hanelir at yr ystod oedran 11-18 oed.

CONTRACEPTION CARD GAME
Healthwise
Gêm gardiau sy'n rhoi gwybodaeth sylfaenol am atal cenhedlu. Mae'n cynnwys lluniau lliw o wahanol offer atal cenhedlu. Gellir ei chwarae gan hyd at 6 o bobl.

CONTRACEPTION IN PERSONAL RELATIONSHIPS RESOURCE PACK
Brook Advisory Centres 1992
Pecyn adnoddau am atal cenhedlu. Mae'n cynnwys defnyddiau y gellir eu llungopïo, llawlyfr hyfforddi a thaflenni.

HIV RISKY BUSINESS
Children With Aids Charity (CWAC) 2000
Fideo am ymwybyddiaeth o ryw ddiogel ar gyfer yr ystod oedran 12-15 oed. Mae'n chwalu mythau am HIV ac yn dysgu pobl ifanc sut i'w diogelu eu hunain.

JASON'S PRIVATE WORLD
Life Support Productions 2001
Pecyn fideo cartn i'w ddefnyddio gyda dynion ifanc sydd ag anawsterau dysgu. Mae'n cynnwys ymdriniaeth fanwl â materion iechyd a rhyw. Mae'r llyfryn yn cynnwys cyflwyniad, nodiadau ar y fideo a rhestr o adnoddau. 20 munud..

KYLIE'S PRIVATE WORLD
Life Support Publications 2001
Pecyn fideo cartn i'w ddefnyddio gyda menywod ifanc sydd ag anawsterau dysgu. Mae'n cynnwys ymdriniaeth fanwl â materion iechyd rhyw a phersonol. Mae'r llyfryn yn cynnwys cyflwyniad, nodiadau ar y fideo a rhestr o adnoddau. 25 munud.

LIVING PROOF: A VIDEO ABOUT SEXUAL AND SOCIAL IDENTITY
North Derbyshire Health Authority 1999
Fideo a phecyn dysgu yn ymwneud â hunaniaeth rywiol a chymdeithasol. Fe'i bwriedir ar gyfer pobl ifanc 12 i 16 oed. Mae'n ystyried pynciau megis homoffobia, unigedd cymdeithasol, pwysau gan gyfoedion, gwroldeb, dod allan, amrywiaeth a rhagfarn.

ROLLERCOASTER
Sheffield Centre for HIV and Sexual Health 2002
Gêm i helpu'r ystod oedran 9-13 oed i ddysgu am rywioldeb. Mae'n cynnwys cyfres o ymarferion rhyngweithiol ynghyd â thaflenni ffeithiau am newidiadau corfforol, newid hwyl a theimladau.

SAFE AND SOUND
Healthwise 1999
Pecyn adnoddau am ryw a pherthnasoedd. Mae'n cynnwys dros 130 o weithgareddau i'w defnyddio gyda phobl ifanc, gweithdai hyfforddi i staff, nodiadau ar gynllunio rhaglen, cyfarwyddyd ar gynorthwyo pobl ifanc a datblygu polisi.

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

SEXANGLE: THE SEX AND RELATIONSHIP EDUCATION TRAINING GAME
Youth Work Press 1999
Gêm fwrdd i annog hyfforddwyr sy'n gweithio gyda phobl ifanc i ymateb yn effeithiol i bynciau rhyw a pherthnasoedd. Fe'i bwriedir i'w ddefnyddio yn y cyfarfod staff i weithwyr ond gellir ei ddefnyddio hefyd gan bobl ifanc fel rhan o brosiect cyfoedion.

SEXPLOITATION
Larst Again Ltd 1997
Gêm fwrdd addysgol i hybu ymwybyddiaeth o iechyd rhyw.

THE WEIRD AND WONDERFUL WORLD OF BILLY BALLGREEDY
FPA 2001
Pecyn addysg ryw, yn cynnwys fideo a deunydd ategol, i'w ddefnyddio gyda menywod ifanc. Mae'r fideo yn cynnwys pobl ifanc yn sôn am eu profiadau o safbwyntiau heterorywiol a hoyw.

THE YOUTH SERVICE SEX AND RELATIONSHIPS EDUCATION TRAINING PROGRAMME
Youth Work Press 1999
Pecyn sy'n darparu cwrs hyfforddi cynhwysfawr i hyfforddwyr gwaith ieuenctid ar gyfer gweithwyr ieuenctid rhan-amser a gwirfoddol i ddatblygu eu hyder a'u sgiliau addysg ryw a pherthnasoedd gyda phobl ifanc. Mae'n cynnwys deg modiwl.

WORKING WITH YOUNG PEOPLE: A TRAINING PACK FOR SEX ADVICE CENTRES
Brook 2002
Pecyn hyfforddi ar gyfer mudiadau sy'n cynnig cyngor ar ryw i bobl ifanc. Mae'n defnyddio gweithdai i ymdrin â chyfrinachedd, cynhwysiant a hygyrchedd. Mae'n cynnwys cynllun gweithredu ac atodiadau ar gyfrinachedd a gwybodaeth ddefnyddiol.

YOU, YOUR BODY AND SEX
Life Support Publications 2001
Pecyn fideo cartn i'w ddefnyddio gyda phobl ifanc sydd ag anawsterau dysgu. Mae'n ystyried materion rhyw a iechyd. Mae'r llyfryn yn cynnwys cyflwyniad, nodiadau ar y fideo a rhestr o adnoddau. 15 munud.

SEX, AIDS AND VIDEOTAPE: RESOURCES BY YOUNG PEOPLE, FOR YOUNG PEOPLE
Big Deal Community Drama/Mid Glamorgan 1992
Adnodd rhyngweithiol, yn cynnwys fideo 30 munud, sy'n edrych ar gymryd cyfrifoldeb am eich iechyd a'ch rhywioldeb mewn sefyllfaoedd cyffredin. Rhannwyd y pecyn mewn tair adran: Penderfyniadau, Trafodaethau a Datblygiadau.

THE GRAPEVINE GAME
Youth Work Press 1991
Anelir y gêm fwrdd at bobl ifanc dros 12 oed. Mae'n defnyddio cyfuniad o gardiau ffaith a ffantasi i greu awyrgylch yn y grŵp lle mae gan bobl ryddid i holi, i addef ofnau a thrafod materion yn fwy agored.

THE TWO OF US: SEX AND SEXUALITY
Youth Clubs UK 1990
Un mewn cyfres o chwe phecyn sbardun ar ryw a pherthnasoedd. Mae'n cynnwys syniadau am weithgareddau, taflenni gwaith, pecyn o ffotograffau, gêm fwrdd a rhestr o adnoddau.

Clefydau Rhywiol (STIs)

A YOUNG PERSON'S GUIDE TO STDS: WARTS AND ALL
Frenchay Healthcare NHS Trust 1996 .
Fideo 23 munud a nodiadau athrawon am drosglwyddo, trin ac atal clefydau rhywiol.

AIDS EDUCATION RESOURCE AND HIV SIMULATION GAME
Daniels Publishing 1992
Pecyn o ddefnyddiau y gellir eu llungopïo sy'n efelychu lledaeniad HIV a chyfres o ymarferion eraill er mwyn trafod ymddygiad mewn perthynas ag HIV/AIDS.

AIDS WORKING WITH YOUNG PEOPLE (1990)
AVERT 1990
Pecyn hyfforddi sy'n ymdrin â risgiau HIV mewn perthynas â defnyddio cyffuriau ac ymddygiad rhywiol. Mae'n egluro gweithgareddau ac ymarferion i grwpiau sy'n galluogi pobl ifanc i wneud penderfyniadau rhesymegol ar sail gwybodaeth.

AIDS WORKING WITH YOUNG PEOPLE (1993)
Avert 1993
Pecyn hyfforddi diwygiedig ac estynedig sy'n ymdrin â risgiau HIV mewn perthynas â defnyddio cyffuriau ac ymddygiad rhywiol. Mae'n egluro gweithgareddau ac ymarferion i grwpiau sy'n galluogi pobl ifanc i wneud penderfyniadau rhesymegol ar sail gwybodaeth.

HEALTHY LIVING: AIDS EDUCATION
The Girl Guides Association (Scotland) 1991
Fideo, pecyn ffeithiau a thaflenni gweithgareddau a luniwyd i'w defnyddio gydag arweinwyr Geidiaid sydd am gyflwyno pwnc AIDS yn eu hunedau. Trefnir y gweithgareddau yn ôl oedran.

PEER EDUCATION AND HIV PREVENTION
London Arts Board - Cultural Partnerships 1995
Pecyn fideo sy'n egluro dulliau o weithio gyda phobl ifanc ar ystod o bynciau HIV gan ddefnyddio technegau addysg gan gyfoedion trwy ddrama, fideo, cerddoriaeth, cyhoeddi pen-desg a ffotograffau mewn gweithdai.

WHOSE PROBLEM?
Wandsworth Health Promotion Services 1990
Fideo sbardun 24 munud a llawlyfr i godi ymwybyddiaeth o'r agweddau emosiynol ac ymddygiadol ar addysg am HIV/AIDS. Mae'n adrodd hanes rhywun 16 oed y mae ei fam yn sâl yn yr ysbyty gydag AIDS ac ymateb y bobl o'i gwmpas.

YOU CAN'T BE SERIOUS!
Youth Clubs UK 1997
Llawlyfr am iechyd rhywiol ar gyfer rhai sy'n aelodau o grŵp addysg gan gyfoedion sefydlog. Mae'n cynnwys: cyfarwyddyd ar rôl addysgwyr cyfoedion, gwybodaeth gefndir am addysg rywiol, gweithgareddau addysg gan gyfoedion ac astudiaeth achos.

Trais yn y Cartref

BEHIND CLOSED DOORS
NCH Action for Children 1997
Fideo 14 munud, gyda thaflenni gwaith, i godi ymwybyddiaeth o drais yn y cartref a'i effaith ar fenywod a phlant. Y nod yw annog pobl ifanc i feddwl am effeithiau trais yn y cartref ac am y materion sydd y tu ôl iddo.

CHILDREN AND DOMESTIC VIOLENCE
1998
Fideo i godi ymwybyddiaeth o drais yn y cartref a'i effaith ar blant a'r teulu. Mae dau berson yn sôn yn galonnog am eu profiadau yn cael eu magu mewn cartrefi lle'r oedd trais. Mae'n annog pobl i feddwl am y materion pwysig.

Iechyd Meddwl

A RESOURCE BANK ON ACTIONS: "SHOULD I - SHOULDN'T I"
Youth Clubs UK 2000
Un o'r pum llyfr yn y gyfres 'Mind Matters', sy'n cynnig gwybodaeth ymarferol am faterion iechyd meddwl. Mae'n cynnwys gweithgareddau i helpu pobl ifanc i ddeall pwysau gan gyfoedion, tra'n datblygu sgiliau i wrthsefyll ymddwyn mewn ffyrdd dieisiau.

CHANGE YOUR MINDSET: AN ACTIVITY PACK FOR YOUTH GROUPS ABOUT DISCRIMINATION
Mind Out For Mental Health 2001
Pecyn gweithgareddau ar gyfer grwpiau ieuenctid i hybu trafodaeth ar iechyd meddwl. Mae'n cynnwys ystod o naw o weithgareddau, wyth taflen ffeithiau ar faterion iechyd meddwl a rhestr gynhwysfawr o gyfeiriadau cyswllt.

CHANGING MINDS
Royal College of Psychiatrists 2003
CD Rom ar faterion iechyd meddwl, i'w ddefnyddio gyda phobl ifanc 13-17 oed. Mae'r adrannau'n cynnwys caethiwed, sgitsoffrenia, iselder, straen meddwl ac anhwylderau bwyta. Yn cynnwys fideo, offer clywedol a thestunau.

SUPPORTING PARENTS TO RAISE HEALTHY YOUNG MINDS
Young Minds 2001
Pecyn ar iechyd meddwl i helpu gweithwyr ieuenctid ac athrawon i ymateb mewn ffordd gyfrinachol ac i ymdrin ag anawsterau yngln â phreifatrwydd a chyfrinachedd. Mae'n trafod bwlio, iselder, cam-drin a phroblemau bwyta.

Camdriniaeth

BELIEVE ME
Leeds Animation Workshop 2002
Cartn fideo sy'n edrych ar brofiadau ac effeithiau camdriniaeth rywiol ar fywydau pump o bobl ifanc mewn ffordd gadarnhaol a synhwyrol. Fe'i bwriedir i'w ddefnyddio gyda phobl ifanc 9-13 oed a'i ddefnyddio fel adnodd hyfforddi gan oedolion. 12 munud.

THINGS WE DON'T TALK ABOUT
Barnados 2000
Pecyn i'w ddefnyddio gyda merched a menywod am berthnasoedd lle mae cam-drin rhywiol. Mae'r rhan gyntaf yn edrych ar risgiau. Mae rhan 2 yn edrych ar

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

berthnasoedd lle mae cam-drin ac yn diffinio perthnasoedd cariadus. Mae rhan 3 yn edrych ar roi a derbyn cymorth. Fideo a thâp sain.

Bwlio

A POSITIVE APPROACH TO BULLYING
Longman 1992
Mae'r pecyn hyfforddi hwn yn darparu diwrnod o ymarferion a thrafod ar gyfer gweithdy lle mae plant a phobl ifanc yn ystyried bwlio er mwyn datblygu strategaethau atal ac ymateb.

COPING WITH BULLYING
SMS Multimedia 1999
Adnodd gwybodaeth am fwlio ar gyfer disgyblion ysgolion uwchradd. Mae'n cynnwys adrannau i ddisgyblion, athrawon/llywodraethwyr a rhieni. Rhoddir pwyslais ar atal, a chynhwysir strategaethau atal profedig. Rhif 1 yn y gyfres 'Rotary, Coping with Life'.

IT'S GOOD TO TALK: ANTI-BULLYING PROGRAMME FOR SCHOOLS
CVT 2001
Fideo a llyfryn am fwlio, ar gyfer pobl ifanc 10-14 oed. Mae'n edrych ar fathau o fwlio ac yn awgrymu strategaethau. Fe'u cynhyrchwyd gan ddisgyblion ysgolion cyfun fel rhan o bolisi gwrth-fwlio.

LET'S CELEBRATE OUR DIFFERENCES: AN ANTI-BULLYING STRATEGY FOR YOUTH WORKERS
Children's Work Fund 1996
Yn annog gweithwyr ieuenctid i herio bwlio. Mae'n cynnwys gweithdai ar gyfer gweithwyr ieuenctid, rhieni a phlant ynghyd â thaflenni a gweithgareddau i bob gweithgaredd. Mae'n cynnig cyngor hefyd ar ddatblygu polisi ac arferion gwrth-fwlio.

TACKLING BULLYING
Cities in Schools
Llawlyfr o ddefnyddiau i annog syniadau am weithgareddau fel y gall pobl ifanc ystyried cyd-destun bwlio.

THE ACTION GAME
Children's Work Fund 1997
Gêm wrth-fwlio a ddyfeisiwyd yn wreiddiol ar gyfer Prosiect Gwrth-fwlio Craigroyston, Jacqui Morton (gol).

Profedigaeth

A RESOURCE BANK ON LOSS AND GRIEF: "IT HURTS"
Youth Clubs UK 1999
Un o bum llyfr yn y gyfres 'Mind Matters'. Mae'n cynnig gwybodaeth ymarferol am faterion iechyd meddwl ar gyfer pobl ifanc. Mae'n cynnwys gweithgareddau i helpu pobl ifanc i ymchwilio i golled a gofid a delio â'u teimladau.

DEALING WITH BEREAVEMENT: A CURRICULUM PACK FOR YOUTH WORKERS
Youth Work Press 1995
Pecyn i helpu gweithwyr ieuenctid i alluogi pobl ifanc i ymchwilio i'w teimladau am brofedigaeth a cholled. Mae'n trafod seicoleg profedigaeth a gwahaniaethau crefyddol a diwylliannol. Mae'n cynnig canllawiau ymarferol ac yn cynnwys 10 o ymarferion i grwpiau.

GRIEF IN THE FAMILY
Leeds Animation Workshop 2002
Fideo a llyfryn sy'n edrych ar sut mae plant a phobl ifanc yn ymateb i ofid, ei effeithiau corfforol ac emosiynol a sut y gall rhieni a chynhalwyr eraill helpu. Mae'n dangos teuluoedd o sawl cefndir yn dygymod â phrofedigaeth. 14 munud.

Eating Disorders

GIMME 5
Asiantaeth Safonau Bwyd Cymru 2003
CD Rom dwyieithog am fwyta iach ar gyfer pobl ifanc.

IT'S NOT ABOUT FOOD, IT'S ABOUT FEELINGS
Eating Disorders Association 2002
Pecyn adnoddau a fideo i helpu gweithwyr ieuenctid ac athrawon i ymateb i anhwylderau bwyta. Mae'n trafod diffiniadau, achosion a chanlyniadau anhwylderau bwyta, sut mae eu trin a'u gwella. Mae'n cynnwys taflenni y gellir eu llungopïo ac arweiniad i adnoddau.

Hunan-barch

A RESOURCE BANK ON SELF-ESTEEM: "WHAT IF ?"
Youth Clubs UK 2000
Un yn y gyfres o bum llyfr 'Mind Matters', mae hwn yn cynnig gwybodaeth ymarferol am faterion iechyd meddwl. Mae'n cynnwys gweithgareddau i helpu pobl ifanc i ystyried cwestiynau sy'n effeithio ar eu teimladau amdanynt eu hunain ac i ddysgu sgiliau i wella eu hunan-barch.

LOOKING GLASS: A POSITIVE COMMUNICATION WORKBOOK
Russell House Publishing 2002
Llawlyfr ymarferol ar ddatblygu perthnasoedd buddiol, wedi'i anelu at ferched a menywod ifanc. Mae'n cynnwys gweithgareddau i helpu meithrin hyder, hunanfynegiant a gwneud dewisiadau ar sail gwybodaeth. Mae'n cynnwys 8 sesiwn a nodiadau cyfarwyddyd.

TALK WITH TEENS ABOUT FEELINGS, FAMILY, RELATIONSHIPS AND THE FUTURE
Free Spirit Publishing 1995
Casgliad o 50 o drafodaethau dan gyfarwyddyd ar faterion megis hunanymwybyddiaeth, hunan-barch, deall/mynegi teimladau a rheoli bywyd. Addas ar gyfer rhai yn eu harddegau gan gynnwys rhai sy'n tangyflawni a rhai sydd mewn perygl o gefnu ar addysg.

Stress

A RESOURCE BANK ON STRESS: "LIFE'S HASSLES"
Youth Clubs UK 1999
Un yn y gyfres o bum llyfr 'Mind Matters'. Mae hwn yn cynnig gwybodaeth ymarferol am faterion iechyd meddwl. Mae'n cynnwys gweithgareddau i helpu pobl ifanc i adnabod y gwahanol fathau o straen sy'n effeithio ar eu bywydau ac i ddatblygu dulliau cadarnhaol o ymdopi.

BREATHING SPACE
Carel Press / Arc Theatre in 2002
Pecyn fideo ar gyfer gwaith gyda rhai 14-18 oed am bwysigrwydd trafod teimladau anodd. Mae'n cynnwys materion megis iselder a straen meddwl, unigedd, ac yn gwneud awgrymiadau am ymarferion a gweithgareddau i grwpiau.

RELAXATION AND STRESS
Youth Clubs UK 1991
Un mewn set o chwe phecyn sbardun ar addysg iechyd. Mae hwn yn ystyried straen meddwl a strategaethau ymdopi. Mae'n cynnwys syniadau am weithgareddau, taflenni, pecyn o ffotograffau, gêm fwrdd a rhestr o adnoddau.

Gyfraith a Deddfwriaeth

THE BLOKE'S OWN PAPER
Samaritans 2000
Llyfryn yn null cylchgrawn Viz sy'n anelu at gymell dynion ifanc i sôn am eu teimladau mewn perthynas â straen meddwl a phryder. Mae'n defnyddio dull llawn hiwmor o ymdrin â sefyllfaoedd anodd. Mae'n cynnwys sylwadau gan y drymiwr Phil Selway a'r comedïwr Sean Hughes. Rhestr o enwau cyswllt.

Hyfforddiant mewn Pendantrwydd

ASSERTION AND HOW TO TRAIN OURSELVES
CETU 1990
Pecyn o ddefnyddiau parod yn cynnwys taflenni, siartiau wal ac ymarferion i helpu gweithwyr ieuenctid i gynllunio a rhedeg cwrs hyfforddi ar bendantrwydd. Gall hwn amrywio o gwrs blasu undydd i raglen gyfan yn para am wyth wythnos.

HELPING OTHERS TO LEARN: SELF DEVELOPMENT FOR OCCASIONAL TRAINERS
Youth Clubs UK 1989
Bwriedir y pecyn hwn ar gyfer 'hyfforddwyr achlysurol' i gyflymu'r broses ddysgu. Mae'n ystyried egwyddorion i seilio hyfforddiant arnynt yn ogystal â chanllawiau ymarferol ar bob cam wrth gynnal digwyddiad. Mae'n cynnwys enghreifftiau a rhestrau gwirio.

THE POSITIVE APPROACH: ASSERTIVENESS TRAINING FOR 14-17 YEAR OLDS
Careers Research and Advisory Centre 1990
Llawlyfr hyfforddi yn cynnwys gweithgareddau ac ymarferion. Mae'r adrannau'n trafod ystyr pendantrwydd, hunan-hyder, rhoi a derbyn beirniadaeth, dweud na, cyfathrebu a swnio'n bendant.

Perthnasoedd

'IMPRESSIONS' PACK: MARRIAGE AND DIVORCE
National Youth Bureau
Dyluniwyd i helpu pobl ifanc i fynegi eu barn. Mae pob pecyn yn cynnwys dalennau o dorion papur newydd, dalennau eraill yn gofyn cwestiynau am y torion a rhestr ddarllen sylweddol.

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

A RESOURCE BANK ON RELATIONSHIPS: "WORK IT OUT!"
Youth Clubs UK 1999
Un o bum llyfr yn y gyfres 'Mind Matters', yn cynnig gwybodaeth ymarferol am faterion iechyd meddwl. Mae'n cynnwys gweithgareddau i helpu pobl ifanc i ystyried y gwahanol berthnasoedd sydd ganddynt a sut i fwynhau perthynas gadarnhaol ac onest gydag eraill.

ALL ABOUT ME (VIDEO)
First Independent 1991
Fideo 40 munud sy'n ystyried rhyw a datblygiad personol mewn ffordd eglur. Fe'i hanelir at rai 8-16 oed ac mae'n edrych ar y newidiadau corfforol ac emosiynol wrth aeddfedu.

COPING WITH FAMILY CHANGE
SMS Multimedia 2000
CD Rom i helpu plant a'u teuluoedd i ymdopi â newidiadau trawmatig yn y teulu ac â'r straen cysylltiedig. Mae'n cynnwys adrannau ar gyfer plant, teuluoedd ac athrawon/llywodraethwyr. Yr ail raglen yn y gyfres 'Rotary, Coping with Life'.

FAMILY ALBUM: PHOTOS AND ACTIVITIES TO EXPLORE FAMILY ISSUES
Tide 2001
Pecyn yn cynnwys set o 32 o ffotograffau lliw yn dangos teuluoedd mewn pob math o sefyllfaoedd. Bwriedir iddo ategu gwaith ar strwythur teuluoedd, stereoteipiau, rolïau, perthnasoedd a materion eraill yn ymwneud â dinasyddiaeth. Ceir llyfr cyfarwyddyd hefyd.

LET'S TALK RELATIONSHIPS
National Youth Agency 2001
Casgliad o 90 o adnoddau profedig i annog pobl ifanc i drafod materion, teimladau a pherthnasoedd sensitif.

LIVING IN HARMONY
CEDC 1999
Fideo yn cynnwys 30 o sgetsys sbardun i hybu trafod ar faterion teuluol a rhieni. Y nod yw helpu athrawon i gyflwyno themâu i'w trafod yn y dosbarth, pobl ifanc i ystyried perthnasoedd, bywyd teuluol a phrofiadau rhieni.

PARENTS AND TEENAGERS
Open University 1982
Datblygiad pobl yn eu harddegau a sut y gall rhieni feithrin eu hyder a'u gwybodaeth eu hunain. Mae'n darparu cyfarwyddyd i weithwyr ieuenctid ar ddefnyddio'r pecyn, sut y gellir ei ddefnyddio mewn grwpiau. Mae'n cynnwys tapiau sain, fideo a 60 o bynciau mewn 9 pennod.

RELATIONSHIP AND INTIMACY PHOTOPACK
Working With Men 1999
Pecyn o 44 o ffotograffau du a gwyn yn adlewyrchu ystod eang o berthnasoedd, gan gynnwys teulu, ffrindiau, trais, rhyw. Gellir ei ddefnyddio gyda phobl ifanc 14+ oed mewn ystod o amgylchiadau gwaith grŵp.

TEEN RELATIONSHIPS CARD GAME
Wellness Reproductions and Publishing Inc 2001
Gêm gardiau i ddatblygu sgiliau ar gyfer perthnasoedd iach ac osgoi trais yn y cartref. Gellir ei defnyddio gyda grwpiau neu unigolion ac ar y cyd â'r 'Teen Relationships Workbook'.

THE RELATIONSHIP GAME
'Working With Men 1998
Gêm fwrdd a phecyn o ddefnyddiau cwricwlwm sy'n ceisio galluogi pobl ifanc 14+ oed i ddatblygu ymwybyddiaeth a sgiliau wrth negodi rolïau a chyfrifoldebau mewn perthynas.

YOU, ME AND US
Youth Clubs UK 1991
Un mewn set o chwe phecyn sbardun addysg iechyd. Mae hwn yn ystyried gwahanol fathau o berthynas trwy ein bywydau. Mae'n cynnwys syniadau am weithgareddau, taflenni gwaith, pecyn o ffotograffau, gêm fwrdd a rhestr o adnoddau.

Beichiogi / Bod yn Rhieni

CENSORED! PERSONAL RELATIONSHIPS MATERIALS
British Youth Council 1987
Pecyn i'w ddefnyddio gan a chyda phobl ifanc. Mae'n cynnwys ymarferion trafod, chwarae rôl, cwis a thaflenni dyfyniadau am y gyfraith, cenhedlu, clefydau rhywiol ac AIDS, a syniadau am weithredu ac ymgyrchu.

EDUCATION FOR PARENTHOOD
The Children's Society 1988
Anelir y pecyn hwn at ysgolion yn bennaf. Mae'n cynnwys pum uned y gellir eu llungopïo yn trafod: ystyr bod yn rhiant, anghenion rhieni. Perthynas rhieni a phlant, hawliau a chyfrifoldebau, ac iechyd a datblygiad. Arweiniad i athrawon yn gynwysedig.

EDUCATION FOR PARENTHOOD: TEACHERS' GUIDE TO DELIVERING PARENTHOOD EDUCATION
The Children's Society 1988
Yn darparu'r wybodaeth angenrheidiol i ysgolion sydd am gyflwyno addysg rieni i'r cwricwlwm. Ar sail profiad athrawon o ddefnyddio'r pecyn, mae'n amlinellu cynlluniau gwaith cyffrous ac ymarferol ar gyfer disgyblion 14-18 oed.

IN AT THE DEEP END: Y.ME?
Young Mums Educating 1999
Fideo a phecyn gwaith am realiti bywyd fel rhiant ifanc. Fe'i hanelir at rai 13-16 ac mae'n trafod materion megis atal cenhedlu, perthnasoedd, cyllid, llety. Mae'n cynnig golwg gytbwys i alluogi pobl ifanc i wneud penderfyniadau am fod yn rhieni ar sail gwybodaeth.

PROMOTING POSITIVE PARENTING
Swansea Drugs Project 2002
Pecyn ar gyfer gweithwyr mewn asiantaethau yn y gymuned neu mewn prosiectau cyffuriau sy'n gweithio gyda rhieni sydd naill ai'n defnyddio cyffuriau neu sydd wedi gwneud hynny yn ddiweddar. Mae'n cynnwys arweiniad ar sefydlu grŵp, cyfrinachedd, goruchwylio a chymorth.

THE PARENTING PUZZLE: HOW TO GET THE BEST OUT OF FAMILY LIFE
Family Links 2003
Arweiniad i brofiadau rhieni sy'n canolbwyntio ar feithrin a lles emosiynol. Mae'n cynnwys dulliau ymarferol o arwain plant fel y gallant ddysgu ymdrin â'u teimladau a'u hymddygiad. Mae'n seiliedig ar y rhaglen Family Links sy'n para am 10 wythnos.

TIPS: TRIED AND TESTED IDEAS FOR PARENT EDUCATION AND SUPPORT
Russell House Publishing 2000
Llawlyfr ymarferol ar gyfer rhai sy'n darparu addysg am brofiadau rhieni. Mae'n pwysleisio negodi gyda rhieni i drafod cynnwys y dysgu. Yn cynnwys gwybodaeth gefndir, cychwyn a rhedeg rhaglen, achredu, diogelu plant ac adnoddau.

THE GAP
Young Voice 2002
Drama i helpu rhieni i gynorthwyo pobl ifanc sy'n gwneud penderfyniadau, yn dewis opsiynau ac yn symud tuag at fyw yn annibynnol. Rhannwyd y ddrama yn dair rhan, a gellir stopio'r fideo i'w trafod. Llyfryn atodol. 17munud.

TOO MUCH TOO YOUNG: BOOK AND VIDEO
YMG Trust 1992
Fideo a llyfryn lle mae rhieni ifanc yn disgrifio'u bywydau er mwyn galluogi pobl ifanc i wneud penderfyniadau am eu hymddygiad eu hunain ar sail gwybodaeth.

Anghydfod / Ymddygiad Heriol

CONFLICT RESOLUTION BINGO AND ACTIVITIES
*Mar*co Products Inc 1995*
Gêm yn seiliedig ar raglen mewn saith rhan i ddysgu sgiliau datrys anghydfod. Mae'n cynnwys taflenni gweithgareddau y gellir eu llungopïo ar gyfer pob uned.

RESOLVING CONFLICT VIDEO PACK
Team Video
Fideo a llyfr ymarferion. Mae'n ystyried sefyllfaoedd lle mae pobl ifanc yn wynebu bygythiad/ffaith trais mewn ystod o amgylchiadau megis yr ysgol/stryd/cartref/ clwb ayb. Mae'n cynnwys astudiaethau achos ac awgrymiadau ymarferol ar ymdrin ag anghydfod.

THE ANGER WORKOUT BOOK FOR TEENS
Jalmar Press 2002
Llyfr ymarferion ar gyfer rhai sy'n helpu pobl ifanc i fynegi eu dicter ac i ddysgu sgiliau rheoli dicter gan ddefnyddio dulliau dysgu amrywiol. Mae'n cynnwys gweithgareddau dysgu ymarferol a thros 40 o daflenni gwaith y gellir eu llungopïo.

WORKING IT OUT: A HANDBOOK FOR VIOLENCE PREVENTION IN WORK WITH YOUNG PEOPLE
Llawlyfr sy'n cynnwys: diffiniadau ac achosion trais, llunio polisi, ac ymyrryd mewn anghydfodau. Mae'n cynnwys 27 o weithgareddau i fudiadau yn seiliedig ar brofiadau yn yr Almaen, Awstria, De Affrica.

Gamblo

BANDIT BOARDGAME
Jukebox Cafe 1992
Gêm fwrdd a ddyfeisiwyd gan griw o bobl ifanc i alluogi eu cyfoedion i ymchwilio i farnau, agweddau a ffeithiau mewn perthynas â chwarae ar beiriannau ffrwythau a gweithgareddau eraill lle mae risg.

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Chwaraeon

Mae'r adran hon yn cynnwys deunydd sy'n addas ar gyfer gweithgareddau eraill.

Cyffredinol - Cwricwlwm

HAVE YOU EVER?
National Youth Agency 2000
Casgliad o adnoddau a gweithgareddau wedi'u bwriadu'n arbennig ar gyfer gweithwyr ieuenctid deoledig. Mae'n cynnwys sesiynau torri'r garw, gweithgareddau a gêmau, prosiectau, gwerthuso ac arferion diogel yn y gweithle.

YOUTH CURRICULUM RESOURCE PACK
SEELB, N Ireland 1994
Pecyn i gynorthwyo gyda datblygu cwricwlwm gwasanaeth ieuenctid Gogledd Iwerddon. Mae'n diffinio pob rhan o'r cwricwlwm; gwerth pob rhan; mae'n annog dilyniant a chysylltu rhannau, ac yn adnabod adnoddau a ffynonellau cymorth.

YOUTH WORK: A MODEL FOR EFFECTIVE PRACTICE (2003 ED)
Curriculum Development Unit, Youth Work N.I. 2003
Canllawiau ar ddarparu'r cwricwlwm i wasanaeth ieuenctid Gogledd Iwerddon. Mae'n cynnwys egwyddorion craidd y cwricwlwm, fframwaith rhaglen, gwerthuso gwaith ieuenctid a datblygu staff.

YOUTH WORK THAT WORKS
NAYC 1986
Lluniwyd hwn i helpu gweithwyr ieuenctid sydd am ddatblygu ac ehangu gwaith eu clybiau. Mae'n cynnwys syniadau a ddefnyddiwyd mewn clybiau a phrosiectau ac a ysgrifennwyd wedyn gan y bobl a'u defnyddiodd.

YOUTH WORK THAT WORKS II
Youth Clubs UK 1991
Mae'n cynnwys rhyw 40 o syniadau dan bedwar pen - iechyd a'r amgylchedd, ymwybyddiaeth, celf a rheoli. Gweithgareddau profedig yw'r rhain sy'n cynnig enghreifftiau o arfer da, ac a ysgrifennwyd gan y bobl sydd wedi gwneud y gwaith.

Chwaraeon a Gêmau

EARTH BALLS: THE ESSENTIAL USERS MANUAL
Children's Work Fund 1994
Arweiniad i gêmau gyda pheli daear. Mae'n cynnwys y cefndir i ddatblygu peli daear, 14 o gêmau, cyngor ar ddiogelwch, syniadau cynnal a chadw rhestr o gyflenwyr.

GAMES
Boys' Brigade Resource Centre 1985
Llyfryn yn amlinellu nifer o gêmau addas i'w defnyddio gyda grwpiau iau.

GAMES, GAMES, GAMES
The Woodcraft Folk 1989
Dros 200 o gêmau cydweithredol ar gyfer gwahanol oedrannau, wedi'u rhannu yn ôl pwnc ac oedran. Yn cynnwys gêmau enwau, egnïol, cylch, amgylcheddol, drama, ymddiriedaeth a pharasiwt.

GAMESTERS HANDBOOK TWO
Hutchinson 1987
Casgliad o 89 o gêmau i ddatblygu hunanymwybyddiaeth, hyder, sgiliau penderfynu a phendantrwydd.

GAMESTERS HANDBOOK: 140 GAMES FOR TEACHERS AND GROUPLEADERS
Hutchinson 1983
Casgliad o 140 o weithgareddau, ymarferion a strategaethau i ddatblygu hunanymwybyddiaeth, hyder, sgiliau penderfynu, ymddiriedaeth a phendantrwydd. Yn trafod offer, nodau, gweithdrefnau ac amrywiadau.

GOLDEN HOURS: GAMES FOR GROUPS
Russell House Publishing 2003
Casgliad o 58 o gêmau ac ymarferion profedig. Nid oes angen offer arbennig i'r rhan fwyaf a gellir eu chwarae heb fawr o baratoi. Mae'r disgrifiadau o'r gêmau yn cynnwys pwrpas, maint delfrydol grwpiau, lefel y gweithgaredd, addasrwydd oedran a'r offer gofynnol.

ICE-BREAKERS, ENERGISERS AND WARM-UPS: 2
Tacade 1995
Yr ail gyfrol mewn cyfres o dair yn cynnwys cyrsiau hyfforddi. Mae'n cynnig gweithgareddau ymarferol a all helpu hyfforddwyr ar wahanol adegau yn ystod cwrs hyfforddi i fywiogi aelodau'r grŵp neu i ddod i'w hadnabod yn well.

ICE-BREAKERS, ENERGISERS AND WARM-UPS:1
Tacade 1991
Y gyfrol gyntaf mewn cyfres o dair yn cynnwys cyrsiau hyfforddi. Mae'n cynnig gweithgareddau ymarferol a all helpu hyfforddwyr ar wahanol adegau yn ystod cwrs hyfforddi i fywiogi aelodau'r grŵp neu i ddod i'w hadnabod yn well.

ICE-BREAKERS, ENERGISERS, WARM-UPS AND CLOSING:3
Tacade 1998
Y drydedd gyfrol mewn cyfres o dair yn cynnwys cyrsiau hyfforddi. Ogystal â gweithgareddau ymarferol i alluogi rhai sy'n cymryd rhan i deimlo'n esmwyth, mae'n cynnwys gweithgareddau i'w defnyddio wrth gloi cwrs hyfforddi.

NEW GAMES: PLAY HARD, PLAY FAIR, NOBODY HURT
SCAN 1986
Taflen yn amlinellu gêmau enwau, ymddiriedaeth, cylch, grwpiau mawr, peli a pharasiwt.

PLAYFUL SELF-DISCOVERY
Findhorn Press 1996
Llawlyfr ymarferol ar gyfer pobl sy'n arwain grwpiau neu sy'n cymryd rhan mewn grwpiau. Mae'n cynnwys cyfarwyddiadau ar gyfer 67 o ymarferion a gêmau sy'n meithrin ymddiriedaeth mewn grwpiau newydd a sefydlog.

QUICKSILVER: ADVENTURE GAMES, INITIATIVE PROBLEMS TRUST ACTIVITIES AND A GUIDE TO EFFECTIVE LEADERSHIP
Incentive Plus 1995
Casgliad o gêmau antur, problemau menter a gweithgareddau ymddiried, ynghyd â deunydd ar arweiniad effeithiol. Mae'n seiliedig ar y gred bod personoliaeth a hwyl wrth arwain yn bwysicach na gorfod a chyfundrefnu.

THE ACCESSIBLE GAMES BOOK
Jessica Kingsley 1999
Casgliad o gêmau ar gyfer grwpiau cymysg gan gynnwys rhai â nam ar eu golwg neu eu clyw, rhai mewn cadeiriau olwyn a rhai ag anableddau cymysg. Gellir ei ddefnyddio i hybu ymwybyddiaeth o anabledd. Addas ar gyfer pob oedran a lefel gallu. Yn cynnwys cyfarwyddiadau llawn.

THE HEALTH PROMOTING PLAYGROUND
Health Promotion Wales 1994
Yn cynnig gwybodaeth i ysgolion am sut i drefnu a nodi llinellau ar eu caeau chwarae trwy dynnu ar brofiad ysgol beilot. Mae'n awgrymu gêmau a gweithgareddau y gellir eu gwneud gyda'r marciau.

THE NEW YOUTH GAMES BOOK
Russell House Publishing Ltd 1994
Yn cynnwys 200 o gêmau a gweithgareddau. Mae'n cynnwys gêmau perthynas; pyslau; sesiynau torri'r garw; gêmau teithio; smalio; gêmau masnachol; a gêmau ar gyfer plant iau.

THE YOUTH GAMES BOOK
I.T. Resource Centre 1985

WORLD YOUTH GAMES
Russell House 1995
Casgliad o gêmau ac ymarferion sy'n cynrychioli diwylliannau a thraddodiadau chwarae gwledydd ar draws y byd. Mae'n cynnwys gêmau bwrdd, pen-bwrdd, gweithredol a gêmau perthynas ac ymddiriedaeth.

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Geirfa Termau

Adran 7.0

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Geirfa

ACCAC	Awdurdod Cymwysterau, Cwricwlwm ac Asesu. Y corff ymgynghorol ar gwricwlwm ysgolion, asesiadau a chymwysterau galwedigaethol
Achredu (Achrededig)	Sicrhau bod y gweithgaredd a wneir yn derbyn rhyw gydnabyddiaeth allanol trwy gorff cydnabyddedig (gweler yr adran ar 'Dysgu Achrededig'
Cyswllt Ieuenctid (Cyswllt Cymru)	Y corff sy'n gyfrifol am deithiau Cyfnewid Ewropeaidd. Dyfernir grantiau os gellir bodloni amodau neilltuol. Gellir cysylltu â CIC am ragor o wybodaeth
Cymuned (Cymunedau)	Gall cymuned fod naill ai'n gymuned 'ddaearyddol' (grŵp o bobl yn byw mewn ardal) neu'n gymuned 'buddiannau' (grŵp o bobl sydd â nodwedd neu hunaniaeth gyffredin, megis cymunedau lleiafrifoedd ethnig).
Adfywhau Cymunedol	Y broses o fynd i'r afael â thlodi, prinder neu ddieithrwch cymdeithasol mewn ardal arbennig neu gyda grŵp neilltuol o bobl
CRB	Y Swyddfa Gofnodion Troseddau. Corff a sefydlwyd gan y llywodraeth i wirio unigolion sy'n gweithio gyda phlant a phobl ifanc
Cwricwlwm	Y 'fwydlen' sydd ar gael i bobl ifanc sy'n mynychu eich clwb neu'ch prosiect. Bydd hwn yn cynnwys gweithgareddau ffurfiol ac anffurfiol
CWVYS	Cyngor Cymreig y Gwasanaethau Ieuenctid Gwirfoddol yw'r corff ambarél ar gyfer y sector ieuenctid gwirfoddol yng Nghymru
CYWU	Undeb Gweithwyr Ieuenctid a Chymuned. Manylion cyswllt www.cywu.org.uk
ELWa	Mae'r corff hwn, a sefydlwyd ym mis Ebrill 2001, yn gyfrifol am gynllunio a hyrwyddo addysg bellach, hyfforddiant yn y gweithle, addysg oedolion ac addysg barhaus a dosbarthiadau chweched dosbarth mewn ysgolion
ESTYN	Yn codi safonau gwaith mewn cyrff trwy arolygon
Ymestyn Hawliau	Dogfen y Cynulliad Cenedlaethol sy'n pennu ei gynllun ar gyfer gweithio gyda phobl ifanc

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Teithiau Cyfnewid Ieuenctid Ewropeaidd	Taith gyfnewid ddiwylliannol gyda gwlad arall yn Ewrop sy'n cynnwys ymweld a derbyn grŵp arall
Gwaith Ieuenctid Ewropeaidd	Gwaith a wneir gyda phobl ifanc sy'n cynnwys agwedd Ewropeaidd ac a all gynnwys taith gyfnewid
Dinasyddiaeth Fyd-eang	Mae hon yn helpu pobl ifanc i weld sut maent yn perthyn i'r gymuned fyd-eang gan roi cyfle iddynt edrych ar sut mae digwyddiadau yn y byd yn effeithio arnynt tra'n ystyried sut mae eu gweithrediadau yn effeithio ar bobl eraill ledled y byd. Hefyd, mae'n galluogi pobl ifanc i ddychmygu byd mwy cyfiawn, ac i weithredu o blaid newid
Gwaith Ieuenctid Byd-eang	Addysg anffurfiol sy'n cymryd profiadau beunyddiol pobl ifanc yn fan cychwyn i ddeall dylanwadau lleol a byd-eang gan annog gweithredu cadarnhaol dros newid.
JNC	Y Cyd-Bwyllgor Negodi i Weithwyr Ieuenctid a Chymuned. Mae'n gyfrifol am negodi telerau ac amodau cyflogaeth, gan gynnwys cyfraddau cyflogau, a chydnabyddiaeth i gymwysterau proffesiynol a ddilyswyd gan NYA neu Gyngor Ieuenctid Cymru, sy'n rhoi statws cydnabyddedig mewn gwaith ieuenctid a chymuned
NYA	Y Cyngor Ieuenctid Cenedlaethol. Yn gweithio yng Nghaerlyr i hybu gweithgareddau gwaith ieuenctid, yn enwedig yn Lloegr. Mae'n bosibl y bydd gweithwyr yng Nghymru am fanteisio ar ei adnoddau helaeth. www.nya.org.uk
RhCA	Y Rhwydwaith Coleg Agored. Gellir ennill achrediad trwy'r RhCA lleol. Ceir rhagor o wybodaeth am y rhain ar wefan y Rhwydwaith Coleg Agored www.nocn.org.uk
Canlyniadau	Canlyniadau yw'r hyn y disgwylir ei gyflawni trwy'r gwaith a wnawn
Prif Swyddog Ieuenctid	Swyddog penodedig ym mhob awdurdod lleol sydd â chyfrifoldebau yn cynnwys y gwasanaeth ieuenctid
PYO	Persistent Young Offender
QCA	Yr Awdurdod Cymwysterau a Chwricwlwm www.qca.org.uk
Cymwys	Fel arfer mae hwn yn cyfeirio at unrhyw un sydd â diploma neu gymhwyster cyfwerth mewn gwaith ieuenctid. Mae'r holl raglenni wedi'u cofrestru gyda'r JNC a'u rhestru yn y 'JNC Report for Youth and Community Workers'.

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Cyfiawnder Cymdeithasol	Ystyr hyn yw rhannu gwerthoedd cymdeithasol mewn ffordd deg a chyfartal, megis rhyddid, incwm a chyfoeth, a'r cyfle i gymryd rhan mewn cymdeithas
Ieuenctid y DU	Dyma un o'r elusennau gwaith ieuenctid cofrestredig mwyaf yn y DU a'i nod yw cynorthwyo a datblygu gwaith a chyfleoedd addysgol o ansawdd uchel i bobl ifanc. www.ukyouth.org Mae Ieuenctid Cymru'n gorff cysylltiedig â Ieuenctid y DU
Gwirio	Ymchwilio i gefndir staff, gan gynnwys gwirfoddolwyr, sydd mewn cysylltiad â phobl ifanc trwy'r Swyddfa Gofnodion Troseddau
CIC	Cyngor Ieuenctid Cymru. Mae swyddfa CIC yng Nghaerffili. Mae'n cynorthwyo mentrau gwaith ieuenctid yng Nghymru, ac mae ei gylch gorchwyl yn cynnwys gweithio gyda Gwasanaethau Ieuenctid a hyfforddiant
POBL IFANC	Unrhyw un rhwng 11 – 25 oed. Mae'r ffocws mewn gwaith ieuenctid fel arfer ar yr ystod oedran 13 – 19 oed
Isadran Cyfranogiad Ieuenctid a Disgyblion	Y Tîm Polisi Ieuenctid gynt. Adran o Lywodraeth Cynulliad Cymru sy'n goruchwylio gweithredu Ymestyn Hawliau
PPI	Partneriaeth Pobl Ifanc. Ceir un ym mhob awdurdod (22) ac mae'r rhain yn gweithio tuag at y cynigion a geir yn Ymestyn Hawliau
Fforwm Ieuenctid (pwyllgor aelodau)	Grŵp o bobl ifanc sy'n dod at ei gilydd i drafod materion yn effeithio ar bobl ifanc. Caiff rhai fforymau eu hethol am eu bod yn cynrychioli buddiannau aelodau neilltuol ac mae eraill yn fwy agored.
Gwaith Ieuenctid	Dysgu anffurfiol, a gwaith datblygiad personol a chymdeithasol gyda phobl ifanc. Dylai pobl ifanc gymryd rhan ynddo o'u gwirfodd a gweithio tuag at gyflawni nodau'r Datganiad Cwricwlwm Gwaith Ieuenctid

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004

Cyfeiriadau Cyswllt

Cyngor Ieuenctid Cymru (CIC)
Llys Leslie, Lôn-y-Llyn, Caerffili CF83 1BQ
☎ 029 2085 5700
✉ wya@wya.org.uk
www.wya.org.uk

Cyngor Cymreig y Gwasanaethau Ieuenctid Gwirfoddol
Llys Leslie, Lôn-y-Llyn, Caerffili CF83 1BQ
☎ 029 2085 5722
✉ cwvys@wya.org.uk

Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru (CGGC)
Ty Baltig, Sgwâr Mount Stuart, Caerdydd CF10 5FH
☎ 0870 607 1666 (Desg Gymorth)
Minicom 029 2043 1702
✉ help@wcva.org.uk
www.wcva.org.uk

Uned Gofnodion Troseddau CGGC
11-13 Ffordd Wynnstay, Bae Colwyn, Conwy LL29 8NB
☎ 0870 241 6557

Draig Ffynci
Frigate House, Quay West, Quay Parade, Abertawe SA1 1SR
☎ 01792 450000
✉ enquiries@funkydragon.org
www.funkydragon.org

Canllaw-Online
Ystafelloedd 5, Yr Octagon, Parc Busnes Caerffili, Heol Fan, Caerffili CF83 3ED
☎ 029 2088 7868
✉ enquiries@canllaw-online.com
www.canllaw-online.com

Swyddfa Gofnodion Troseddau (CRB)
Gwasanaethau Cwsmeriaid, CRB, PO Box 110, Liverpool L3 6ZZ
Llinell Ymholiadau: 0870 90 90 811
Llinell Gymraeg: 0870 90 90 223
Llinell Minicom: 0870 90 90 344
Llinell Geisiadau am Ddatgeliadau: 0870 90 90 844
Llinell Gofrestru: 0870 90 90 822
www.crb.gov.uk

Y Cyngor Ieuenctid Cenedlaethol (NYA)
17-23 Albion Street, Leicester LE1 6GD
☎ 0116 285 3700
Desg Ymholiadau 0116 285 3792
✉ nya@nya.org.uk
www.nya.org.uk
www.Youthinformation.com

Cyswllt Ieuenctid
Y Cyngor Prydeinig
☎ 020 7389 4030
Yng Nghymru: Cysyllter â Chyngor Ieuenctid Cymru
✉ connectyouth.enquiries@britishcouncil.org
www.britcoun.org

© Cyngor Ieuenctid Cymru 2004